

బ్రాహ్మ ధర్మ శిక్ష .

శ్రీ సీతాభనాథత్యభాషణ

విచిత్రము.

—

వంశ భాషననుండి యాంధ్రీకరింపఁబడినది.

—

౧౯౧౩

చింతిపట్టణము.

కృష్ణా స్వ దేశీయుద్రాచార కాల యంశు

ముదింపఁబడి ప్రకటింపఁబడియె.

1000 పుటలు.

విషయసూచిక .

	పుట.
ప్రథమపాఠము— వివేకము.	౧
ద్వితీయపాఠము— బ్రహ్మము (లోపల)	౬
తృతీయపాఠము— బ్రహ్మము (వెలుపల)	౧౧
చతుర్థపాఠము— ఈశ్వరుడొకఁడు.	౨౦
పంచమపాఠము— ఈశ్వరుఁడు నిరాకారఁడు.	౨౬
షష్ఠపాఠము— ఈశ్వరుఁడు దయామయుఁడు.	౩౪
సప్తమపాఠము— ఛక్తి.	౪౩
అష్టమపాఠము— ఉపాసన.	౪౭
నవమపాఠము— తల్లి, తండ్రి.	౫౫
దశమపాఠము— ఉపాధ్యాయుఁడు.	౬౨
ఏకాదశపాఠము— ఆచార్యుఁడు.	౬౮
ద్వాదశపాఠము— శాస్త్రములు.	౭౪
త్రయోదశపాఠము— ముక్తి, ఉన్నతి.	౮౦
చతుర్దశపాఠము— పరకాలము.	౮౫
పంచదశపాఠము— సాక్షాత్కరణము.	౮౯
షోడశపాఠము— బ్రాహ్మధర్మము.	౯౫
సప్తదశపాఠము— బ్రాహ్మసమాజము.	౯౮

బ్రహ్మకృపాహి-కేసలం

బ్రాహ్మధర్మశిక్ష

ప్రథమపాఠము - వివేకము.

“బ్రాహ్మధర్మము” అను శబ్దార్థమును మీరు క్రమ క్రమముగ గ్రహించుకొనుటకు. కాని ప్రథమమున “ధర్మము” అనుమాటకు నర్థమును గ్రహించుటకుఁ బ్రయత్నింపుడు. చేయఁదగిన కార్యముపేరు “ధర్మము”. చేయఁదగని కార్యముపేరు “అధర్మము”. ఎప్పుడును సత్యమును బలుకుట యుచితము. అసత్యమును బలుకుట యనుచితము. ఇంకావలసిన సత్యమును బలుకుట ధర్మము. అసత్యమును బలుకుట అధర్మము. పసలకు నుపకారముచేయుట యుచితము. పసలకు నపకారముచేయుట యనుచితము. ఇందువలనఁ బరోపకారము ధర్మము. పరాపకార మధర్మము. ఇదేవిధముగ నీశ్వరునియందు భక్తి గలిగి యుండుట ధర్మము. ఈశ్వరునియందు భక్తి లేకుండుట అధర్మము. ఈకార్యము ధర్మము ఈకార్య మధర్మమని తెలిసికొనుచున్నప్పుడు, ధర్మాధర్మములను - దెలిసికొను శక్తిమనయందుఁ గలదని స్పష్టమగుచున్నది. మనము ధర్మాధర్మముల భేదమును గ్రహించుటయేకాక ఇది ధర్మ మది అధర్మమని నిర్ధారణచే

యునున్న క్షత్రినే, ధర్మాధర్మ వివేకమని చెప్పుదుము. లేకనంగ హముగ వివేకమని చెప్పినను జాలును. ప్రతిమరుష్యుఁడును వివేకమును గలిగియున్నాడని సహజముగ మనము గ్రహింపవచ్చును. నీ కలమును గాని, కాశితమును గాని, దొంగిలించిన బాలుని హేయముగఁజూతువు. మఱియును, అన్యాయచున్యాయమని చెప్పుదువు. దొంగతనము నన్యాయమని, లేక యధర్మమని, నిరూపించు క్షత్రినే వివేకమందురు. తినుటకు నన్నములేని కడుబీదవాఁడు దమ్మిడి యాయమని నిమ్మఁగోరి నప్పుడు నీతల్లియొద్దకు నీవు పరుగిడివెళ్లుటకుఁ గలకారణమేమి? బీదవానికి దమ్మిడియిచ్చుట యుచితమని నీవు వృష్టముగ గ్రహించుటవలననే కదా నీవు నీతల్లియొద్దకుఁ బరుగిడి వెళ్లుటకుఁగలకారణము. ఈ తెలిసికొను క్షత్రినే వివేకమందురు.

కొంచెము విచారించి చూచినచో, వివేక మనువస్తువద్దుత క్షత్రిగలిగియున్నదని గ్రహింపఁ గలుగుచువు. ఈ వివేకము మన యిచ్చగాదు. మన యనిచ్చయునుగాదు. ఆకలి గలిగినప్పుడు భుజింపవలయునని యిచ్చగలిగిన భుజించెదవు. ఆకలి లేనప్పుడు భుజింపవలయునను నిచ్చయునులే. భుజించుట యును లేదు. మూడివండును జూచినప్పు డాకలి లేకున్నను, చివలయునను నిచ్చగలుగును. దగ్గఱ డబ్బున్నచోఁ గొని తిందువు. కాని, కుల్లిపోయిన పండయినచోఁ బాటవేయుదువు. కనుక నిట్టికార్యము లిచ్చయున్నఁజేయుము. ఇచ్చలేనిచో మానుము. కావున నీనియెందు ధర్మాధర్మభేదములేదు. ఈ విధమగు, కార్యములను జేయుమనికాని, చేయవలదనికాని వివేకము కొంచెమైననుకెప్పుడు. నీకు జ్వరమువచ్చినయెడల నన్న

ముఁ దినవలదనియును, సగ్గుబియ్యపుజావఁ ద్రాగవలయునని యును వైద్యుఁడు చెప్పినప్పుడు, నీవన్నమును దినవయెడల నీకు జ్వరము తగ్గదు గదా? కాని నీకు సగ్గుబియ్యపు జావత్రాగవల యునను నిచ్చ లేదనుకొనుము. అన్నముఁ దినవలయునను నిచ్చ గలదనుకొనుము. ఈ సందర్భమున నీ యిచ్చానుసారముగఁ జేసినయెడల, ననఁగా సగ్గుబియ్యపు జావనుద్రాగక యన్నమును భుజించినచో నీ వధర్మమును జేసినవాఁడ వగుదువు. కనుక నిట్టి పనులుములయందు సగ్గుబియ్యపుజావత్రాగుట ధర్మమనియును, నన్నమును దనుట యధర్మమనియును, నీవు తెలిసికొనుచున్నావు. అనఁగా వివేకము చెప్పుచున్నది. భావించి చూచినయెడల నిట్టి పనులుములలో వివేకము నీయిచ్చకు వ్యతిరేకముగ బోధించుచున్నది. అనఁగా నీకేని యనిష్టమో, దానిని జేయు మని చెప్పుచున్నది. వివేకము మనలోనే యున్నది. ఇచ్చయును మనలోనే యున్నది. ఇట్టి సందర్భములలో వివేకమునకును, నిచ్చకును నట్టికలహము సంభవించుచుండునో చూడుము. ఇందు వలననే వివేకమును వస్తువున కదృతకర్మిగలదని చెప్పి యున్నాను. నీవు యిచ్చాప్రేరణను వినియెడల, అనఁగా నుం దరముగు బంధిని గొనవలయు ననుకొని కొనకున్నను నీవు మంచి వాఁడవనికాని చెడ్డవాఁడవనికాని యిచ్చచెప్పుడు. ఇచ్చపూర్ణముగానిచో నీ మనస్సునకుఁ గష్టముగలుగు ననుమాట సత్యమే యయిన నందువలన నీవు దుష్టబాలుఁడనని, లేక దుష్టబాలికనని, తలందు కొనఁగూడదు. కాని వివేకముయొక్క ప్రేరణను వినియెడల నీవు క్రమక్రమముగ దుష్టబాలుఁడను లేక దుష్టబాలికనని తెలిసికొందువు. వివేకముయొక్క ప్రేరణను విని

వానిని దుష్టుడని సహజముగ గ్రహింతువు. జ్వరము వచ్చినప్పుడు మంతుడినక సగ్గులియ్యపుణావ త్రాగక తైద్యుడు నిషేధించిన వస్తువులను దినోచో, దుష్టబాలుడు లేక దుష్టబాలికయని పరులనుటయే కాక, నీవును దుష్టుడనని తలంచెదవు. ఇది యద్భుత వ్యాపారముగదా? మనయిచ్చ మనలను మెచ్చుకొనదు, నిందింపదు. వివేకము ప్రకారము ప్రవర్తించినచో “శాగుగఁ బ్రవర్తించితివి, నీవు మంచివాడవు” అని వివేకము మెచ్చుకొనును. వివేకము ప్రకారము ప్రవర్తించినచో “అన్యాయముగఁ బ్రవర్తించితివి, మంచివాడవుగావు” అని వివేకము నిందించును. మనము ధర్మము నాచరించువానిని మెచ్చుకొనుటకును సధర్మము నాచరించువానిని నిందించుటకును మనలోని వివేకమేకదా కారణము. ఇందువలన వివేకము మనలోని వస్తువయినను మనపై స్థాయిధికారమును గలిగియున్నదో చూచుము. వివేకము మనయిచ్ఛానిచ్చలకు లోబడియుండునది కాదు. అనేకసమయములయందు వివేకము మనయిచ్ఛానుసారముగఁ జేయఁ దలచిన కార్యములను నిషేధించును. అనిష్టములకు కార్యములను చేయనాజ్ఞాపించును. ఉదయమున నిదురలేచుట కిచ్చలేకున్నను, వివేకము నిదురలేమ్మని చెప్పును. చదువుట కిచ్చలేనప్పుడు చదువుమని చెప్పును. చదువుకొను సమయమున నాకుకొనవలయునని యిచ్చగలిగినచో, నాకుకొనవలయు, చదువుకొనుమని చెప్పును. చేసినతప్పును దామటకు నబద్ధమును జెప్పనిచ్చగలిగినచో నబద్ధము చెప్పఁగూడదని నిషేధించును. మఱియు నబద్ధమును బలికినయెడల నన్యాయమని చెప్పును. ఎవరినైనను గోపమునఁ దిట్టినచో దప్పువని

చేసితివని వివేకము చెప్పును.

ఇందువలన ధర్మాధర్మములను నిరూపించు శక్తియగు వివేకము మనలోని వస్తువయినను, దీనిని నా వస్తువని చెప్పుటకు ఏలు లేదని గ్రహించుచున్నాము గదా? ఈ వస్తువు మనపై బాధ్యతను గలిగియున్నది. కనుకనే వివేకము మనకుఁ గర్తయు బూజ్యమును నైయున్నది. ఇంకను విచారించి చూచిన యెడల మనకుఁ బూజ్యులును మనపై నధికారముగల వారు నగు తల్లి, తండ్రి, గురువు, మొదలగు వారును, వివేకాధీనులని బోధింపడఁగలదు. వివేకము యొక్క ప్రేరణవలననే, వారు మనలను ధర్మకార్యములఁ జేయవలసినదనియు నధర్మకార్యములఁ జేయఁగూడదనియును జెప్పటయే కాక ధర్మకార్యములను జేసినప్పుడు మెచ్చుకొందురు. అధర్మకార్యములను జేసినప్పుడు నిందింతురు. వివేకము ప్రేరేపించినటుల వారు మనకుఁ జెప్పుచుండుట వలన వారు వివేకాధీనులు. కనుక వివేక మందఱకు నధికారి.

ప్రశ్నలు.

- ౧ దేనిని ధర్మమందురు? దేనిని నధర్మమందురు?
- ౨ ధర్మాధర్మముల కుపమానములను రెంటిని జూపుము.
- ౩ దేనిని వివేకమందురు? ఉపమానములతో బోధింపుము.
- ౪ ఇచ్చానిచ్చులకును వివేకమునకును గలభేదమేమి?
- ౫ "వివేకము మనపై నధికారమును గలిగియున్నది." అనఁగా నర్థమేమి?

- ౬ “వివేకము మనలను మెచ్చుకొనును నిందించును”
దీని నుపమానముల మూలముగ బోధింపుము.
- ౭ “వివేకమందఱకు నధికారి- మనకుఁ బూజ్యులయిన
వారికి నధికారి” ఈ వాక్యమును మననునకుఁ
చెలియునటులు బోధింపుము.

ద్వితీయపాఠము-బ్రహ్మము. (లోపల)

వివేకము మనలోని వస్తువయినను మనవస్తువని చెప్పు
టకు వీలులేదనియును, వివేకము మనపై నధికారమును గలిగి
యున్నదనియును ప్రథమపాఠమునఁ జదివియున్నాము. ఈ
వాక్యార్థమును బాగుగ బోధపఱచుకొనుడు.

నీ వేదోయోగ చీకటియింటిలోనికి వెల్లితి ననుకొనుము.
ఇంటియం దెవరును లేరను విశ్వాసము కలిగి యింటిలోఁబ్రవే
శించిన తర్వాతఁ జీకటివలన నేమియును జూడఁజాలవు గదా?
రెండు మూఁ డడుగులువేసి వేయక ముందే నీయిచ్చానుసారము
నడక సాఁగనిచో నీ వేమని తలంతువు? నీవడక సాఁగకుండుటయే
కాక నీయిచ్చకు వ్యతిరేకముగనడవవలసి వచ్చినప్పు డేమని ఖా
వించువు? ఇది నిర్జనగృహముగాదనియును ఇంకొకఁ డిచ్చటగలఁ
డనియును, నీతఁడే నీయిచ్చానుసారముగ నడువనీయొక నీయిచ్చ
కువ్యతిరేకముగ నడిచించుచున్నాఁ డనియును దలంతువు. విచా
రించిచూచినచో నీమనస్సునం. దిట్టిచర్య జరుగుచున్నదని నీకుఁ
చెలియుటలేదా?

పథమమున మన మనస్సునందు మనస్సుతప్ప నింకేమి యులేదని మనము భావించుము. కాని, వివేకముయొక్క చర్యలను జూచిన నాశ్చర్యము బొందుదుము. వివేక మనేకసమయములయందు మనయిచ్చకు నాటంకమును గలిగించును. అనిష్ట కార్యములఁ జేయఁ బ్రోపించును. అనేక వమయములయందు మనకుఁ బ్రీయములగు కార్యములను నిందించును. అప్రీతికరములగువానిని మెచ్చుకొనును. ఇందువలన మన మనోగృహమున మనస్సాక్కుటియే వాసము చేయుట లేదనియును, మనస్సుతోఁగూడ నింకొకఁడు నివసించుచున్నాఁడనియును దెలిసికొనుచున్నాము. ఆయనకు మన కన్నులతోఁ జూడఁజాలమునుట వాస్తవమేకాని, ఆయన కార్యములను జూచి యాయన యున్నాఁడని గ్రహించఁ గలుగుదుము. మనుష్యుఁడు కనుపడని చీకటి గృహమునందుఁ గార్యమునుబట్టి మనుష్యుఁడున్నాఁడని గ్రహించు విధముననే, మనోగృహమునం దెవనిని జూడఁజాలకున్నను, గాఢములవలన నిచ్చట యొకఁడున్నాఁడనియును, నాయన వివేకము వలన మనపైని యధికారమును గలిగియున్నాఁడనియును, దెలిసికొనుచున్నాము.

ఆమన జ్ఞానమయుఁడనియును నిష్కా, నీర్లు, గాలి మొదలగు నచేతన వస్తువులవంటివాఁడు గాఁడనియును, విచారించిన కొలదిని స్పృశ్యముగఁ గ్రహించఁ గలుగుదుము. దొంగతనము చేయుటకును నబద్ధమాడుటకును, బ్యరసమయమున వన్నముఁ దినుటకును, బ్రీయత్నించినప్పు డాయన వివేకము వలన నీకార్యములు చేయుట యవ్యాయమని చెప్పును. ఇందువలన నాయనకు జ్ఞానము గలవనుట విస్పష్టముగదా. చక్షుశ్రుతకు

నిచ్చ లేనపుడు చదువుమని చెప్పును. మిత్రాఽకై నీయొద్ద నున్న డబ్బును బీదవానికి యిచ్చినయెడలఁ బ్రశంసించును. ఎవని నైనను గోపమునఁ దిట్టినచో నన్యాయమని నిందించును. కాన నీదృష్టాంతముల వలన నాయన మహాజ్ఞానియని చెప్పట కణఁ మాత్రమైనను సందేహముండునా? మనోగృహమండుండు జ్ఞాన స్వరూపుని మనము బ్రహ్మచునియు నీశ్వరుడనియుఁ బరమేశ్వరుఁ డనియును బిలుచుచున్నామని తెలిసికొనవలయును. మరము కన్నులతో నీశ్వరుని జూడఁజాలము. చెవులతో నీశ్వరుని వాక్యములను వినుఁజాలము. హస్తములతో నీశ్వరుని మూట్టు కొనఁజాలము. ఏయిందిరియముతోడను నీశ్వరుని తెలిసికొనఁ జాలము. అయినను ఆయన యున్నాడని గ్రహించుచున్నాము. అందువలన నేవస్తువు నిందియమల మూలమునఁ దెలిసికొనుటకు వీలులేదో, యేవస్తువును మన మతీందిరియవస్తువని చెప్పుచున్నామో, యట్టివస్తువును తెలిసికొను శక్తి మనలోఁ గలదని తేలుచున్నది. అతీందిరియవస్తువును తెలిసికొను శక్తిని “ప్రజ్ఞ”యని చెప్పుదురు. ఈ “ప్రజ్ఞ” మన మనస్సుతోడనే జన్మించినది. అనఁగాఁ బరమేశ్వరుఁడు మన మనస్సును సృష్టించినప్పుడే యీ “ప్రజ్ఞ”ను సృష్టించి యున్నాఁడు. ఇందువలననే గాండరు “సహజజ్ఞాన”మని చెప్పుచున్నారు. మన మనస్సుతోడ నిది జన్మించుటవలన సహజజ్ఞాన మను చున్నారు. పివ్వేము నకువలె సహజజ్ఞానమునకును నద్భుతశక్తి గలదని మనము సులభముగ గ్రహింపఁ గలుగుదుము. మనకీశక్తి యుండుటవలననే యిందిరియాతీతమగు వస్తువును తెలిసికొను చున్నాము. ఈ శక్తివలననే “వివేకము” మనవస్తువు గాదనియును, మన విజ

శక్తియునుగాదనియును, బరమేశ్వరుని శక్తియనియును గ్రహించుచున్నాము. “వృజ్ఞ” లేక “సహజజ్ఞానము” వలన మనమెట్టి విషయములను గ్రహించగలుగుదుమో క్రమక్రమముగఁ జూడఁగలము. ఎవఁడు వివేకముచే మనస్సుపై నధికారమును గలిగి యున్నాఁడో, వానినే బ్రహ్మమని చెప్పుచున్నారు. ఆయన జ్ఞానవంతుఁడు. ఆయన మన యిచ్ఛానిచ్ఛల నెఱుగును. మనకోరికలను గ్రహించును. కొంచెము విచారించినచో నాయన సంబంధము నింకను దెలిసికొనఁ గలుగుదుము. వివేకముయొక్క కార్యములనుజూచి యీశ్వరుని స్వభావమును సిద్ధముని యిచ్ఛలను మనముదెలిసికొనఁ గలుగుదుము. వివేకమెప్పుడును దుష్టకార్యములను జేయఁబ్రేరేపింపదు. సర్వదా మంచికార్యములే చేయుమని ప్రేరేపించుచుండును. దుష్టయోజన చేసినప్పుడుగాని, యోషిల్లవాని ననునను గొట్టదలచినప్పుడుగాని, వివేకము పాపమని చెప్పును. కఠినమగు మాటలనుగాని యబద్ధపు మాటలనుగాని, పలుకుటఁ బాపమని వివేకము చెప్పును. పోట్లాడుట, వెక్కిరించుట మొదలగు పనులను జేయవలదని వివేకము చెప్పును. వివేకము చెడుచింతలను జెడువాక్కులను జెడుకార్యములను నిషేధించును. మంచి తలంపులను, మంచి వాక్కులను, మంచికార్యములను జేయఁబ్రేరేపించును.

ఇందువలన మన మీశ్వరుని యిచ్ఛా స్వభావములను నులభముగ గ్రహించఁ గలుగుదుము. ఈశ్వరుఁడు చెడుయోజనకుఁ జెడువాక్కులకు జెడుకార్యములకు విరోధియనియును, మంచి తలంపుయు, మంచిమాటయు, మంచికార్యములయఁ బక్షమం దుండుననియును దెలిసికొనుచున్నాము. అనఁగా సంక్షేపముగ

నీశ్వరుడు పాపరహితుడు పవిత్రుడని చెప్పినచాలును. నిర్దయని బ్రేమవిహీనుని, బవిత్రుడని చెప్పటకు నీలులేదుగదా? ఇందువలన నీశ్వరుడు దయాళుడనియు, నెల్లరను బ్రేమించుననియును, మనమునులభముగ గ్రహింపవచ్చును. నిష్ఠురముగు యోచనలను, మాటలను, గార్యములను బ్రేమించువాడను గాననియును, నమస్త జనులయొక్క మంగళమును గోరుచు, నమస్త జనులయందు దయనుచూపుచు, నమస్త జనులయెడ దయతో వర్తించు చుండుటయె, నాయిచ్చును, మనము వివేకముచే బ్రేరేపింపఁ బడుచున్నప్పు డీశ్వరుని దయాళుడని చెప్పట కణమూల్యమైనను, సందియములేదు. ఈశ్వరుని దయాళుత్వమునుగూర్చి విప్రులముగఁ బిమ్మటఁ జెప్పబడును. మనము ప్రజ్ఞావివేకములచే నేబ్రహ్మమును దెలిసికొనుచున్నామో యాబ్రహ్మము దయామయుఁడు, పవిత్ర స్వభావుఁడు నన్నిగ్రహింపుడు.

[పశ్నలు.

- ౧ అంధకారగ్రహమున నీవుగాక నింకొకఁడు గలఁడని గ్రహింపఁగలుగు విధమెది?
- ౨ మన మనోగ్రహమునందు మనస్సుగాక, యింకొకఁడు గలఁడని గ్రహింపఁగలుగు విధమెది?
- ౩ “వివేకము మనవస్తువుగాదు, మనశక్తియునుగాదు” ఈవాక్యమునకు నర్థమేమి?
- ౪ జ్ఞానస్వరూపుడగు నీశ్వరుఁడు మన మనోవాంఛల దెలిసికొనుచున్నాడని గ్రహించుటలు?
- ౫ ఈశ్వరుని దెలిసికొనుశక్తికే బేరేమి?

- ౬ దీనిని సహజజ్ఞానమని యేలచెప్పుదురు?
 ౭ “అతీంద్రియ వస్తువు” అనగాఁ నర్థమేమి?
 ౮ ఈశ్వరుని వ్యభావమేమి?
 ౯ ఈశ్వరుఁడు దయామయుఁడు పవిత్రుఁడునని తెలిసి
 కొనుటకు మార్గమెద్ది?

తృతీయ పాఠము. బ్రాహ్మము. (వెలుపల)

ఈశ్వరుఁడు మనలోపల నున్నాఁడని గ్రహించితిమి. ఇప్పుడు మన వెలుపలనుగూడ నీశ్వరుఁ డున్నాఁడని మనము గ్రహింపవలయును. కార్యముండఁగనే కర్తయుండవలయును. కార్యము తనంతటఁ దానుగఁ గాదు. కనుకఁ గార్యమునకుఁ గర్త యుండీతరవలయునను సంగతిని మనము సహజముగనే గ్రహింపఁ గలుగుదుము. మనమేదయున కార్యమును జూచినప్పుడు, కర్త గనుపడకున్నను, నీకార్యమునకుఁ గర్త యొకఁడున్నాడని నిశ్చయించుకొందుము. నీవుగృహమునందు గూర్చుండి కిటికీలోనుండి చూచునప్పుడు గదలుచున్నయొక కట్టచివర మాత్రమే కను పడననుకొనుము. కట్టచివర మాత్రమే కనుపడుచున్నను గట్ట తనంతటఁ దానుగఁ గదలుచున్నదని నమ్ముదావా? ఈకార్యము నకుఁ గర్త లేడనుకొనెదవా? కర్తను జూడకున్నను నీకార్యము నకుఁ గర్తయొకఁడున్నాఁడనియును, నెవఁడో యొకఁడు చాటున దాఁగి కట్టనాడించు చున్నాఁడనియును సులభముగఁ దెలిసి కొనఁ గలుగుదువు.

“కర్త లేక కార్యముగాదు” అను సంశయమును మనము “ప్రజ్ఞ” లేక “సహజజ్ఞానము” వలన స్పష్టముగఁ దెలిసికొనుచు న్నాము. మనము ప్రతిముహూర్తమును జగత్తునందు జరుగుచున్న గణనాతీతములగు కార్యములను జూచుచున్నాము. మన శరీరమునందు రక్తము నదీప్రవాహమువలె సర్వదా పాటుచున్నది, మనముదినపదార్థము లుదరమునందా జీర్ణమై రక్తము మాంసము, మొదలగు రూపములను ధరించి శరీరాభివృద్ధియును శరీరరక్షణమును జేయుచున్నవి. సర్వదా గాలివీచుచుండుట వలన మనప్రాణములు నిలుచుచున్నవి. మేఘములు వర్షించుచున్నవి. ఇందువలన భూమి శీతలమగుచుండుటయేకాక నదులు పుట్టుచున్నవి. భూమినుండి సస్యములు ఫలవృక్షములు పుట్టి పెరుగుచున్నవి. సస్యములధాన్యములను, ఫలవృక్షములపండ్లను దిని మనముజీవించుచున్నాము. అగ్నిమండుచున్నది. అందువలన భోజనపదార్థములు పక్వమేగుచున్నవి. సూర్యుఁడు వెలుతురును వేడిమినిచ్చుచున్నాఁడు. భూమి బాతివలె దనకుఁ దాను దిఱుగుచు సూర్యునిచుట్టు తిఱుగుచున్నది. ఇందువలన రాత్రీం బనభులను భేదమును, హేమంతము గ్రీష్మము, మొదలగు ఋతువుల పరివర్తనములును గలుగుచున్నవి. ఈవిధముగ గణనాతీతకార్యములు ప్రపంచమునందుఁ గలుగుచున్నవి. ఈగణనాతీతకార్యములన్నిటికిని గర్తయొక్కఁడున్నాడని చెప్పుట కణుమాత్రమయినను సందియములేదు. ఎందువలన ననగా గర్తలేక కార్యము జరుగుటకు వీలులేదు.

కాని పైవలన చూపించిన యుదాహరణముల వలన నాక కముగా నచేతన వస్తువుల వలన నీకార్యములు జరుగు

చున్నవని తోచవచ్చును. శరీరమునందు రక్తప్రవాహము ప్రవహించుచున్నదని చెప్పినప్పుడు రక్తము తనంతటఁ దాను గఁ దిరుగుచున్న దనియును, నెవఁడును జ్ఞానపూర్వకముగ రక్తమును బ్రవహింపఁ జేయుచుండుట లేదనియును దోచవచ్చును. "వాయువు వీచుచున్నది" అనునపుడు, వాయు వచేతన వస్తుననియును దనంతటఁ దాను వీచుచున్నదిగాని యెవఁడును విని, తెలిసికొని, గాలిని వీచునటులు చేయుచుండలేదనియును దోచవచ్చును. మనకన్ను లచేతనవస్తువులను మాత్రమే చూడఁ గలవు. మనయింద్రియము లచేతనవస్తువులను మాత్రమే, తెలిసికొనఁగలవు. 'అందువలననే మన మచేతన వస్తువుల మఱుగున నేమియులేదని శ్లోందరగ భావించుము. కాని, పక్షిశీలించి చూచినచో నిటులు భావించుట శుద్ధభ్రమయని స్పష్టపడును. రక్తము మొదలగునవి తమంతటఁ దాము తిరుగుచున్నవను శంక దోచవచ్చునని చెప్పియున్నానుగాని, విచారించి చూచిన యెడల రక్తము వాయువు నగ్ని మొదలగునవి తమంతటఁ దాముగఁ బనిచేయుచుండుట లేదనియును, జ్ఞానమయుండగు నొక పురుషుఁడు వీనిని నడిపించుచున్నాడనియును దెలిసికొనఁగలుగుదుము. జగత్తునందుజరుగు సకలకార్యముల స్వభావములను జూచినచో నీ సకలకార్యములకు నచేతన వస్తువు కర్తగాదనియును, జ్ఞానమయుండగు మహాపురుషుఁ డొకఁడీ కార్యము లన్నిటికిని గర్తయైయున్నాడనియును గ్రహించెదము. కొన్నికొన్ని కార్యములను జూచినప్పు డీ సకలకార్యములకును గర్తయగువాఁడు జ్ఞానవంతుడని విస్పష్టముగ గ్రహింపఁ గలుగుదుము. ఆ విధమగు కార్యోపమానములఁ గొన్నిటిని జూపించెదను.

జ్ఞానవస్తువును జూడఁజాలవుగాని, నీకుఁగల జ్ఞానమును నీ మనస్సుచే గ్రహింప గలుగుచువు. కాని యితరుల జ్ఞానము నెఱుల గ్రహింపఁ గలుగుచువు? నీవు నీతలిదండ్రులను జూడఁగలవు గాని, వారిజ్ఞానమును జూడజాలవు. అటులయి నచో వారికి జ్ఞానముగలదని యెఱులు గ్రహించుచున్నావు? వారికార్యముల మూలమున వారిజ్ఞానమును దెలిసికొను చున్నావు. నీ తల్లి యన్నము, కూర, పల్లెరమునందుఁ బెట్టుకొని నీయొద్దకువచ్చి యాపల్లెరమును నీయొద్దఁ బెట్టినప్పుడు నీవుకార్యమును మాత్రమే చూచుచున్నావు. ఈకార్యమునుబట్టి నీవు బాగుగ భావించి చూచినయెడల నీవు భోజనమును భుజించుట వలన నీయాకలి దీరుననియును, శరీరమునకు బలముగలుగునని యును భావించి నీయొద్ద భోజనముఁ బెట్టినదని స్పృష్టముగ గ్రహింపఁగలుగుచువు. ఇచ్చటఁ గార్యమువలనఁ గర్తయొక్క జ్ఞానమును, నిచ్చయే, విస్పృష్టముగ నెఱులు తెలిసికొనుచున్నావు చూడుము! నీతల్లి యీవాక్యములను జెప్పినచో, నా చెప్పుట యును, గార్యమేకాని జ్ఞానముగాదు. శబ్దసమూహము జ్ఞానము గాదు. శబ్దసమూహ మిచ్చయునుగాదు. కాని, శబ్దములను వినునప్పుడు శబ్దముల నుచ్చరించువానికి జ్ఞానమును నిచ్చయును గలవని గ్రహింతుము. ఈసలమునందుఁ గార్యమువలనఁ గర్తయొక్క జ్ఞానమును దెలిసికొను విధముననే, బాంధవులు, చుట్ట పక్కములు తోడిబాలురు మొదలగు వారల కార్యముల వలననే వారిజ్ఞానమును దెలిసికొనుచున్నాము. కొన్ని విధములగు కార్యములయందు జ్ఞానమును వధిప్రాయమును ప్రకాశమానముగనుచుండును.

ఏకార్యములు మనుజులవలనఁగాని, యితర జంతువుల వలనఁగాని నెఱవేఱుటలేదో, యట్టికార్యముల యందును నీ విధముగ జ్ఞానప్రకాశము గలవోలేదో విచారించి చూచినయెడలఁ దెలియును. తల్లిగర్భమునుండి శిశువు పృథివికి వచ్చుటకు నావశ్యముగఁ గర్తయొక్కఁడుండి తీరవలయును. ఈకర్తను గన్నులు చూడఁజాలవు. కాని, వాని కార్యస్వభావములనుయోజించి చూచినయెడల నాయనకు జ్ఞానముగలదో లేదో స్పష్టముగును. శిశువుయొక్కనేత్రముల విషయమును భావింపుము. శిశువుయొక్కనేత్రములు చూచుటకునిర్మింపఁబడినవి. అనఁగానలుదిక్కుల నుండు సమస్త వస్తువులను బాగుగఁ జూచునటుల నిర్మింపఁబడినవి. కానఁ గన్నులు చూడఁగలందులకుఁ గాను నుద్దేశింపఁబడి నిర్మింపఁబడినవని బాగుగ దెలిసికొను చున్నాము. అటులయినచో “చూడఁగలందులకు” నను శబ్దమున కర్థమేమి? “చూడఁగలందులకు” అనఁగా “చూడవలయునను నభిప్రాయము” లేక “చూచునని మనమునఁదిలఁచి” అని తేలుచున్నది. ఎవరి నీ యభిప్రాయము? ఎవఁడీవిధముగ మనమునఁ దలఁచెను? “ఈ కన్నులతోడ శిశువుచూచును.” అను నీవాక్యమెవరి మనములోనిది? శిశువున కీయభిప్రాయము లేదనియును, శిశువీవిధముగఁ దలంపలేదనియును మనము సహజముగ గ్రహింపఁ గలుగుదుము. శిశువుతల్లిదిగూడ నీయభిప్రాయము గాదనియును దేలుచున్నది. ఎందువలనననఁగా శిశువుతల్లి శిశువుచూచునను దలంపున శిశువుయొక్క కనులను నిర్మించియుండలేదు. ఎవఁడు శిశువును సృష్టించియున్నాఁడో యాయనచే యీయభిప్రాయమని స్పష్టముగఁ దేలుచున్నదిగదా? కన్నుల మూలమునఁ జూచుఁగాక

యనితలంచి యాయనే శిశువునకుఁ గన్నుల నిచ్చియున్నాడు. ఇందువలన శిశువును సృష్టించినవాని యభిప్రాయమును జ్ఞానమును మనము విస్పష్టముగఁ దెలిసికొనుచున్నాముగదా. శిశువును నిర్మించిన వానిని మనము చూడలేనిమాట వాస్తవమే. కాని యాయన కార్యములయందుండు జ్ఞాన బ్రహ్మశక్తిమును స్పష్టముగఁ జూచుచున్నాము.

శిశువుయొక్క చెవులు ముక్కు నోరు మొదలగునాని విషయములను భావింపుము. కొంచెము నయను వచ్చుకప్పటికే దంతములు వెలుపలికి వచ్చును. కాన, దంతముల విషయమును భావింపుము. ఉదరమునందును సర్భతయంత్రమునందు మనము భుజించు పదార్థములు జీర్ణమై, రక్తము, మాంసము వెంట్రొక్కలు, గోధూమ, నెముకలు మొదలగునవిగా మారుచుండును. ఈ యధరమందుఁగల యంత్రముయొక్క విషయమును భావింపుము. ఈ సమస్త కార్యములయందును గర్తయొక్క యభిప్రాయమును, జ్ఞానమును బ్రహ్మశక్తిమాన మగుచుండుటను జూచుచున్నాము. సమస్త వస్తువుల నియన సృష్టించియున్నాడు. మఱియును, శరీరమునకు జీవమునిచ్చి సముదాయ వస్తువులను రక్షించుచున్నాడు. ఆయనకుఁగల జ్ఞానమును స్పష్టముగఁ దెలిసికొనుచున్నాము. ఈ జ్ఞానమయుని మనము, బ్రహ్మము, ఈశ్వరుఁడు పరమేశ్వరుఁడునని పిలుచుచున్నామని యెఱుగునది. ఈయన వివేకము వలన మనకు ధర్మము, సధర్మమును దెలుపుచున్నాడు. ఈయన మనశరీరముల నిర్మించి ప్రాణము నొసంగి యాహార పదార్థములను, వాయువును, నిద్ధిరక్షించు

చున్నాడు. ఈయనయే జగత్తునందలి సమస్త వస్తువులను నడిపించుచున్నాడు.

గాలి తనంతట దానే వీచుచున్నదిగాని, వీచుటకు నేవిధమగు జ్ఞానప్రకాశమును బొందుటలేదని ప్రవిధమమున దోచవచ్చును. కొంచెము భావించిచూచినచో, నభిప్రాయము జ్ఞానమును బొందియె, గాలినీచుచున్నదని తెలిసికొనఁ గలుగుదుము. గాలినీచుటవలన నలుదిక్కుల యందలి దుర్గంధము దూరమగును. రోగనివారణమగును. మఱియును గాలి మన ముక్కులలోనుండి శరీరమునందుఁ బ్రవేశించి చేయు కార్యము లత్యద్భుతములు. గాలి మన శరీరమునందుఁ బ్రవేశించుట వలననే మనము బ్రత్యేకుచున్నాము. ఒక ముహూర్త కాలము మన నిశ్వాస మాఁగిపోయినచో మనము చచ్చిపోదుము. ఇందు వలన గాలి సర్వదాయోందుకువీచుచున్నదో గాలిసర్వదా మన శరీరమునం దెందుకుఁ బ్రవేశింపుచున్నదో స్పష్టముగ బోధ పడుచుండుటలేదా? మనము బ్రత్యేకుట కొఱకుఁగాను గాలి యనుక్షణమును వీచుచు సర్వదా మనశరీరమునందుఁ బ్రవేశించుచు, మనలను బ్రతికించు చున్నది. ఇచ్చట “కొఱకు” అను మాటకు సర్థమును భావింపుము. “కొఱకు” అనగా నిచ్చట “నభిప్రాయము” అనియేకదా యర్థము? ఇదెవరి యభిప్రాయము? ఇదిమనయభిప్రాయముగాదు. కారణము మన యిచ్చ వలన గాలికొంచెమైనను వీవదు. వాయు వచేతన వస్తువగుట వలన నీయభిప్రాయము వాయువునకు లేదు. ఎవఁడుగాలిని వీచు నటులు చేయుచున్నాఁడో యాయనదే యీ యభిప్రాయము. ఆయన ప్రాణిహోటి గాలిని వీలించి బ్రతుకు చుండునుగాక యను

నిచ్చుచు గలిగి గాలిని బ్రహ్మంపఁ జేయుచున్నాఁడు. అయినచో నివుడు గాలి తనంతటఁ దానుగ నీచుచున్న దనియును వీచుటకు నేవిధముగ జ్ఞానప్రకాశమును బొందుట లేదనియును మన కాకస్మికముగ దోచిన సంగతి కేవలము భ్రమయని విస్పష్టముగ దెలిసికొను చున్నాము. ఇంకను నివుడు జగత్తునందలి యితర కార్యముల విషయములను భావించి చూడము. అగ్ని, సూర్యుడు, వర్షము, నదులు మొదలగు వాని విషయములను భావించిచూచినచో సినమస్త కార్యముల యందును నీశ్వరుని సుధీప్రాయమును జ్ఞానమును బ్రకాశమానముగు చున్నటులు సులభముగఁ దెలిసికొందుము.

ఈశ్వరుని మనము కన్నులతోఁ జూడజాలము. అన్యోం ద్రియములవల నైనను గ్రహింపజాలము. అయినను నాయన యున్నాఁడనియును నాయనసర్వదా చేయుకార్యములను, నాయన దెలిసికొనువానిని నాయన యిచ్చలను మనము దెలిసికొనుచున్నాము. ఈ తెలిసికొనుకత్తినే ప్రజ్ఞానుని చెప్పియున్నాను. ప్రజ్ఞయెట్టికత్తిని గలిగియున్నదో చూడము? ఇదిమన యింద్రియముల ద్వారమున దెలిసికొనుటకు వీలుగాని వస్తువును దెలిసికొనుచున్నది.

ప్రశ్నలు.

- ౧ కార్యముండగనే యేదియుండవలయును? ఏది లేనియెడల గార్యముగాదు?
- ౨ ఏదయిన కార్యమునుజూచినపుడు కర్తకునుపడనిచో

సీ కార్యమునకుఁ గర్త లేఁడనియే భావించెదవా? ఉపమానములఁ జూపుము.

3 జగత్తునందు జరుగు కార్యములలో పది యుపమానములఁ జూపింపుము.

౪ అచేతన వస్తువులు తమంతటఁ దాముగనే పనులను చేయునా? ఇదిభాష్యమేనా?

౧ శిశువు జ్ఞానముగలదని యెఱులు గ్రహింపగును?

౨ సీను జ్ఞానముగలదని నీవెఱులు గ్రహించుచున్నావు?

౩ తలిదండ్రులు మొదలగు వారలకు జ్ఞానము గలదని యెఱులు గ్రహించుచున్నావు?

౪ “కార్యముల మూలమునఁ గర్తజ్ఞానమును దెలిసికొనవచ్చును” దీని నయి దుపమానముల ఋజువుపఱుపుము.

౫ మనశరీరమునందు జరుగు నయిదు కార్యముల పేరులను జెప్పుము. దేనివలన నీశ్వరుని జ్ఞానము నభిప్రాయము ప్రకాశమానము లగుచున్నవి?

౬ శరీరమునకు వెఱుపల జరుగు పదికార్యముల పేరులను జెప్పుము. దేనివలన నీశ్వరుని జ్ఞానము నభిప్రాయము ప్రకాశమాన మగుచున్నది?

చతుర్థపాఠము. ఈశ్వరుఁడొకఁడు.

గాలి మన వెలుపలనుండువస్తువు. ఇది లేనియెడల నొక ముహూర్తమయినను జీవింపజాలము. క్రమక్రమముగ మనము గాలిని బీల్చుచుండుము. ఈ పీల్చినగాలి మన ప్రాణరక్షణము ను కేయుటయేకాక, శరీరమునందలి మలిన పదార్థములను దీసి కొని క్రమక్రమముగ బయటకు వచ్చుచుండును. మన శరీరము వకును, గాలికిని స్వల్ప నికటసంబంధము గలదో చూడుము. ఇందువలన మన శరీరరక్షణార్థముగాలి సృష్టింపబడినదని మనము బాగుగ గ్రహించియున్నాము. శరీరము గాలి భిన్న వస్తువులను మాట సత్యమే యయినను నొకే యభిప్రాయముననే నీరెండు వస్తువులును జతకూర్చబడియున్నవి. ఏనడు శరీరమును సృష్టించియున్నాఁడో యతఁడే శరీరమున కుపయోగమగుపటులు గాలి నిగూడ సృష్టించి యున్నాఁడు. మన శరీరమెక్కడ? నదులు, చెరువులు, మేఘములు, మొదలగునవియెక్కడ? జలములు లేని యెడల మన ప్రాణములు నిలువజాలవు. జలమునకు శరీరము దూరమందున్నది. శరీరమునకు జలము దూరమందున్నది. జలము లేనియెడల జీవించుటకు వీలులేనటులు శరీరము నిష్ఠావబడినది. చాహమును దీర్చుచు, శైత్యము నెసంగుచు బ్రాణములను రక్షించునను సభిప్రాయముని జలములు నిష్ఠావబడినవి. శరీరమును జలమును నొకదాని నొకటి దూరమందున్న వనుమాట సత్యమేకాని యొక సూత్రముననే యీ రెండువస్తువులును నెఱులు బంధింపబడియున్నవై చూడుము. జలము శరీరము కొఱకు సృష్టింపబడినది. శరీరమెప్పుడును జలమును గోరుచుం

దును. ఒక యభిప్రాయముననే యొక కర్తయొక్క యిచ్చచేతనే యీ కేండువస్తువులకును జతగలువబడియున్నది. మతీయును ఫలసన్యములసంగతిని భావింపుము. ఇచ్చటనున్న శరీరమునకును భూములయందు ఫలించుధాన్యములకును, ఫలవృక్షముల ఫలించు పండ్లకును నెట్టి నికటసంబంధము గలదో చూడుము. భోజనము భుజింపనిచో నాకలివలనఁ దల్లడిల్లుటయే కాక మనము చనిపోవుచుము. పౌలములఁ బండుధాన్యములు వృక్షముల బండుఫలములు మనయాఁకలిని నివారించుచున్నవి. భుజించు పదార్థముల సారము రక్తమాంసములుగ మారి శరీరమునకు బలమును దలిగించుచున్నది. ఇది యెటువంటి యాశ్చర్యకరమగు సంబంధమోచూచుము. ఎవఁడు శరీరమును సృష్టించి యున్నాఁడో యతడే శరీర రక్షణార్థము ఫలధాన్యములను ఫలించఁ జేయుచున్నాఁడు. మతీయును భుజించిన పదార్థములు పక్కమగునటులుచేసి శరీరరక్షణముచేయుచున్నాఁడు. సూర్యుని సమము భూమికి నెంతదూరమో గమనింపుడు! సూర్యుఁడు మనకుఁ దొమ్మిదికోట్ల క్రోసులదూరముకంటె నెక్కువ దూరమందున్నటులు తేలుచున్నది. ఇంత దూరమందున్న సూర్యుని వెలుతురును వేడిమియును లేనియెడల నొక్క నిమునపైనను మనపని సాగదుగదా! సూర్యుని వెలుతురులేని యెడల వెంటనే నమస్తప్తప్రాణులు నశించును. నమస్త వస్తువులు నొక యాకారమునే పొందును. సూర్యుఁడు భూమిని నాకర్షించుచున్నాడు. భూమియును సూర్యుని నాకర్షించుచున్నది. ఈ యాకర్షణమువలననే సూర్యుఁడును భూమియును దమ తమ స్థానములఁ దప్పకుండనున్నవి. పృథివీయొక్క దైనికగతివలన రాత్రీం బవ

శ్లును, పృథివియొక్క వార్షికగతివలన ఋతుపరివర్తనములును గలుగచున్నవని తెలిసికొనుడు. అనేకకోట్ల మైళ్లదూరమందున్న నూర్యునకును భూమికి నెట్టి నికటసంబంధముగలదో చూడఁడు? ఏనిని యేక క్తి బంధించుచున్నది? ఈసంబంధమువలన బృథివిని నూర్యుని, సృష్టించిన వాఁడొకఁడనియు నతఁడే నూర్యునకును భూమికిని గలసంబంధములకుఁ బ్రాణగుచున్నాఁడనియును దెలిసికొనుచున్నాము. వెలుతురు వేడిమి యాకర్షణము నలుపక్కలఁ దిరుగుట మొదలుగాఁగల బాహ్యసంబంధములను జూచి సృష్టికర్తయొక్క యభిప్రాయముల నిచ్చులను మనము గ్రహించుచున్నాము. “నూర్యునియొక్క వెలుతురు వలనను వేడిమిని నాకర్షణమువలన భూమి రక్షణమును బొందుగాక” అనువదియే యాయన యిచ్చయైయున్నది. ఈయొక యిచ్చలో నూర్యుఁడు భూమియు నిమిషియున్నవి. కొన్ని కొన్ని కార్యములను భావించినచోఁ బ్రపంచమున సీకార్యములు వేటువేటుకర్తల కార్యములని ఊహించవచ్చును. కాని యీ తోఁచుటపత్యముగాదు. బ్రతికించుట చంపుట యను నీరెండు కార్యములకును విస్తారము భేదముగలదు. ఇంచువలన బ్రతికించువాఁడొకఁడనియును జంపువాఁడొకఁడనియును తలంపవచ్చును. కాని యిది పత్యముగాదు. మన మాహారమును దిని బ్రతికుచున్నాము. ఆహారమును మిక్కిటముగఁ దినిన యెడల రోగము గలుగును. రోగమువలన మరణము గలుగవచ్చును. తీపిపదార్థములు తినుటకు బాగుగనుండును. కనుకమితముగఁ దీపిపదార్థములను దినిన యెడల శరీరమునకు నుపకారము గలుగును. కాని మితము తప్పి తినినయెడల రోగమును

మరణమును గలుగును. స్నానము శరీరమునకు నారోగ్యమును గలిగించును. కాని మితిమీరితే స్నానము చేసినచో, జ్వరమును, దగ్గును, గలిగి మరణము సంభవించును. కనుక నొక వస్తువు నందే శరీరమును రక్షించుగుణమును నాశనముచేయు గుణమును నివేశియున్నవి. ఒకవస్తువునే నియమితముగ వాడుకొనిన నుపకారమును, నియమముదప్పి వాడుకొనినచో సపకారమును, గలుగును. ఇందువలన నొక యీశ్వరుఁడు బ్రతికించి రక్షించు చున్నాఁడనియును నికొక యీశ్వరుఁడు రోగములు గలిగించి చంపుచున్నాఁడనియును ధావించుట కేవిధముగా కారణముగా స్పృహనగుదా? ఏవస్తువు తనంతట దానుగఁ బనిచేయదనియు ను సీశ్వరుఁడు సమస్తవస్తువులను నడిపించుచున్నాఁడనియును మీఁదివలనకే గ్రహించియున్నారు. ఒక వస్తువును మితముగ వాడుకొనినయెడల శరీరరక్షణమును, మితము దప్పివాడుకొనినయెడల రోగమును మృత్యువును గలుగుననియును చెలిసికొని యున్నాము. ఇందువలన నాయన మనలను బ్రతికించుచున్నాఁడనియును, అనియముముగఁ బ్రవర్తించినచో నాయనయే రోగమును మృత్యువును గలిగించుచున్నాఁడనియును చెలిసికొనినవలయును. నిప్పువలనమన మేఱ్ఱియుపకారమును బొందుచున్నారమోచూడుఁడు. నిప్పునందుఁడగులఁబెట్టు గుణముగలదు. నిప్పునందఁ డగులఁబెట్టు గుణముండుటవలననే భోజనపదార్థములను పచనము చేసికొనుచున్నాము. కాని కొంచె మజాగ్రతగ నుండినచో నీతగులఁబెట్టుక కి వలననే మన శరీరమంతయును దగులఁబడిపోవును. కాన సీశ్వరు లిద్దఱని, లేక, దేవతలిద్దఱని తలంపటవలనఁ బ్రయోజనము లేదుగదా? ఎందువలన ననగా,

నెవడు నిప్పుతోడఁ గార్యములను జేయుచున్నాఁడో యాతడే భోజనపదార్థముల నుడుకునటులు చేయుచున్నాఁడు. అతాగ్ర త్తగనుండినచో మన శరీరమును గృహమును గ్రామమును బట్టనములను గూడఁ దగులఁబెట్టుచున్నాఁడు. “నిప్పువేసి నఁదగులఁబడుచు” అను నియమము నెప్పుడును నాయన భంగ పఱుపఁడు.

ఇంక మజూషుఁడు! బద్ధకము నెంచి నా వనుకొనుము. అం నువలన నెక్కువ నిదురను బోయియుండువు. కనుక నీకు వ్రాత్ర చదువులయందు మనసు పోకుగదా! ఇందువలన మనసు చెకుటయే కాక శరీరముగూడఁజెకును. ఉదయముననే నిదురిలేచుటకు బద్ధగించినావను కొనుము. ఈబద్ధకించుటయే మనోదోషము. ఈ మనోదోషమునకే నీవు గోఁబడినయెడలఁ బగ లెనిమిది గంటలకు నిదుర లేచెదవు. ఎనిమిది గంటలకు నిదురలేచుట వలన మనోమాంద్యముగలుగును. మఱియును, పాఠశాల మందలి నిర్మలనాయు సేవనములేనగు వలనను, బయలుగఁ గొంచెము దూరమయినచు నడువనగువలనను నీ శరీర మనా రోగ్యమును బొందును. ఇందువలనఁ జదువుకొనుటకుఁ గాలముచాలక చదువు వెనుకఁబడును. తిన్నగాఁ జదువనిచో దల్లి, తల్లిడియ, మసాభ్యాయుఁడు మొకలగువారు తిరస్కరించుదురు. తోడి విద్యార్థులలోఁ దలవంపులగును. కనుక యోజించి చూచినయెడల మనలోపలకును మన కెటువలికి నట్టి సంబంధము గలదో తెలిసికొనఁ గలుగుదువు. మనస్సు సంక్షోక పాపముచు వృద్ధిఱాంచుకొనుటవలనఁ బయటకుగూడ నంతకష్టమును బొందుదున్నావో చూడుము. ఎవఁడు వివేకము వలన

మనలను శాసించుచున్నాఁడో యాయనయే బయటి కార్యములను గూడ జేయుచున్నాఁడని ద్విలీకుపాఠమునఁ జదివిన వాక్యములను మఱిత స్పష్టముగఁ దెలిసికొనుటకుఁ బ్రయత్నింపుఁడు. మనస్సునందలి యాయన యిచ్చనువినిన యెడల నాయన మనకులోపలను వెలుపలను దగు ఫలమును గలిగించును. మనస్సునందు లోభమునకు స్థానమిచ్చినను కోపమును వృద్ధిబొందించుకొనినను, నసత్యమును బలుకవలయునను కోరిక గలిగిన కొలది నసత్యచూషింపను జనువుట కశ్రద్ధచేసిన నేమగునో భావించిచూచుము. ఎవఁడు పాపకార్యములు చేయునూడదని మనస్సునాగు నిషేధించియున్నాఁడో యెవఁడు పుణ్యకార్యములు చేయు నాఱ్ఱాపించియున్నాఁడో యాతఁడే పాపపుణ్యములకుఁ దగుఫలములను బనుటనే యిచ్చుచున్నాఁడని యుచు విస్పష్టముగఁ దెలిసికొనుఁడు.

దూరమునను, సమీపమునను, లోపలను వెలుపలను నీశ్వరుఁడొకఁడే క్షాములను జేయుచున్నాఁడని యోజించి చూచినకొలదిని స్పష్టముగఁ దెలిసికొనుచుండుము. మామ్యుఁడు, చంద్రుఁడు, సృష్టి, మేఘములు, వాయువు, అగ్ని, జలము, వృక్షములు, లతలు, పక్షులు, ధనము, విద్య, మఖము, మాఖము, జీవితము, మరణము, మొదలగున వన్నియును బరమేశ్వరుని యధీనములు. ఆయన యొకఁడే జగత్తునకు రాజు, లేక, కర్తయయియున్నాఁడు.

ప్రశ్నలు.

౧ శరీరమునకును వాయువునకునుగల సంబంధమెట్టిది? ఈ సంబంధమువలన మనమేమి తెలిసికొనుచున్నాము?

బ్రాహ్మధర్మశిక్ష

2 మనశరీరమును పాలముల యందలి సస్యములును నుక్కనియొక్క కార్యము లేయని గ్రహింప నగు విధమెద్ది?

3 నూన్యవకును భూమికిని సృష్టికర్త యొకడని గ్రహించుటెట్లు?

4 ఈశ్వరుడు జన్మచరణములకుఁ గర్తయని తెలిసికొను విధమెద్ది?

5 ఎవఁడు మనమనస్సునందుఁ బాపములు చేయఁగూడదని నిషేధించి యున్నాఁడో యతఁడే పాపకార్యములకు మన వెలువలనే దండనను విధించుచున్నాఁడను దానిని నగు మనమానముల వలన బుజువుపఱుపుము.

6 ఎవఁడు పుణ్య కార్యములు చేయునాజ్ఞాపించి యున్నాఁడో యతఁడే పుణ్యకార్యములకుఁ బ్రతిఫలము నిచ్చినచు నంశము నయి దుపమానముల వలన బోధపఱుపుము.

పంచమ పాఠము— ఈశ్వరుడు నిరాకారుడు

సీపీపుస్తకమును జూచుచున్నావు. దీనికనివు చూచువాడవును (ద్రోష్టవు)పుస్తకము చూడఁదగినది, (ద్రౌశ్యము) నగుచున్నది. ఇందువలన సీపు పుస్తకముగావు. పుస్తకము సీపుచు గాదు. అనిష్టముగఁ దెలిసికొనుము. సీపు సీమొక్క కాలుముక్కు ముఖమును జూచుచున్నావు. ముట్టుకొనుచున్నావు. కనుక సీపు జ్ఞాతవు. వస్తువముదాయము జ్ఞేయము. ఇంచువలనఁ గాలు ముక్కు ముఖమును సీపుగావనియును సీపు కాలుము.

క్కుముఖమును గావనియును దెలిసికొనుము. నీశరీరమును నీవు దెలిసికొనుచున్నావు. గాని నీ శరీరము నీవుగాదు. నలుదిశల యందలి వస్తువులను నీ శరీరము నెవడు చూచుచున్నాడో వాడేనీవు. ఏవస్తువులను నీవు దెలిసికొనుచున్నావో యవి నీవు గావు. ఏది దెలిసికొనుచున్నదో యది నీవు. తెలిసికొనుటకు నీకు ముక్కు ముఖము కన్నులు యెదలగు నవి యంత్రముల వంటివి. ఎవడు వినుచున్నాడో యెవడు చూచుచున్నాడో యెవడు ముట్టకొనుచున్నాడో యెవడు దాస్యాదనము చేయుచున్నాడో యెవడు వీల్చుచున్నాడో వానిని జూడజాలము. ముట్టుకొనఁ జాలము.

నీవు, పొడుగు, వెడల్పు, మందము, పెద్ద, చిన్న, వస్తువులను జూచుచున్నావు. కాని, శరీరములోపల నుండు నీవు పలువిధములగు నాకారములు గల వస్తువులను చూచుచున్నావు శరీరములోపల నుండు నీవు పొడుగునుగావు. పొట్టిది యనుగావు. ఏవస్తువున కాకారములేదో యావస్తువును నిరాకారమంచుడు. చూచుదానిని, వినుదానిని, గ్రహించుదానిని నాత్మయని చెప్పుచున్నాము. "అత్మ" యనగా "నేను" నని యర్థము. అందువలన "నాయాత్మ" యనువాక్యము భ్రమతోఁ గూడుకొన్నది. ఎందువలన ననగా, "నాయాత్మ" యనగా "నాయొక్కనే"ని యర్థముగును. అందువలన నాయాత్మయని చెప్పినచో నసంగతశబ్దమును జెప్పినవారమగుచుము. నకల జీవుల శరీరములయొకన్న యాత్మవస్తు వెట్టిదియో భావించిచూచుడు. ఏది చూచుచున్నదో వినుచున్నదో గ్రహించుచున్నదో పనిచేయుచున్నదో శరీరమును నడపించుచున్నదో దానినే మన

మాత్మీయని చెప్పుచున్నాము. ఆత్మ యచేతన వస్తువులవలె బాదుగుగాదు. పొట్టియునుగాదు. పెద్దదిగాదు. చిన్నదియును గాదు. ఎఱ్ఱనిదిగాదు. నల్లనిదియునుగాదు. అనఁగా నీవస్తువునకు నాకారము లేదనియును “సీరాకారము” అనియును జెప్పినఁ జాలును. కాని కన్నులతోడఁ జూచుటకును జెవులద్వారమున వినుటకును, నేయిందిరియము ద్వారమున నయినను దెలిసికొనుటకు వీలుగాని “ఆత్మ”ను మనము స్పృశ్యముగఁ దెలిసికొనఁ గలుగుచున్నాము. దీనిని జూడలేనిమాట సత్యమేకాని యిది చూచుచున్నది. ఇదియే చూచుట మనుకీయకుఁ గర్తవ్యమున్నది. దీనిని వినలేనిమాట సత్యమే కాని యిది వినుచున్నది. ఇందువలన నిదివినఁట మనుకీయకుఁ గర్తవ్యమున్నది. ఇది కాళ్లు చేతులువలె నడచుట కదలుట లేనుగాని, యిదియే కాళ్లు చేతులను నడిపించుచున్నది, కదలించుచున్నది. ఇదియే నీకార్యములకుఁ గర్తవ్యమున్నది. ఇందువలన నాత్మను జూడఁజాలము, వినఁజాలము, స్పృశ్యకొనఁజాలమను మాట వాస్తవమేకాని యాత్మమామినప్పుడు వినునప్పుడు స్పృశ్యకొనునప్పుడు తన్నుఁదానే తెలిసికొనుచున్నది. ఆత్మనిందిరియముల ద్వారమునఁ దెలిసికొనఁజాలని మాట వాస్తవమేకాని, ప్రజ్ఞద్వారమునఁ గాని, యాంతరదృష్టి వలనఁగాని, దెలిసికొనఁ గలుగుచుము. అనఁగా వాత్మతన ప్రజ్ఞ ద్వారమునఁ దన్నుఁ దెలిసికొనుచున్నది. తాను జ్ఞాతయనియును గర్తయనియును దెలిసికొనుచున్నది.

ఈశ్వరుఁడెటువంటి యాత్మయో దానిని మనము సహజముగ గ్రహించఁగలుగుదుము. ఆయన మనలనెప్పుడు దెలిసికొనుచున్నాఁడో ప్రపంచములోని వస్తువుముదాముము నెప్పుడు

దెలిసికొను చున్నాడో యెప్పుడు జగత్సముదాయమును సృష్టించి నడిపించుచున్నాడో యెప్పుడు జ్ఞాతయును గర్తయునగుచున్నాడో యప్పుడాయన యాత్మయని చెప్పుట కణుమాత్రమైనను సందియములేదుగదా? ఎప్పుడాయాత్మ నిరాకారమో యప్పుడీశ్వరుఁడును నిరాకారుఁడని తెలిసికొనుచున్నాము. ఈశ్వరుఁడు చెట్టుపుట్ట శరీరములవంటి వాఁడుగాఁడు. రాయి లేక మట్టి బొమ్మలవంటి వాఁడుచుగాఁడు. ఆకాశమువలె శూన్యఁడునుగాఁడు. ఆయన జ్ఞానవంతుఁడును దయావంతుఁడును బలితుఁడును గన్మిశీలఁడును నగు నాత్మ. ఆయనయన్నిటికంటె శ్రేష్ఠుఁడు. ఆయనకు నమస్తము దెలియును. మఱియు నాయన జగత్తునకుఁ గర్త. ఇందువలననే యాయనను “పరమాత్మ”యని చెప్పుదుము. లేక శ్రేష్ఠాత్మయని చెప్పిననుజాలును. జ్ఞానమును బలము నల్పముగఁ గలిగిన నీవు నేను వాఁడు మొదలుగాఁగల యాత్మలను జీవాత్మలని చెప్పుదురు. జీవాత్మయను బరమాత్మయను నిరాకార మనుమాట సత్యమేకాని యొకవిషయమున మాత్రము రెంటికిని కొంచెము భేదముగలదు. మనమీ భేదమును దెలిసికొనుట యావశ్యకము. ఏ మనుజుని పేరు చెప్పినను వెంటనే యామనుజుని శరీరమును భావించుట యేకాక, శరీరమును భావించుటతోఁగూడ శరీరాంతర్గతమైన యాత్మనుగూడ భావించుచుండుము. ఇందువలన వాని శరీర మాత్మగాదనుట స్పష్టమొకదా? ఎందువలన ననఁగాఁ జూచుట వినుట గ్రహించుట పనులుచేయుట మొదలగు కార్యములను శరీరము చేయఁజాలదు. ఆత్మయే యీ కార్యములన్నిటిని చేయును. కనుక జీవాత్మవినుటకును జూచుటకును గ్రహించుటకును

గార్యములు జేయుటకును శరీరమును యొక్క సహాయమును బొందుచున్నది. కన్నులు చూడలేవు. గాని, కన్నులద్వారమున జీవాత్మ చూచుచున్నదనుట నిస్సంశయము. మరణించినప్పుడు జీవాత్మ శరీరము వదలును. అప్పుడుకన్నులు కొంచెములును జూడఁజాలవు గదా? చెవులు విఁజాలవు గదా? ఇందువలన జూచుట, వినుట, ముట్టుకొనుట, పనిచేయుట, కన్నులయుఁ జెవులయుఁ చేతులయుఁ గార్యములు గావనియు వాత్మచేయుచున్న కార్యములనియును స్పష్టపడుచున్నది. ఆత్మశరీరమునం దంత కాలముండునో యంతకాలమును గన్నులద్వారమునఁజూచును. చెవుల ద్వారమున వినును. చేతులద్వారమున స్పృశించును, పనిచేయుచుండును. అనగా జీవాత్మ శరీరము ద్వారమున యనేక కార్యములను చేయుచున్నదని చెప్పఁజాలును.

జీవాత్మకు శరీరము లేనిమాటసత్యమేకాని యొక్కొక జీవాత్మ యొక్కొక శరీరముద్వారమున నప్పుడు పనిచేయుచున్నదో యప్పుడునుష్యని యొకయర్థమున సాకారుడని చెప్పవచ్చును. సాకారమగు శరీరము వాక్రమింపక నిరాకారజీవాత్మనేక కార్యములను జేయఁజాలదు.

కాని యీశ్వరుని సాకారుడని చెప్పటకు పీలులేదు. ఎందువలన ననగా, నాయన చూచుచున్నాఁడుగాని, యాయనకు గన్నులులేవు; కన్నులు లేకుండఁగనే యాయన చూడఁగలఁడు. ఆయన వినుచున్నాఁడుగాని యాయనకుఁ జెవులులేవు. చెవులు లేకుండఁగనే యాయన విఁగలఁడు. ఆయన మనలోపలను వెలుపలను గార్యములను జేయుచున్నాఁడు. కాని యాయనకుఁ చేతులులేవు? యాయన చేతులు లేకుండఁగనే ననుస్తకా

ర్యములను జేయఁగలఁడు. ఆయనకు శరీరమే యున్నపక్షమున దప్పక దానిని మనము చూడఁగలిగియే యుండుము. ఏప్పుడు మనమాయన శరీరమును జూచుటకు వీలులేదో యప్పుడాయనకు శరీరములేదనుట స్పష్టము. ఆయన మన మనస్సులోని మాటలను గ్రహించు చున్నాఁడనియును రక్తము మాంసము జీర్ణయంత్రము మొదలగు మనలోని యంగములను గూడఁ జూచుచున్నాఁడనియును మీరు ప్రశంస ద్విశ్రీయ పాఠముల యందుఁ జదివియున్నాడు. ఈసమస్త వస్తువులను జూచుటకు నాయనకుఁ గన్నులే యావశ్యకమయిన యెడల నప్పుడీ సమస్తవస్తువులమొట నాయనకన్నులు కనుపడవలయును. ఎప్పుడాయన కన్నులను మనము చూచుటలేదో యప్పు డాయనకుఁ గన్నులులేవనియును నాయనకుఁ గన్నులయొక్క ప్రయోజనము లేదనియును జెప్పుటకు నిస్సంశయము. ఆయన గాలిని వీచునటులు చేయుచున్నాఁడు. అగ్నిని మండునటులు చేయుచున్నాఁడు. ఈ కార్యములు చేయుకారునకుఁ జేతులవశ్యకమయినచో నీవస్తువుల వెనుమొట నాయనచేతులును గనుపడుచుండెడివి. కాన నాయనచేతుల నెప్పుడు చూచుటలేదో యప్పుడు డాయనకుఁ జేతులులేవనియును నాయనకుఁ జేతులవలనఁ బ్రయోజనము లేదనియును, చేతులులేకుండఁగనే యీ సకల కార్యములను జేయఁగలిగి యున్నాఁడనియును దెలిసికొనుచున్నాము.

ఆయన కొకశరీరముగలదనియు నాశరీరమును మనము చూడలేమనియు నెవరయినను జెప్పవచ్చును. శరీరమున్నచో నాశరీరమునకు వెడల్పు పొడవు పొట్టి మొదలగు పరిమాణము

లును, హద్దునుండవలయును. నీ శరీరము నీ యింటియందున్నప్పుడు పాతకాలయందుండదుగాదా. ఇందువలన నీశ్వరుడు భూమియందున్నప్పుడు నూర్చునియందు లేడనియును, నూర్చునియందున్నప్పుడు భూమియందు లేడనియును, జెప్పవలసివచ్చును. ఈశ్వరుని కొక శరీరముగలదని భావించినచో యీశ్వరుడొక పరిమితవస్తువుయగును. మనకంటె బానిసెద్దవస్తువుయనుమాటయేకాని, యనంతముగాక పోవును. బాగుగ విచారించి చూచినచో మనలోనున్న, నీశ్వరుని భావమునంత భావమని వృష్టముగఁ జెలియును. ఎవడనంతఁడో నానికి నాకారము సంభవింపదు.

మనము మనుష్యుని భావించుటకు మొదలిడి నాని శరీరమును భావించుము. ఈశ్వరుని భావించుటకు మొదలిడి వస్తుచే శరీరమును భావించుట యుచితముగాదు. ఎందువలన ననగా, నాయనకు శరీరములేదు. కాని యాయనను భావించుటకు మొదలిడి మనము నమస్తే ప్రసంచమును భావించుము. ఏలయన నీ నమస్తే ప్రసంచమునందును నాయన కార్యములను జేయుచున్నాఁడగుదా. ఆయన విషయములను భావించుటకు మొదలిడి మన రక్తప్రవాహవిషయమును భావింపవలయును; మన శరీరముయొక్క రక్షణవిషయమును భావింపవలయును; మన శరీరాభివృద్ధి విషయమును భావింపవలయును; నూర్చుని విషయమును భావింపవలయును మేఘముల విషయమును భావింపవలయును; గాలి విషయమును భావింపవలయును. ఏలయన నీశ్వరుఁడీ సమూదాయ కార్యములలోఁ బనిచేయుచున్నాఁడు. కాని యీ సకలవస్తువుల సహాయమునొందక యీశ్వరుఁ

మనచేయఁజాలఁడని భావించఁగూడదు. ఆయన నిరాకారాత్మక
యనియును సమస్త వస్తువులయం గున్నాఁడనియును సమస్త
మును దెలిసికొను చున్నాఁడనియును సమస్తమును నడిపించు
చున్నాఁడనియును దెలిసికొనవలయును.

ప్రశ్నలు.

౧. శరీరమునకు నాత్మకును గల భేదమును దెలిసికొను
విధ మెట్టి?

౨. సాకార మన కేమి? నిరాకార మన కేమి?

౩. ఆత్మయని దేనినందురు?

౪. ఆత్మచూడఁజాలనప్పు డాత్మగలదని తెలిసికొనువిధ
మెట్టి?

౫. ఈశ్వరుఁడు నిరాకారుఁడని తెలిసికొనువిధ మెట్టి?

౬. ఈశ్వరుని పరమాత్మయని యేల విలువవలయును?

౭. జీవాత్మ యనఁగా నర్హమేమి?

౮. మనుష్యుని యేయర్థమున సాకారుఁడని చెప్పవగును?

౯. ఆయర్థమున సీశ్వరుని సాకారుఁడని చెప్పవచ్చునా?
చెప్పగూడదా?

౧౦. ఈశ్వరుఁడు సాకారుఁడు గాఁడని బోధపఱుచుము.

పవిత్రపాతము. ఈశ్వరుడు దయామయుడు.

మీరు పవిత్రపాతమునకు ఈశ్వరుని దయాసంబంధమున జదివియున్న దానిని జ్ఞప్తికిఁ జెచ్చికొనుడు. ఈశ్వరుని దయామయుడని యెఱులు తెలిసికొనఁ గలుగుదుము? ఆయన మనుష్యులను ప్రేమించునా? ఈశ్వరుడు మనకెప్పుడును వివేకము మూలమున “మనుష్యులకు ప్రేమించుట యుచితము” అని తెలియఁ జేయుచున్నాఁడు. ఆయన మన మనస్సునందు సర్వదా దయమీఁద శక్యధను నిర్వయమీఁద సశక్యధను గలిగించుచున్నాఁడు. తలదండ్రులు మనలకు ప్రేమింతురు. అందువలన దల్లిదండ్రులమీఁద మనకు శక్యస్థయుండును. వాగు చాల మంచి కార్యములను చేయుచున్నారని మనకు వివేకము చెప్పును. ఎవఁడు పర్వదా యితరులమీఁదఁ గోపమును గలిగియుండునో, ఇతరులను దిట్టుచుండునో యితరుల కపకారము చేయుచుండునో వానిమీఁద మన మశక్యధను జూపుదుము. వివేక మీ మనుష్యుఁడు గొప్ప యన్యాయకార్యమును చేసినఁగాని చెప్పును. బీదవాండ్రకును బిచ్చగాండ్రకును దయతో వచ్చిచ్చువానిని మంచివాఁడని చెప్పుదుము. బీదవాండ్రకును, బిచ్చగాండ్రకు నిర్లభుతో వెళ్ళగొట్టువాఁని నుప్పులని చెప్పుదుము. మనము తలదండ్రులను ప్రేమతోఁ జూచుచు, వారితో మృదుమధుర వాక్కుల బల్కుచు, సంతోషముతోడ వారి వాక్యములను వినుచు రోగపమయములందు వారికి సేవాకృతజ్ఞతలను జూపుచుండినచో వివేకము బాగు, బాగని చెప్పును. ఇదేవిధముగఁ జమ్ములను తెలియండ్ర నాదరముతోడఁ జూచుచు, భోజనముఁ

జెట్టి స్నానము చేయించి, పూలనిచ్చి, పాఠములు చెప్పుచుండు నపుడు, దయతోఁగూఁచిన నీకార్యములు, బాగున్నవి బాగున్న వని వివేకము నుచువును.

అప్పుడప్పుడు మనమనస్సు చెడుచుండును. అట్టిసమయ మునఁ దలిదండులతోఁ గోపమున మాట్లాడుదుము. వారి చూటలను వినము. వారికి శుశ్రూషలు చేయుక యామోదము లగు విషయములయందు, లేక చూటలయందు బ్రవేశింతుము. ఇంతియకాక, తమ్ములతోడను జెలియొక్కతోడను గతిసముగ మాట్లాడుదుము. వారి విషయమునఁ దగినంతశ్రద్ధను దీసికొ నక వంకలు పెట్టుచుము. వాఁభోజనము, చెడువు, దేహపరి శ్రమ మొదలగువానియందు మనస్సుచక యామోదప్రమో దములయందు మనిగి నొకొప్పిని బొందుచుండుము. కాని యపుకపుడు ఘనమీవిధమగుకార్యములను జెఱుకార్యము అని న్నట్టిముగఁ దెలిసికొనఁ జాలకపోయినను గొన్ని నిముసముల తర్వాతనయిన నీ కార్యములు చెఱుకార్యములని వివేకము మనకు న్నట్టిముగఁ జెప్పును. అప్పుడు మనమీవిధమగు నిర్దయ కార్యముల నేలచేసితిమని విచారించుము, మఱియుచు నిర్దయ కార్యములపై నేవకలుగును. ఇందువలనఁ బరమేశ్వరుఁడు “దయ యుత్కృష్టవస్తువు, నిర్దయ హేయముగువస్తువు” అని వివే కము వలన మనకుఁ దెలియఁ జేయుచున్నాఁడు.

వివేకము శక్యమనియొక్క శక్తి. అందువలన జెట్టివాడో యాయన స్వభావమేవిధమున చుండునో మనము తెలిసికొందుము. ఆయన యెప్పుడు వివేకమువలన మనకు, దయశ్రేష్ఠముగు వస్తువు నిర్దయ హేయముగువస్తు వని న్నవఱు

గఁదెలియఁ జేయుచున్నాఁడో యప్పుడాయన దయామయుఁ డ
 నుటకు నిస్సంశయము. ఆయన నిర్దయను హేయముగఁజూచు
 నని మనము బాగుగ గ్రహించితిమి. దయమీఁద శ్రద్ధను
 నిర్దయమీఁద నశ్రద్ధను గలుగఁ జేయుచున్నవాఁడు నిశ్చయ
 ముగ దయామయుఁడు. ఎవఁడయిన మనలను నిందించినగాని
 మనవస్తువులలో దేవినయినను దొంగిలించినఁగాని, మన యా
 మోదమునకు భంగము గలిగించినఁగాని, వానిమీఁద మన
 కప్పుడప్పుడు విస్తారము గోపము వచ్చుచుండును. కాని మనము
 వాని పనినిమాత్రము యసహ్యించుకొనుట యుచితముగాని
 యామచుష్యుని గూడ నసహ్యించుకొనుట యుచితముగాదు.
 వాఁడును మనవంటి మనుష్యుఁ డనియును, నీశ్వరుని పంతాన
 మనియును, మనపోడగుఁ డచుసంగతిని మనము మఱచి
 పోవుచుండుము. ఇందువలననే నాసికి నయివ్వుముగలుగు కార్య
 ములను యోజనలను జేయుచుండుము. మన జ్ఞానము మనోబల
 ముల్యమయిన కారణముననే యీవిధముగఁ జేయుచుండుము.
 కాని యీశ్వరుఁడు సమస్తమును దెలిసికొనును. ఆయనకొంచె
 మైనను భగవంతుఁడు. ఆయనబలమునకుఁ గొంచెమైననులోటు
 లేదు. అందువలన నాయన మనమువలఁ గోపమును గలిగి
 యుంట యవంభవము. ఆయన కేమియును నభావములేదు.
 మనమువలె నాయన యామోద ప్రమోదముల కొఱకు నాకు
 రుండై యుండఁడు. ఆయనకెవఁడు నష్టమును గలిగింపఁజాలరు.
 తన యిచ్చానుసారము మనుష్యుఁడవ్రేవర్తింపనిచో దనయిచ్చా
 నుసారము ప్రవర్తింప వలయునని వివేకమువలన దెలియఁజే
 యును. మనుష్యుఁ డావిధముగఁ బ్రవర్తించనిచో, నాయనకు

నేవిధముగ నష్టమును లేకుండునట్లు యందువలన మనుష్యులకు మాత్రము నష్టము గలుగును. మనకు నష్టమును గలిగించు వానిమీఁదఁ గోపము చూపునిధమున నీశ్వరుఁడు మనమీఁదఁ గోపమునుజూపఁడు. మనుష్యుఁడు పాపకార్యములను జేసినను మనుష్యుఁడు తన సంతానమునుమాట నెప్పుడును మఱచిపోడు. మనము మనుష్యుల సన్నిపమయములయందును జూచుచుండ లేము. ఏలయనఁగా మనుష్యుఁ డొంటరిగ నుండవచ్చును. ఒక మనుజుఁ డొకస్థలమున, నింకొక మనుజుఁడొకొక స్థలమున నుండవచ్చును. ఇందువలన నొకమనుజుని యింకొక మనుజుఁడు మఱచి పోవచ్చును. కనుక మనుజుఁడు నర్వకాలముల యందును మన మనస్సునందుండఁడు.

కాని యీశ్వరుఁడు నకల శరీరములయందును మనస్సులయందును నున్నాఁడు. మనలను బ్రతీకించుచున్నాఁడు. మనలను నర్పిదా రక్షింపుచున్నాఁడు. ఏపనియేందును మనలను మఱచుటలేదు. మనము పాపకార్యములను జేసినను మన మాయన సంతానమునుమాటను మఱచిపోవువాఁడుగాఁడు. ఆయన యెప్పుడును మనకు నష్టమును గలిగించు మోచననుజేయఁడు. ఎప్పుడును నష్టమును గలిగింపఁడు. అప్పుడప్పుడు మనము మనుజులమీఁద నిర్దయను జూపించుట నష్టమును గలిగించుట నత్యంతమేకాని, గుడిమన యజ్ఞానఫలము, దుర్బలతాఫలము. సంపూర్ణజ్ఞానమును, సంపూర్ణ బలమునుగల యీశ్వరుఁడు నిర్దయఁడగుటకు ఏలు లేడు.

ఈశ్వరుఁడు ప్రేమించునని యాయనచేయు కార్యముల వలన మనము నష్టముగ గ్రహింపఁగలుగుదుము. తలిదండ్రు

లు మనలను బ్రేమించుచున్నారని మన మెటులుగ్రహించగలుగుదుము? తిలిదండ్రులు మన కన్నముల బెట్టెను. వస్త్రము లిత్తురు, బాష్పమునిత్తురు, పటము లిత్తురు, పుస్తకము లిత్తురు, మనల జదివింతురు, మనకు జబ్బుగలిగినప్పు డీ జబ్బుకునురవలయునని, యీశ్వరునియెదుట బ్రార్థన జేయుదురు. మనకు శుశ్రూష జేయుదురు. ఈ కార్యములనన్నిటిని జూచి వారు మనలను బ్రేమించుచున్నారని చెలిసికొందుము. వారు మంగళకరముగు పనులు చేయుటవలన మనలను బ్రేమించుచున్నారని క్లుప్తముగా చెప్పిన జాలును. ఈశ్వరుడు సర్వదా మనకు మంగళమును గలిగించుచున్నాడు. మనకీ సంసారమున కేదేని ప్రయోజనము మోయనగాఁ జూచుట వినుట నడచుట పట్టచేయుట మొదలగు కార్యములు చేయుటకు నీలగు నట్టి యుత్రములతోడ మనల సృష్టించియున్నాడు. అనగాఁ గన్నులు, చెవులు, చేతులు, కాళ్లు, మొదలగువానిని నిర్మాణముచేసి మనలను సంసారము నకు రాగలండులకుఁగాను దయ్యారు చేసియున్నాడు. తల్లి గర్భమునం దలిజాత్ర గ మనలకు గాపాడియున్నాడు. పృథవికి రాగనే యాహారముగావలయును గనుక మనము రాకముననే మన తల్లిస్తనములయందు బాలను బెట్టి యున్నాడు. నవ్మోయత్నముగ మనరక్షణము జరుగుటకు దలిదండ్రులకుఁబుత్రవార్యమును గలిగించియున్నాడు. మనము పెద్దవారమనునను దలిదండ్రులకు మనపైని స్నేహము తఱుగదు. కనుకనే వారెల్లకాలమును మన మంగళములను జంఱించు చుండురు.

ఈశ్వరుడు ఫలములను, ధాన్యములను, ప్రీతిని బుట్టు నటులచేసి మనఃష్యుని హృదయమున, వంట వస్త్రములు, తయారు చేసికొను బుద్ధిని బుట్టించియున్నాడు. ఇంద్రుని, మనము వస్త్రములను నాహారమును బొందుచున్నాము. ఆయన మనశిరము బలముగ నుండవలయునని మాత్రమే భావింపలేదు. కనుక మనము సుఖమును బొందుటకుఁ దిరుపదార్థముల యందెంతో మాధుర్యమును బ్రసాదించియున్నాడు. వృక్షములు లతలు నాకాశము పశువులు పక్షులు మొదలగు వాని కెట్టి సుందరవర్ణములను బ్రసాదించియున్నాఁడో చూడుము. మనస్థానశక్తినిగాను గురువులకు జ్ఞానశక్తినిచ్చు శక్తి నిచ్చియున్నాడు. చిత్రకామలకుఁ జిత్రములు వ్రాయు శక్తి నిచ్చియున్నాడు. మనమే ధార్మికులము గావలయునని సర్వదావివేకమువలన ధర్మాధర్మములను బోధించుచుండుటయే కాక ధర్మోపదేశములను జేయు శక్తిని తల్లి తండ్రి గురువు ఉపాధ్యాయులు మొదలగు వారలకుఁ బ్రసాదించియున్నాడు. మన మితరులను ప్రేమించుచు సత్యుల జేమకుఁ బాతులమగుచు సుఖముగానుండుటకు మనహృదయములు కోమలములగుటకును ప్రేమయభివృద్ధిమొందుటకును, దర్శి, తండ్రి, యన్న, తమ్ముడు, అక్క, చెల్లెలు, బ్రతువులు, మిత్రులు మొదలగు వానిని మనకుఁ బ్రసాదించుటయే కాక దీనులమీఁద దాక్షిణ్యమీఁద దయను మనకుఁ బ్రసాదించియున్నాడు. కాబట్టి యీశ్వరుని దయావిషయములను బూర్తిగఁ జెప్పట కేతరమగును? విచారించిచూచిన కొలదిని నాయన దయకు నీమలేదని తెలిసికొనుచుండుము. మన లోపలను వెలుపల నుండు గణనాతీతవస్తువు లాయన

పరిపూర్ణదయను బ్రాహ్మణము చేయుటలేదా?

మూర్ఖచంద్రియ, మేఘములు, వర్షములు, నాముప్పు అగ్ని, భూములు, వృక్షములు, ఇండ్లు, నృజనము, ఆహారవస్త్రములు, వృస్తకములు, ఉపాధ్యాయుఁడు, ఆచార్యుఁడు, సమాజము రోగములు, ఔషధములు మొదలగు కార్యములను భావించి చూచినచో నీశ్వరుఁడు మనల నెటులు ప్రేమించుచున్నాఁడో తెలిసికొనఁగలుగుటయే కాక సర్వదా మనకు మంగళమునే గూర్చుచున్నాఁడనియుఁ దెలిసికొందుము. ఆయనవలె మనవిషయమున శ్రద్ధపుచ్చుకొను వారెవరును లేరు. పరిమోచకగు లగు తల్లి తండ్రి బంధువులు స్నేహితులు మొదలగు వారలు గూడ నపుకప్పు మఱచిపోవచ్చును. మనలను విడిచిపోవచ్చును. రాత్రింబవళు లనుభవములేక ముహూర్త కాలమైన నిశ్వరుఁడు మనలను విడిచియుండఁడు. ఆయన సర్వదా వెంటనఁటి యుండి మనలను గక్షించుచుండును. అందఱప్రేమకంటె నాయనప్రేమ మనమీఁద నర్హిణికము.

ఎవఁడు మంగళేచ్ఛను గలిగి మంగళకార్యములను జేయుచున్నాఁడో యతఁడు మనలను సర్వదా ప్రేమించుచున్నాఁడనుమాటను ముఖముగ గ్రహించఁగలుగునము. కాని యీ వాక్యముతోడ నింకొక వాక్యమును మన మనముఁ దుంచుకొనుట యీవశ్యకము. చేడుమందును దినుట కష్టముగదా. కష్టమైనను దినిని దినుటవలన మనకు మంగళముగఁ జూగును. ఇంకవలన ముఖమునూర్చి మే మంగళకరముగాఁ దనియు నపుకప్పుడు ముఖముగూడ మంగళకరమనియుఁ దెలిసికొనవలయును. కేవలము ముఖమును గలిగించుటవలననే ప్రేమ ప్రాణమును

నుటకువీలులేదు. అప్పుడప్పుడు దుఃఖమును గలిగించుటవలనను జేయ ప్రకాశమగుచుండును. మనతల్లి మాచిఫలములను మంచి వస్త్రములును మనకిచ్చినప్పు డేవిధముగఁ జేయ ప్రకాశమగు చుండునో యదేవిధముగఁ జేయమాకు లిచ్చినప్పుడును, తప్పు కార్యములుచేసిన దండించునప్పుడును బ్రేమ ప్రకాశమగుచుండును. కాని యిట్టిసహాయములలోఁ దెలివితక్కువబాలుఁడు సందర్భమును గ్రహింపఁజాలక తల్లినిర్దయను జూపించినదని తలంచును. మన మనేక సమయములలోఁ దెలివి తక్కువబాలుఁడు వలె ఏళ్ళకుని కార్యములను భావించుచుండుము. రోగము, లేక వివేత్తుచు గలిగించినచో మనపై నిర్దయఁజూపించుచున్నాఁడని తలంతుము. కాని యిట్లెప్పుడునుదలంచుట యుచితముగాదు.

ఎవఁడు నిర్దయ నసహించుకొనునటులు మనలను బ్రేమచేపించుచున్నాఁడో యతఁ డప్పుడును నిర్దయుడగుటకు వీలు లేదు. నిర్దయయనునది యాయనయం దుండుట యసంభవమని వర్ణనాజ్ఞప్తయం దుంచుకొనవలయును. ఆయన మనమంగళార్థము సుఖదుఃఖములను గలిగించుచుండును. మన కేమంగళమును సూర్పుటకు నేరూఁఖమును బ్రసాదించుచున్నాఁడో మన మన్ని సహాయములయందును గ్రహింపఁజాలము. కాని యొక్కొకప్పుడు గ్రహించుచుండుము. మన ముద్రుడవును తలిదండ్రుల యుద్దేశములనే గ్రహింపఁజాలక పోయినప్పు డీవిశాల విశ్వమునకఁ గర్తయును వాని కార్యముల నభిప్రాయములను దెలిసికొనఁ జాలకుండుటయం దాశ్చర్యమేమున్నది? ఆయన యేకా ర్యము లేయభిప్రాయముతోఁ దేయుచున్నాఁడో వానిని జ్ఞానము వృద్ధియైన కొలఁదిని గ్రహింపఁగలుగుచుము. కాబట్టి మన

మాయన యభిప్రాయములను గ్రహించువఱకును, మనకు దయమీఁద శ్రద్ధను బుట్టించిఁగాఁ దనియును నిర్ణయమీఁద నశ్రద్ధను గలిగించినాఁ దనియును. తుణ తుణ వసంభ్రష్టపకారములను జేయుచున్నాఁడనియును, దయామయుఁడు ప్రేమామయుఁడు మంగళమయుఁడు ననియును, విశ్వసించియుండుట యుత్తమము.

ప్రశ్నలు.

- ౧. దయ నిర్ణయ విషయముల వివేక మేమిచ్చెట్లుచున్నది?
- ౨. దీని కియిచ్చుపమానములను జూపింపుము?
- ౩. ఈశ్వరుఁడు దయామీఁడని తెలిసికొను విధమెది?
- ౪. మన మవుకపును మనుష్యులమీఁద దయను జూపదుకే గల కారణమేమి?
- ౫. ఇందువలన నేమి ప్రకాశమగును?
- ౬. ఈశ్వరుఁడు నిర్ణయఁడుగాఁడని తెలిసికొను విధమెది?
- ౭. మనల నీశ్వరుఁడు నిర్వదాసంతానముని తలంచుచుండునని మనమెఱులు తెలిసికొనఁగలుగుచుము?
- ౮. మనుష్యుని ప్రేమనఱులు తెలిసికొనఁగలము?
- ౯. ఈశ్వరుని ప్రేమప్రకాశమానముగుఁది కార్యములను జూపుఁడు.
- ౧౦. ఈశ్వరుఁడు మన జ్ఞాన ధర్మశిక్షలకొఱ కే కార్యములను జేయుచున్నాఁడో వదియుపమానములను జూపుఁడు.
- ౧౧. అందఱకంటెను నీశ్వరుని ప్రేమ యధికమని తెలిసికొను విధమెది?

౧౨. "అప్రకృతము గుఱమును గలిగించుటవలన నీశ్వరుని ప్రేమ ప్రకాశమాన మగుచుండును" అను దానిని నొకటి రెండుపదనానముల మూలమున బలపఱుపుము.

౧౩. మనకీశ్వరుడేల గుఱమునుగలిగించుచున్నాఁడో దానిని సకల సమయములయందేల గ్రహింపఁజాలము?

౧౪. ఎప్పుడు వీనిని దెలిసికొనఁజాలమో యప్పు డేశ్వరుని దయావిషయమున నట్లు భావించుట యచితము?

సప్తమవ తిము. భ క్తి

మనకుఁ దెలియఁ యనేకవిషయముల నుచాధ్యాయుని యొద్దఁ బ్రశ్నించిన వాఁడగు నాచార్యుని నుచాధ్యాయుల కర్థమును నేర్చుకొందుము. అనేకకథలు విందుము. అనేక దేశ చరిత్రల దెలిసికొందుము. అనేకములగు లెక్కల సభ్యసంతుము. అనేక ధర్మసంబంధముగు వాక్యములను నేర్చుకొందుము. ఈవిధముగ నుచాధ్యాయునియొద్ద జ్ఞానలాభమును బొందుట వలన నుచాధ్యాయునిపై మన కెట్టి భావముండును? మనకుఁ దెలియని యనేక విషయముల నాయన దెలిసికొని యున్నాడని యు, సంకువలన నాయన గొప్పవాడనియును మనము చిన్న వాండ్రమనియును దలఁతుము. ఈ భావముపేరే "భక్తి" యని చెప్పుదురు. సత్య జబ్బువలన మంచమునుండి లేచుట లేదను కొనుము. కొంచెమునేవు విననకట్టితో వీచుమని నీశ్వరశ్రీని నప్పుడు, నీనాటలయందు మత్తుడవై యుండి యామెమాటను

వినక లేక యొకటిరెండుమాగులు మాత్రము వినకకట్టతో వినరి యాటలకువెల్లితి వనుకొనుము. కాని నీ చెల్లెలాటలను మాటలను మాని యొక గంటకాలము సీతల్లియొద్దఁగూరుచుండి వినకకట్టతో వినఁనచో నీచెల్లిలిమిఁద నీకెటువంటిభావము దయించునో యోచించుకొనుము. నీచెల్లెలు నీకంటె మంచి దని నీవుతప్పక తలఁతువు. కాబట్టి యామెవిషయమున నీకుఁ గల భావములేరు భక్తి యందురు.

నీవును సీతోడి బాలుఁడును తరగతిగదిలో నాడుకొను నప్పుడు కఠికి యుద్దము బద్ధమై నదనుకొనుము. ఇట్టికార్యమున కు నుపాధ్యాయుఁడు దండించునని నీవెఱిగింపఁ యుండువు. అప్పుడునోడిబాలునితో నీవని నునవలన జరిగినదిగాదని చెప్పుద మని నీవు చెప్పినప్పుడు, నీతోడి బాలుఁడు బద్ధమును జెప్పుటకఱు మాత్రమైనను సంతోషించక, “నేవబద్ధముచెప్పను. తప్పుపనిచేసి నప్పుడు శిక్షనుబొందుటయే యుత్తమము” అనుచు నుపాధ్యాయునితో నిజమును జెప్పినాడనుకొనుము. వానిపై నీకవుడు విరక్తి గలిగినఁ గలుగవచ్చునుగాని, నీవన్యాయమును చేసితి వనియును, నీతోడిబాలుఁడుచితిమగు కార్యమును చేసినాఁడని యును వివేకవఁ చెప్పును. అంతట నీతోడిబాలునకు సత్యాక వమథికము గనుక వాఁడు గొప్పవాడనియును నీవు తక్కువయని యును దెలిసికొందువు. కనుక వానియందు నీకుఁగల భావము లేరు భక్తియందురు.

భక్తితత్వమెట్టిదో దెలిసికొనుట కింను బ్రయత్నింపుఁ డు. జ్ఞానమునందును, ధర్మమునందును, మనకంటె గొప్పవారి పైన మనకెటువంటి భావముండునో జానినే భక్తియందురు.

“ఇతఁడు నాకంటె గొప్పవాఁడు” అనుమాట యెప్పుడును హృదయమునం దుండకపోవచ్చును. ఎవనికి ననేకవిషయములు దెలియునో యెవఁడువిస్తారముగఁ దెలిసికొనుటకుఁ బ్రయత్నించుచుండునో, యెవఁడు సత్యవాది, దయాఘోషుఁడు, సాహసుఁడో యట్టివానిని, చూచినప్పుడుగాని, యట్టివాని చరిత్ర వినినప్పుడుగాని, వానియెడల మనకు భక్తి గలుగును. అతఁడు మనకంటె, శ్రేష్ఠుఁడా, నీచుఁడా, గొప్పవాఁడా, లేక కొలఁదివాఁడా యను సంశయము నన్ని సమయములయగుదును భావింపము. జ్ఞానము వలనఁగాని, చరిత్రవలనఁగాని, శ్రేష్ఠమానవునియెడల స్వభావ సిద్ధముగ భక్తి గలుగును. భక్తి గలిగియుండుటయు నుచితము. భక్తి లేనివారికి ధర్మాధర్మజ్ఞానము లేదనికాని, లేక ధర్మాధర్మజ్ఞానమత్యల్పమనికాని, తెలిసికొనుఁడు. ధర్మాధర్మజ్ఞానమున్నచో ధార్మికమానవులపైని భక్తి తనంతటఁ దానుగ నుదయించును. మనభక్తికిఁ బ్రాతులగువారలు మనల నావరించియున్నారు. తల్లి, తండ్రి, అన్న, అక్క, తాత, అవ్వ, పినతండ్రి, పినతల్లి, పెదతల్లి, పెదతండ్రి, అత్త, శావ, తలివండ్లలన్నీహీతులు మొదలగువారందఱును మనకంటె జ్ఞానవంతులు. ఎవఁడ్యానములు గ్రంథములు చదివి జ్ఞానమును ధర్మమును దెలిసికొను చున్నామో వారును మనకంటె గొప్పవారు. ధార్మికజీవనుల చరిత్రములు మనకు భక్తిభావములు.

ఎవఁడీజగత్తునందలి సమస్తకార్యములను దెలిసికొనుచున్నాఁడో, యెవఁడీయాశ్చర్యకరమగు జగత్తును సృష్టించి రక్షించుచున్నాఁడో, యెవఁడు వివేకముచే ధర్మాధర్మములను తెలియఁజేయుచున్నాఁడో, యెవఁడెల్లప్పుడును ఘోష మొన

భార్యమై ప్రయత్నించుచున్నాడో యట్టిపరమేశ్వరుడు మన గర్భ రథక్తికై బాతుగ్రాడని సహజముగఁ దెలిసికొనఁ గలుగుదుము.

భక్తివలన మనస్సునకెట్టి యుపకారము గలుగునో భావించినూడుము. ఉపాధ్యాయుని యధికజ్ఞానముఁజూచి భక్తి గనుపఱచుటవలన నట్టి యధికజ్ఞానమును సొపాదించవలయునను నిచ్చుగలుగును. నిజసుఖములను బఠ్యజూచి పరసేవచేయునాని మీఁద మనకు భక్తిగలిగినచో, నాయనవలె మనమును దయా భులము గావలయునను నిచ్చుమనకుఁగలుగును. నిజసుఖముల మఱచి పరసేవచేయఁదలంతుము. శిక్షింపఁబడుమనని యెఱిగి యుండుము, నిజమునుజెప్పి నిజధర్మమును రక్షించుకొనిన సత్య వాదియు, సాహసియు నగు మరుజునిమీఁద భక్తిగలిగినచో, మనఁగీరుత్కము దూరమగును. సత్యముమీఁదఁజేయు మిక్కుట మగును. సత్సాహసము వృద్ధియగును. అనల్పజ్ఞానము, దయ, సాహసము, సత్కర్మము, శ్రమ శీలత, సహిష్ణుత మొదలుగాఁగల సద్గుణములుగల వారిని జూచుటచేఁగాని లేక వారి చరిత్రలను జదువుటవలనఁగాని వారియందు మనకు భక్తియుదయించును. అందువలన మనమట్టి చరిత్రగలవాండ్రోమగుము. ఇచ్చవలన ను బ్రయత్నమువలనను మనచారిత్రము క్రమక్రమముగనున్న తాపస్థనబొందును. సాధువుగుఱుల సద్గుణములను విచక భాషిం పక చూడక వినియును వానియందు మనస్సునుజొప్పింపక భక్తికై బ్రాత్రమైన వారియందు భక్తిని జూపింపక, నింద హేళనము చేయువా రతి సీచస్వభావులనియును, వా రతి సీచస్థితియం దున్నారనియును, వారి చరిత్రయున్నతిఁబొందదనియును తెలిసి కొనవలయును.

పాపములు.

౧. మనకంటె జ్ఞానాధికులెవరు? అట్టివారిమీఁద మన కెట్టిభావముండును? దీనిని యుపమానములతో బోధింపుడు.

౨. మనకంటె సత్యనిష్ఠయందెవ రధికులొ యట్టివారి మీఁద మనకెట్టి భావముండును? ఇంసుల కుపమానములఁ జూపుడు.

౩. భక్తియన నెట్టిది?

౪. సీభక్తికిఁ బాత్రులయిన పదిమందిపేరులు చెప్పము.

౫. భక్తివలన మనకెట్టి యుపకారము గలుగును? అయి దుపమానములఁ జూపుడు.

౬. భక్తిలేనిచోఁ గలుగునష్టము లెవ్వ?

౭. మన గర్భర భక్తికిఁ బాత్రుఁడెవఁడు?

అష్టమపాఠము - ఉపాసన.

ఈశ్వరుఁడందఱకంటెను మన గర్భరభక్తికిఁ బాత్రుఁడని సష్టమపాఠమునఁ జదివియున్నాము. జ్ఞానులు మనభక్తికిఁ బాత్రులుగాని జ్ఞానమంతయు నిశ్వరునినుండియే వచ్చియున్నది. మనమును నిశ్వరునినుండియే జ్ఞానమును బొందుచున్నాము. మనుష్యుఁడైతఱనియైనను, బుద్ధిమింతుఁడైనను గ్రహించుటకును, దెలిసికొనుటకును ఏలుగాని విషయము లనేకములున్నవి. ఈశ్వరుఁడు జగత్తునకుఁ గర్తయగుటవలన నాయనకుఁ

దెలియని విషయములు లేవు. మతీయును! నాయన సర్వశ్శాక్షుఁడు. సాధువును మల జీవితములందును లోపములుండిన నుండవచ్చును. కాని యీశ్వరున కేవిధమగు లోపములు లేవనియును దోషరహితుఁడనియును నిష్పాపఁడనియును సంపూర్ణవిశ్రాంత్యభావుఁడనియును దయామయుఁడనియును వివేకమువలన మనము గ్రహించుచున్నాము. ఇందువలనఁ బరమేశ్వరుఁడు మన గర్భభక్తికిఁ బాత్రుఁడగుననుక నాయనయం దధికభక్తిని జూపించుట యుచితమని మనము స్పష్టముగఁ దెలిసికొనవలయును.

ఈ విషయమున వివేకము మనకొక కర్తవ్యాంశమును బోధించుచున్నది. సత్యమును బలుకుట పరుల కుపకారమును జేయుట చమత్కృతులు మొదలగు కార్యము లుచితములని వివేకమువలనఁ దెలిసికొనువిధముననే యీశ్వరుఁడు నకలగుగాములకు గుణియనియును సర్వదామనలను రక్షించుచున్నాఁడనియును నెల్లప్పుడు మంగళమునే ప్రసాదించు చున్నాఁడనియును దెలిసికొనుచున్నాము. కాఁబట్టి మనపై నెవరికిఁ బిపూర్ణదయ యో యిట్టివారిమీఁద భక్తిగలిగియుండ యుచితముగదా! ఆయనదయను భావించినను, నాయన గుణములను దలంచినను భక్తి తనంతటఁ దానుగనే స్పృహయమునం దుదయించును. ఆయనవిషయమున మనమొక భావించిన ననంత భక్తి యుదయ మగుచుండును. ఈశ్వరుని విషయము నెక్కువగ భావించువారికి భక్తి యెక్కువగఁ గలుగుచుండును. తక్కువగ భావించువారికి భక్తి తక్కువ యగుచుండును.

ఈశ్వరుని విషయము నధికముగ భావించువారల మనస్సు భక్తిపూరితమైయుండును. కనుక నట్టివారికి, భక్తి పూర్ణ

స్థితికి వచ్చుట వలనఁ గన్తులు దెలిచినపుడెల్ల నానందాశ్రమ
 ధార ప్రవహించు చుండును. మాటిమాటికిని, మనమున
 గభీరభక్తి యుదయ మగుటవలన వా రెప్పుడు నీశ్వరుని
 మఱచిపోరు. వారి మనమెప్పుడును భక్తిరస పూరితమైయుండు
 ను. ఈశ్వరుని విషయము నధికముగ భావించని వారలకు నధి
 కభక్తి యుదయంప కుండుటయే కాక, యున్న గొంచెము భ
 క్తియును స్వల్పకాలముమాత్రమేయుండును. పరిపూర్ణగుణము
 లు గలిగి పరిపూర్ణదయచు జూపించువాని మీఁద స్వల్పభక్తిని
 గలిగియుండుట యుత్తమమో, లేక, మన గభీరభక్తిని జూపిం
 చుట యుత్తమమో యెఱిచికొనుండు. కాని, మన మనస్సు
 చిన్నది. అందువలన నొక కాలముననే యీశ్వరునిసకలగుణము
 లను భావింపఁజాలము. మనజీవితకాలమంతయు నాయనగుణ
 గణములచులెక్కింపఁజాలము. ఆయనగుణగణములచుభావించు
 టవలన మనమనస్సునందాయనమీఁదభక్తి గలుగును. ఈభక్తి
 నాయన గుణములతోఁ బోల్చిచూచిన యెడల సత్యలభమగును.
 ఒకఁడు నీకులక్షరూపాయ లప్పిచ్చినాఁడనుకొనుము. నీవువాని
 యప్పునుదీర్చుటకుఒకరూపాయ మాత్రమిచ్చినావనుకొనుము.
 ఇందువలననీయిచ్చెంతస్వల్పముగఁదీరినదో గ్రహింపుము. ఈశ్వ
 రుఁడు మనమీఁద దయగలిగి ప్రేమ యను సంతము లేని యష్ట
 ను మనకిచ్చియున్నాడు. అందుకుఁ గొంచెము భక్తిని మన
 మాయన కిచ్చినయెడలఁ బైన చెప్పినటు లొకరూపాయకుఁగూ
 డఁ దక్కువ దీర్చినవార మగుదుము. సంపూర్ణముగ నాయన
 ఋణమును మనము దీర్చుకొనఁజాలము. ఎందువలన ననఁగా, నా
 యనగుణముల కంతము లేదుగదా? మనమెంతభక్తి గనుపఱచిన

ను మనభక్తికి నీచుగలను. కనుక మనము మాటిమాటికి నీశ్వరుని గుణకథాగానము చేయుచుండినయెడలఁ గ్రహాక్షయముగ మనభక్తివృద్ధియగుచుండును. ఈశ్వరుని విషయములను భావింపకకాని, యత్యల్పముగ భావించుచుఁగాని యీశ్వరునియందు భక్తిచూపకఁగాని యల్పముగఁ జూపునారువలెగాని, మనముండుట యుచితముగాదు. మాటమాటికి నీశ్వరునిగుణములను భావించుచు నీశ్వరభక్తిరసముతోడఁ బూర్ణమగుహృదయములు గలవారలము గావలయునని ప్రయత్నించుట మనవిధాయకకృత్యము.

భక్తివలన మనకెట్టి యుపకారముగలుగునో దానిని నష్టమపాకమునందుఁ జదివియున్నాము. మనకెవరిమీఁదభక్తియుండునో వారివలెనారలము గావలయునను నిచ్చ మనకుఁ గలుగును. ఇందువలన నీశ్వరునిపై భక్తిగలిగి యుండుటవలన మనకెట్టియుపకారముగలుగునో దానిని సహజముగ గ్రహించుఁ గలుగుదుము. పరశీశ్వరునిజ్ఞానము, పవిత్రత, దీను మొదలగు వానిని భావించినకొలఁదిని, బరమేశ్వరునిపై భక్తివృద్ధియగుచుండును. ఈశ్వరభక్తి వృద్ధియైనకొలఁదిని జ్ఞానము సచ్చరిత్రులము పరోపకారులమును గావలయునను నిచ్చ గలుగుచుండును. కనుక నీశ్వరభక్తి ధార్మికుల మగుట కెట్టియవ్యుత్తమగు నుపాయమో యెఱుఁగించుకొనుఁడు. వివేకముయొక్క ప్రతిరణలప్రకారము ప్రవర్తించుచు మనోవాక్యాదు కిర్మములయందు బాగుగవడచుకొనుచు, ధార్మికుడ వగుటకుఁ బ్రయత్నించుటయే నీవిధాయకకృత్యము. ఈకర్తవ్యపాలనముకొఱకుఁ గల ప్రధానమార్గమును దెలిసికొనుఁడు. ఈశ్వరునియం దెంత

భక్తి పరుడవగుమనో యంతర్ధ్యానుడ వగుమవు. సచ్చరిత్యుడవగుమవు. కాన నీశ్వరభక్తి వృద్ధి నొందు మార్గము నన్వేషించి తెలిసికొనుము.

భక్తి దేవివలన గలుగునో దానినిసహజముగఁ దెలిసికొనఁగలుగుదుము. సుగుణములుగలవానిని జూచినఁగాని వారిని గుఱించి విచారించినఁగాని వారిమీద మనకుభక్తియడదుంచును. స్థిరమగుచిత్తముతో నొకనిమిష కాలము సితల్లి ప్రేమ ప్రకాశమానమగు కార్యములనుభావింపుము. భావించినకొలదిని సీచిత్తము భక్తిరసపూరితమగును. కన్నులుదెఱచిన జల ప్రవాహము ప్రసరించును. కనుక నీశ్వరభక్తి నాజ్ఞింపవలయుననిన నిజులే చేయవలయును. ఈశ్వరునికన్నులతోడఁ జూడఁజాలము. కాన నాయనకార్యములను నలుప్రక్కలఁ జూచుచున్నను సకలసమీయములయని దీనమస్త కార్యముల నాయన చేయుచున్నాడని మఱకుజ్ఞప్తియొండకపోవచ్చును. మనమనేక సమయములలో బహులకొండరవలన నాయనను మఱచుచుండుము. సర్వదా యాయనను మఱచి తిరిగినను భక్తియడయింపదు. ఇందువలనఁ బ్రకాశించును నియమితసమయములయందు నిశ్చలచిత్తముతోడ నాయనగుణగుణములను భావింపవలయును. ఆయన సర్వదా మనలోపలను వెలుపలనున్న ఘాతయనకు మనమనస్సులోని సంగతులు తెలియును. ఇందువలన గేవల మాయన గుణకీర్తనముమాత్రమే చేయక మనస్సులోని సంగతులను జెప్పటయచితము. సీతల్లిగాని, నీక్నేహితుఁడుగాని యితరగ్రామములయం దున్నప్పుడు వారివిషయమును భావింతువు. వారికి జాబునువ్రాయుదువు. కాని వారునీయొద్దఁగారు

చుండినచో, గేవలము వారివిషయమైన చింతనమును జేయుటవలన సంతుష్టినిబొందవు. వారితో మాట్లాడితాని సంతుష్టిని బొందజాలవు. మాట్లాడుటవలన జ్యోతిషమువలన గను. అందువలన మనలోపలనున్న యీశ్వరునితో సాక్షాత్సాధ్యమున మాట్లాడుటయచితము. సాక్షాత్సాధ్యమున నీశ్వరునితోడ మాట్లాడినచో నహజముగ భక్తియుదయించును. ఈశ్వరునితోడ సాక్షాత్సాధ్యమున మాట్లాడుటను "ఉపాసన" యందుక. ఈ శ్వరుడు లోపలను వెలుపలను సమీపమున నున్నాడని తెలిసికొని యాయనతోడ మాట్లాడుట నుపాసనయని చెప్పుదురు.

ఉపాసనమేవిధముగ జేయవలయునో గమనింపుడు.

(౧) స్థిరభావమున నీశ్వరుడు మనసమీపమునం దున్నాడను దాని నవభావములోనికి దెచ్చుకొనవలయును. దీనినే ధ్యానమునందుకు. (౨) ఈశ్వరునిగుణగుణములను వర్ణింపవలయును. అనగా నాయన జగత్తునకుఁ గర్తయనియు నాయనకుపమస్తము దెలియుననియు నాయన నమస్తమైన వారిని జ్యేమించిననియు నాయన పవిత్రుడనియును మొదలగు నాయన గుణగుణములను దలంచుకొనవలయును. దీనినే యారాధనయందుకు. (౩) మనలను రక్షింపవలయుననియును, జ్యోతిషంపవలయుననియును, వత్సవాదులుగఁ జేయవలయుననియును, మొదలుగాగల కోరికల నీశ్వరునియెదుటఁ గోరుటను ప్రార్థనయందుకు. ఆరాధన ధ్యానము, ప్రార్థన యనునీ మూడంగములును గలిసిన నుపాసన యగును.

అభవము దీవమునకు రెండుమారులయిన నుపాసనచేయుట యచితము. ఉదయమున శాంతముగనుండును, మనస్సు

నిర్మలముగ నుండును. అప్పటినుండియే దినకృత్యములఁ బ్రారంభింపఁ బోవుదుము. కనుక నుదయ ముపాసన కుపయుక్త నమయము. ఉదయమునఁ బాగుగ నుపాసనను జేసినచో దినమంతయు మనస్సునిర్మలముగ నుండును. కర్తవ్యములను బాగుగ నెఱవేర్తుము. కనుక నుదయముననే యుపాసన కర్తవ్యము. దీని తర్వాత సాయంసమయముగూడ శాంతముగ నుండును. దినమంతయును బనిపాటలవలన మనస్సు చీకాకుగ నుండవచ్చును. అందువలన సాయంకాలమునం దుపాసనను చేసి మనోనిర్మలత్వమును పొందుటయుచితము. దినమంతటిలో ననేక యుబధములు పలికియుండవచ్చును. అన్యాయకార్యములు చేసి యుండవచ్చును. ఇందువలన దినమంతటిలోను జేసిన పాపకార్యములకొఱకు నీశ్వరుని నమింపమున కుండువలయునని ప్రార్థించుటయే కాక యెప్పుడు నిష్ఠికార్యములు చేయకుండుటలు ప్రసాదింపవలయునని వేదవలయును. దినమంతటిలో నీశ్వరుఁడు మనమీఁదఁ జూపించిన దయారసమును వృంించి యాయనకు భక్తితోడఁ బ్రణామమును జేయుట యుచితము. ఈ కారణములవలన సాయంసమయ ముపాసన కుపయుక్త కాలము. నియమిత కాలమునగాక నమయముదొరకినపుడెల్లను, ఈశ్వరుని గుణములను స్మరించుచు మనలను రక్షింపవలయునని ప్రార్థన చేయుచుండుట యుచితము. ముఖ్యముగ నాహారమును భుజింపబోవునపుడును, స్నాననమయమునను, జనువుకొనుటకు మొదలిడినప్పుడును, నూతనవస్త్రములు పుస్తకములు లిఖించునప్పుడును, నన్యాయకార్యములొనర్చినప్పుడును నాయనను విశేషముగ స్మరిండుట కర్తవ్యము.

బ్రాహ్మధర్మశాస్త్రం

ప్రశ్నలు.

౧. ఎదువలన నీశ్వరుడు సమస్త మైనవాఁకంటెను మనభక్తికాఁతుఁడు.
౨. ఈశ్వరునిమీఁద భక్తిసంబంధమున మనకర్తవ్య మెద్ది?
౩. దేనివలన నీశ్వరభక్తి వృద్ధియగును?
౪. ఈశ్వరభక్తివలన మన కెట్టియపకారముకలుగును?
౫. ఈశ్వరభక్తి వృద్ధియగుటకెట్టి యుపాయముల నవలంబించుట యుచితము?
౬. దేని నుపాసనయని చెప్పుదురు?
౭. ఉపాసనకును, జితనచేయుటకును గలభేదమేమి?
౮. ఉపాసనకుఁ దొడఁగి మనమేమిచేయవలయును?
౯. ఉపాసనాంగములను జెప్పుడు?
౧౦. దినమున కెన్నిమారు లుపాసనచేయుట యుత్తమము?
౧౧. ఎదువలనఁ బ్రాతఃకాల ముపాసనకుఁ దగిన కాలము?
౧౨. ఎదువలన సాయంకాల ముపాసనకుఁ దగిన కాలము?
౧౩. ఏయేనమయములయం దుపాసనను జేయుట యుచితము?

నవమపాఠము-- తల్లి, తండ్రి.

అష్టమ పాఠమునందు భక్తిపాత్రులకు భక్తిని జూపించుట ఋణమునుదీర్చు కొనుటవంటిదె యని చదివియున్నాము. ఋణమును దీర్చకుండుట బ్రధర్మమో గురుజనులకుభక్తిని జూపింపకుండుటయు నధర్మము. భక్తిని జూపించుటవలన మనస్సు నకుపకారము గలుగును, చరిత్రబాగుపడునని తెలిసికొనియున్నాము. కనుక దలిదండ్రిల యెడభక్తిని జూపించుట యుచితము. ఇంకావలన మనకైష్టియపకారము గలుగుననువిషయమును విచారించుకొనుండు.

శిశువు గర్భమునందున్నప్పుడు తల్లి యనేకకష్టములంబొందును. శిశువుజన్మించినతరువాతఁ దలిదండ్రులు పొందుకష్టములను బూర్ణముగవర్ణించుట దుస్సరము. కాని, వారుశిశువు ప్రేమించుటవలన ధైర్యముతో నమస్తకష్టములను సహించెదరనుటను మీరుదెలిసికొనియే యున్నాడు. అయినప్పటికి నీవు స్తకమునందీవిషయమును వర్ణించుటవలనఁ బ్రయోజనము గలదా. తలిదండ్రిలు మనభక్తికిఁ బాతులనియును, మనలను బూర్తిగ బ్రేమింతురనియును మనలకుమిత్రేనియపకారములను కేసియున్నారనియును, బైపైన తెలిసికొనుటవలనను, విశేషముగ భావింపకుండుటవలనను, మన మనస్సొకవిధముగ నుండును. తలిదండ్రిలు మనకొఱకుఁ కేసిన వానిని, కేయనున్న వానిని, స్థిరముగ భావించి చూచినచో మన మనస్సింకొక విధముగ నుండును. అనఁగా వారిపైనిమనభావము భక్తిరవపూరితమగును.

మఱియునువారియెడలఁ జూపవలసినంతగా భక్తిని జూపించుట లేదనియును దెలిసికొందుము.

అనేకులు బాలురుబాలికలు తలిదండ్రుల ప్రేమవిషయమును భావింపరు. అందువలనఁ దలిదండ్రులపైని గనుపఱచవలసినభక్తిని గనుపఱుపజాలరు. మఱియును తలిదండ్రులయెడ ననేక సమయములయందు నగౌరవముఁ జూపెదరు. ఇందువలనఁ దలిదండ్రులు మనకొఱకుఁ జేసినవానిని జేయునున్న వానిని సర్వదా స్మరించుట యుచితము.

ఒక్కొక్క శిశురక్షణ కొఱకుఁ దలిదండ్రులు చేయుకార్యములను మీమీగృహములయందు మీరు చూచుచుండురు. శిశువునకు గొంచెమును దెలియఁడుగదా? దేనిని దినవలయునో యెచ్చట పరుండవలయునో యెఱుగఁడుగదా? అన్నము దినించుట, బట్టలుగట్టుట, పరుండఁబెట్టుట మొదలగు శిశువుయొక్క సంరక్షణ కార్యచులయం దెప్పుడును దల్లి మునిఁగియుండును. రాత్రు లవుడవుడు శిశువు మేల్కొనియుండును. ఇండువలనఁ దలిదండ్రులు మేల్కొని శిశువున కేది లోపమొకనుగొని యలోపమును దీర్చుచుండురు. ఇండు వలన నిడుర తక్కువయై తలిదండ్రులకు జబ్బు కలుగుచుండును. శిశువుకొంచెము పెద్దవాడై నడచుటకుఁ బ్రారంభించు నప్పుడును, దలిదండ్రులు బాలుని జాగ్రత్తగఁ జూచుచుండురు. ఎక్కడికేగినాడో, పడినాడో, దెబ్బలు తగలించుకొనినాడో యని యెంచి తలిదండ్రులారురులై యుండురు. బాలుడుపెద్దవాడయిన కొలదిని దలిదండ్రుల విచారణ యెక్కువయగుచుండును. ఎచ్చటకేగినాడో యెట్టి చిక్కులను దగలించు

కొనినాడో యేదుర్మార్గుల సహవాసమును బట్టినాడో, యేదుర్మార్గపు మాటలను బల్కుచున్నాడో, దుర్మార్గపు వ్యవహారములను జేయుచున్నాడో చదువుటయందు శ్రద్ధగ నున్నాడో లేదో యుపాధ్యాయుడు మొదలుగాఁగల మాన్యులనుచిత రీతిని గారవించుచున్నాడో లేదో చెలియలు తమ్ముడు మొదలగు వారితోడ నిరుగుపారుగువారితోడను బాగుగఁ బ్రవర్తించుచున్నాడో లేదోయని సర్వదా సంతాపించుచుండుదురు. సంతానము జబ్బుపడినను వ్రాతచదువులయందు శ్రద్ధచూపించమన్నను, బ్రవర్తనము బాగుండకున్నను దలదండులకుఁ గలుగు దుఃఖమును భావనచేసియును బూర్తిగఁ దెలిసికొనఁజాలము.

మనము శ్రేయమునను బాల్యమునను, దలదండుల కేవిధముగు నుపకారమును జేయుట లేదు. పెద్దవారలమైనతరువాతఁగూడఁ దలిదండ్రుల కుపకారమును జేయఁజాలము. కాని తలిదండ్రులు మనమంగళము కొఱకు సర్వదా చింతించుచు నాతురులై యుండు విధమును భావించిచూచినచో నాశ్చర్యము గలుగక మానదుగదా? వ్రాతచదువులు నోచకాని, జబ్బు సంపాదించుచు స్వపోషణమును జేసికొను సంతానముపైని గూడఁ దలిదండ్రుల ప్రేమ దూరమగుట లేదు. వారు సర్వతా మనమంగళమునే యోచించుచు, మనసుఖమున సుఖమును, మనదుఃఖమున దుఃఖమును లొందుచుండుదురు. మనము జీవించి యుండునంతకాలమును దలిదండ్రుల యొక్క ప్రేమి పూరిత స్నేహములు మనదూఁదనే యుండును. సంతానము మరణించినప్పుడు, తలిదండ్రులకుఁ గలుగు దుఃఖమును వర్ణించుట యసా

ధ్యము. సంతానమరణానంతరము గూడ వానిన్నే హము దూరముగాఁజాలదు. వారు బ్రతికియున్నంతకాలమును మరణించిన సంతానమును మఱచిపోజాలరు.

మీరు ప్రత్యేకముగా మీమీతలిదండ్రిల ప్రేమను బ్రకాశమానము చేయుచుండు కార్యములను స్థిరభావమున మననము చేయుఁడు. ఎవరి తలిదండ్రులు నజీవులో వారు మహాభాగ్యవంతులు గదా! మఱియును, తలిదండ్రుల మూల్యధనము గనుక మనగభీరభక్తికిఁ బాత్రులైన తలిదండ్రులయొక్క భక్తిఁ జూపక, మన్ననచేయక, వర్తించువాడు మహాపాపి. కనుకఁదలిదండ్రుల దయావిషయమును సర్వదా భావించుట యుచితము ఉపాసనాసమయమున విశేషముపకారము గలుగును. వారి దయావిషయమును సర్వదా భావించుచుండినచో వారిమీఁద భక్తి నిలిచియుండును. భక్తి నిలిచియుండుటవలన వారిని నిర్లక్ష్యము చేయుట కిచ్చగింపము. కావునఁ దలిదండ్రుల విషయమున నీక్రింద వివరించు కర్తవ్యములను స్మరించుచు బాలనము చేయుచుండుట యుచితము.

౧ ప్రతి దినమును దలిదండ్రుల దయావిషయమును భావించుచుండవలయును. ఉపాసనాసమయమున ముఖ్యముగ భావింపవలయును.

౨ కొన్ని సంసారములలోనిద్దుర పోఁబోవునప్పుడును, నిద్దుర నుండి లేచినపుడును దలిదండ్రులకు నమస్కరించుపద్ధతి గలదు. అట్టిపద్ధతి నవలంబించుట మంచిది.

౩ చేతనై సంతపఱకుఁ దలిదండ్రులుచేయు కార్యములలో మహాయముచేయుట యుచితము. వారు చెప్పక పూర్వమే

చేయుటయుచితము. కాని, వారు చెప్పిన తరువాతనే ననుజేయుట మంచిది.

౪ మనకంటె మనదలిదండ్రులెక్కువ దెలిసిన వారలని సర్వదాస్మరణయం దుంచుకొనవలయును. వారుచేయుమని చెప్పిన పనిని వెనువెంటనేచేయుట యుచితము. చేయుమనిచెప్పిన సకార్యమునకుఁ గారణముదెలియకున్నను జేయుటయుచితము. తలిదండ్రులుచేయు సకలకార్యముల కారణములను బిడ్డలు గ్రహించుట యసంభవముగదా. ఆటలు పిల్లలకు మిగుల బ్రీయములు. అందువలన నాటలువదలి యింకొకకార్యమును జేయుమని చెప్పినచోఁ బిల్లల మనస్సునకు విరక్తి గలుగును. కాఁబట్టి ముందుగా నీకార్యము, లన్వాయములు లేక, యనావశ్యకములని నోచవచ్చును. కనుకఁ దలిదండ్రులు చేయుమని చెప్పిన కార్యము, నీకుబాగుండని యెడల నీకింది విధమాన భావించుటయుచితము. ఈపనినానుభమునకు నష్టమును గలిగించుచున్నది, కనుక నిది మంచిపనియని మనమునకుఁ దోచుటలేదు, అయినను దలిదండ్రులు దీనిని బాగుగఁ దెలిసికొనియే చెప్పియుండురు. కనుక నీకార్యమును జేయుట నా కుచితము.

౫. ఎపుడయినను దలి దండ్రులు చెప్పిన కార్యములు బాగుగయోజించి చూచినప్పుడుగూడ సన్వాయముని నీకుఁదోచినప్పుడును, సుపాధ్యాయులు జ్ఞానులైన ననేకులు గొప్పవారు సన్వాయముని చెప్పినప్పుడును, శాంతనమ్రీభావములతోడ నీకార్యములను గుఱించి తలి దండ్రులతోడ ముచ్చటించవలయును. ఏ తలిదండ్రులైన నజ్ఞానముచేత సంతానమున కబద్ధము పల్కవలయునని చెప్పినను భక్తిచూపించుట కుచితముగాని వా

రికి భక్తిచూపింపవలయునని చెప్పినను, వయసుచచ్చిన సంకాస
 మికార్యము నా కధర్మమని తోచుచున్నవని నమృభావము
 తోడఁ దలిదండ్రిలకు విన్నవించుకొన వలయును. వివేకము
 నిశ్చయించుచున్న కార్యములను జేయుచు ధాన్యములగు తలిదం
 డులెప్పుడును బలవంతము చేయును. వివేకము ప్రకారము ప్ర
 వర్తించుటయే ధాన్యములగు తలిదండ్రిల యిచ్చ. మఱియుఁ
 దలిదండ్రిలు వివేక వాణి ప్రకార మాహ్లాపించిన వాఙ్మను బలి
 చాలించుట యుత్తమము గాని యెప్పుడైన సజ్జానముచేతఁ దలి
 దండ్రిలు వివేక వాణికి వ్యతిరేకమగు కార్యములను జేయు
 మని బలవంతపఱచినచోఁ గూడ ముఖముతో నాకార్యమును
 బలిత్యజింపవలయును. కాని యిట్టిసమయము లందును గూడ
 కఠినమగు మాటలతోడను గ్రుసులతోడను దలి దండ్రిల మన
 మునకు బాధగలిగించుట యుచితముగాదు. వారియందేదమున
 దోషము గాన్పించిననుకూడ వారికొఱకు మనము చేయవల
 సిన విధానుక కృత్యములను మఱచిపోవుట దోషము. మన
 మెల్లప్పుడును దలిదండ్రిలు మన గభీరభక్తికి గాత్రులని మన
 మునం దుంచుకొని నేవించుట ధర్మము.

౬. తలిదండ్రిల విషయమున సర్వదా విసేతభావము
 తో నడచుకొనుట యుత్తమము. కోపమునఁగాని విరక్తిబొంది
 కాని యెప్పుడును కఠినమగు మాటలచేతఁగాని ప్రవర్తనవలనఁ
 గాని దలిదండ్రిల మనమనొప్పించుట యుచితముగాదు.

౭. తలిదండ్రిలు జబ్బుపడిన సమయమున విశేషకృష్ణ
 తో శుశ్రూషనుజేయుట యుచితము. అందువలన మనకెట్టి
 కష్టము గలిగినను ధైర్యముతో నాకష్టములను వహించుట

యచితము. దలిదండ్రిలు మనకుఁ జేసిన యుపచారములతో మనము చేయు శుశ్రూషను బోల్పిచూచినచో మనము చేయు శుశ్రూష లెట్టివి యగునను సత్యల్పములని గ్రహింపఁగలుగుదుము. తలిదండ్రుల ఋణమును బూర్ణము గఁ దీర్చుకొనుట మనః సంభవము. అంక్షువలన వానికి శిశ్రూషలు చేయు సమయము తటస్థించుట వాన భాగ్యమని తలంచుట యచితము. మఱియును శిశ్రూషలు చేయునప్పుడు మనకుఁ గన్బములు గలిగినచో వానిష్టములు మఁగఁగోరములని విశ్వసింపవలయును.

౩. ఎప్పుడైనను దలిదండ్రిల విషయమున నన్యాయము గ నడుచుకొనఁచో నానడవిడి యన్యాయమని నీవు గ్రహించిన వెంటనే వాని క్షమాపణగోరుట యచితము. మఱియు నెప్పుడును దలిదండ్రిల విషయమున నన్యాయముగ నడుచుకొనకుచునటులు మనమనకు దోషఁ జేయుచుండివలయునని సర్వదా ధగవంతుని బ్రార్థించుచుండవలయును. *

ప్రశ్నలు.

- (౧) ఎందువలనఁ దలిదండ్రుల దయావిషయమును సర్వదా భావించుట యచితము?
- (౨) ఎంతవఱకుఁ దలిదండ్రుల దయావిషయమును వివరింపఁగలము?
- (౩) వానివిషయమున మన మెటులు నడుచుకొనుట యచితము?
- (౪) వారు చేయుమని చెప్పినకార్యములకుఁ గారణములు దెలియనప్పు డేమిచేయుట యచితము?

- (౧) తలిదండ్రుల కస్వస్థతగలిగినప్పు డేమిచేయవలయును?
- (౨) తలిదండ్రులు స్పష్టముగ వివేకమునకు వికృతముగ కార్యములను చేయుచుని చెప్పినప్పుడు మనమేమిచేయుట యుచితము?
- (౩) తలిదండ్రులకు శుశ్రూషలు చేయునప్పుడు కష్టముగ నుండినచో నేమనిభావించుట యుచితము?
- (౪) వాణివిషయమున సన్న్యాసముగ నడచుకొనినచో నేమిచేయవలయును?

దిశమపాఠము — ఉపాధ్యాయుఁడు.

పాఠశాలలో మీగుపఱచిన మెచ్చి యోసాగతులు నేర్చుకొందురు. వారము, మాసము, వత్సరముగు నప్పటి కెన్నిసంగతులు దెలిసికొందురో విచారించి చూడుఁడు. మీవిద్యాభ్యాసకాలమున ననేకకట్టములు, వాక్యార్థములు కథలు కర్తవ్యములను దెలుపునూత్త్రములు, దేశచరిత్రలు, మహాపురుషజీవితములు, వస్తుతత్త్వములు మొదలగువాని నభ్యసించుదురు. ఈవిద్యాభ్యాసమువలన బాలకత్వము దూరముగుటయేకాక క్రమక్రమముగ జ్ఞానివియును, కార్యవిఘ్నాడవును నగుదువు. ఇంచువలన నీవోకసంసారమును బరిపాలింపఁగలవాడవగుదువు. వర్తకములేక, యుద్యోగము చేయఁగలుగుదువు. ఇతరులకు విద్యచెప్పఁగలిగియుండువు. వ్యాపములు వ్రుత్తములు ప్రాయఁగలిగియుం

దువు. మంచిభాషలో నుపన్యాసములిచ్చి దేశసేవచేయుగలిగి యుండువు. మఱియును నీనకలకర్తవ్యకార్యముల కొఱకు నీవు సమర్థుడ వగుదువు. ఈ నకలకార్యముల కుపయుక్తుడ వగుటకు నీవు ప్రతిదినమును వృద్ధిపొందుచుండువు. గురువుయొక్క ప్రసాదమువలన సీకీయపకారములు గలుగుచున్నవి. గురువుయొక్క సహాయములేనిచో నీవువృద్ధిలోనికి రాజాలవని సర్వదా మనస్సునం దుంచుకొనుము.

తలిదండ్రుల గుణగణములను సర్వదాభావించుచుండు విధముననే యుపాధ్యాయుని గుణగణములను సర్వదాభావించుచుండుట యుచితము. ఇటులు భావించుచుండినచో నుపాధ్యాయులయెడ భక్తిగలుగుటయేకాక భక్తికృమకృమముగ వృద్ధిబొందును. ఉపాధ్యాయుఁడు మీకింట ననేకవిషయములను బాగుగ తెలిసికొనియున్నాఁడు. మీరుచేయఁజాలనికార్యముల నాయన సులభముగఁ జేయఁగలిగినశక్తిని గలిగియున్నాఁడు. ఆయనకు మీయందుఁగల దయ, నాయన మీబాగును గోరుచుండు విధము, నాయనసాహాయమువలన శ్రేష్ఠమానవుడగుచుండుటయును, సర్వదాచింతించుచుండుఁడు. ఉపాధ్యాయుని యెడ భక్తిని జూపించుచుండుటవలన మహిమకారముగలుగును. భక్తినిజూపింప కుండుటవలన నెక్కువ యనిష్టము గలుగును.

జ్ఞానియెడల భక్తినిజూపించుట జ్ఞానము నాదరించుటయెకదా! జ్ఞానమునకు వెలలేదు. జ్ఞానలాభమును బొందినచో మనము శ్రేష్ఠమానవుల మగుదుము. జ్ఞానియెడల భక్తిని జూపించినకొలఁదిని మనస్సు జ్ఞానముయొక్క శ్రేష్ఠత్వమును

గ్రహించుచుండును. జ్ఞానముయొక్క శ్రేష్ఠత్వమును గ్రహించినకొలదిని జ్ఞానముమీద నాదరము గలుగుచుండును. ఉపాధ్యాయునికి భక్తినిజూపినకొలది నాయని చెప్పువాక్యములయందు మనోయోగ మధికముండును. అందువలన జ్ఞానలాభమును బొందవలయునను నిశ్చయ ననురాగమును గలుగును. జ్ఞానముమీద ననురాగము గలిగినకొలదిని విద్యాభ్యాసమునందు మిక్కిటముగ బనిచేయుదుము. కాంచుపాధ్యాయునకు భక్తిని జూపించుటవలన మన కెట్టియుపకారము గలుగునో చూడుడు! ఉపాధ్యాయునకు భక్తిని జూపనివారు జ్ఞానముయొక్క విలువను దెలికొనజాలకుండుటయేకాక జ్ఞానము నాదరింపడు. మఱయును శిక్షకుడు చెప్పుమాటలయందును వాని మనసుండదు. విద్యాభ్యాసమునం మత్సాహమును జనింపదు. జ్ఞానము నాదరింపనివాని నుపాధ్యాయునికి భక్తిని జూపనివారును మూర్ఖులని మీకు స్పష్టముగఁ దెలిసికొనవచ్చును. ఉపాధ్యాయుని వాక్యములమీద మనసుంచక యత్సాహముతోఁ జదువుకొననిచో మూర్ఖత్వమే నిలిచియుండును. అందువలన వయసు వృద్ధియైనకొలదిని జ్ఞానము వృద్ధిగాదు. బుద్ధివికసినపడు. వ్రాతచదువులలో శక్తి స్ఫుర్తబొందదు. ఉపయుక్తుడగు మనుజుఁడును గాఁజాలఁడు. ఉపాధ్యాయునకు భక్తిని జూపించుటకును జూపినకుండుటకును నెంత భేదము గలదో విచారించిచూడుడు. ఉపాధ్యాయునకు భక్తినిజూపనివాఁ డప్పువుచ్చుకొని యప్పుదీర్చనివంటివాఁడు. కావ సర్వదా యుపాధ్యాయునియొడ భక్తినిజూపించుట యుచితము. ఉపాధ్యాయుని విషయమున భక్తిని ప్రకాశమానముచేయని చింతనలను

జింజీరకుము. అట్టిమాటలను వక్కాణింపకుము. అట్టికార్యములను జేయకుము. ఉపాధ్యాయుని విషయమున నీకీందవివరించిన నియమములను సర్వదా స్మరణముచేయుచుకొనుట యుచితము. (౧) ప్రతిదినము ఉపాధ్యాయుని ప్రథమ దర్శనమునను ఉపాధ్యాయునియొద్ద సెలవు కైకొనునప్పుడును వందనములను జేయుము. (౨) ఉపాధ్యాయుని సమీపమునఁ జేతులు, కాళ్లు తల మొదలగు నవయవములనుఁ గడల్పింపక స్థిరముగఁగూర్చుండుము. (౩) ఉపాధ్యాయునియెదుట బిగ్గరగమాటలాడకుము (౪) ఉపాధ్యాయునితోడ మాట్లాడునప్పుడు “అయ్యా, ఆజ్ఞ” అను సన్మానసూచకమగు శబ్దముల నుపయోగింపుము. (౫) మాట్లాడునప్పు డాయన మొగమువంక నెగాదిగఁ జూడకుము. ఇట్లుమాటవలన విషయము ప్రకాశముగఁ దగు. అందువలనఁ దలచుఁ గొంచెమువచ్చి మాటలాడవలయును. (౬) ఆయన నాక్యములను మనోయోగసహితముగ వినవలయును. మాటలాడునప్పుడు దిక్కులుచూడకుము. శ్రద్ధగ వినుచుండుము. ఈసమయమునఁ దెవరయినను నిన్ను బిలచినచో నాపిలువును మనమునకు రానీయఁగూడదు. ఇతర కార్యములేక ఇతర నాక్యములయందు మనస్సుండుటయు నావశ్యకమైనచో నాయన యనుమతిని బొందవలయును. (౭) ఉపాధ్యాయుడు మాటలాడునప్పుడు మాటలాడకూడదు. ఆయన మాటలాడునంతవఱకును నిశ్శబ్దముగ వినుచుండవలయును. ఆయన మాటలాడుట పూర్తియైనపిమ్మట చెప్పఁదలచినదానిని తెప్పవలయును. (౮) ఉపాధ్యాయునితోడ నేవిధమగు పరిహాసమును జేయఁగూడదు. ఉపాధ్యాయుడు పరిహాసపుమాటలను శిష్టి

నను మారుపలుకఁగూడదు. ఆయన పెద్దవాఁడుగనుకఁ బఠిహాసముచేయుట కాయన కధికారముగలను. కాని యాయనను బఠిహాసముచేయుటకు నీ కధికారములేదు. (౯) ఉపాధ్యాయుడు చెప్పినపాఠమును శ్రద్ధతోఁ జదువుము. పాఠమును శ్రద్ధతోఁ జదువనిచో నీకు నష్టముగలుగుటయెకాక యుపాధ్యాయునియం దలక్ష్యము చూపినవాడవగునువు. క్షానఁ బాఠమును శ్రద్ధగఁ జదువుచుండవలయును. (౧౦) ఉపాధ్యాయుని సమ్ముఖమునఁ దోడివిద్యార్థులకు కథలు, ప్రహసనములుచెప్పినవ్యకూడదు. ఇటులు చేసినచో నుపాధ్యాయునియెడ నగౌరవమును జూపించినవాడవగునువు. నీతోడి విద్యార్థియొద్దనుండి నీవేదయిన వస్తువును దీసికొనవలసినవచ్చినప్పుడుగాని యవశ్యమగు నెకటి రెండు మాటలను మాట్లాడవలసినవచ్చినప్పుడుగాని మెల్లమెల్లగ నడుగుము. విస్తారముగ మాట్లాడవలసియుండినచో నుపాధ్యాయుని యనుమతినిబొంది మఱిమాటలాడుము. (౧౧) ఉపాధ్యాయుని విషయమున సాహసకార్యమునుగాని తప్పుపనినిగాని చేసినప్పుడు వెంటనే క్రుభావమున నుపాధ్యాయుని క్షమాపణమును వేడుము. (౧౨) ఉపాధ్యాయుఁడు నీవుచేసినతప్పుపనికి శిక్షనువిధించినచో నాశిక్షను వెంటనే స్వీకరింపుము. నీవు తప్పుపనిచేయ లేదని దలంచినచో సమయమున్న యెడల నీనిర్దోషిత్వమును మనవిచేసికొనుము. కాని నకు యములేవండువలన నుపాధ్యాయుడు నీమాటల వినుట కిచ్చు గింపనియెడలఁగాని యుపాధ్యాయునకుఁ దెలియఁజెప్పటకు నీకు నాధ్యముగానియెడలఁగాని నిర్దోషిననితలఁచుచు నుపాధ్యాయుఁడువిధించు శిక్షనుబొందుము. ఆయననీకంటె ననేకసంగతులను

బాగుగఁ దెలిసికొనియున్నందున నాయన భ్రమపడుటకంటెను
 సీపు భ్రమపడుట కెక్కువ యవకాశముండును. అప్పుడప్పు
 డాయనయును భ్రమపడివచ్చును. అయిన నాయనవిధింపు
 శిక్షను బొందుట కర్తవ్యము. ఇందువలన నీకు గట్టముకలిగి
 నను గలుగవచ్చును. కాని యుపాధ్యాయునిమాటలు విననిచో
 నీకును నీతోడి విద్యార్థులకును మిక్కుటమగు నష్టముగలు
 గును. విద్యార్థు లుపాధ్యాయునిమాటలు విననిచో వారిని
 శిక్షించుటను నృద్ధిలోనికిఁ దీసికొనివచ్చుటకు నుపాధ్యాయునకు
 వీలుండదు. (౧౩) మిగ్నహమునందుఁగాని యుపా
 ధ్యాయుఁడెట్లు లేనప్పుడుగాని యాయన పేరును లేక యుపా
 ధని యుచ్చోపవలసి వచ్చినచో పేరుచివరను “గారు” అను
 పదమును గలిపి మూట్లొకవలయును. అనగా నుపాధ్యాయుడు
 గారని మాటగామకొనవలయును. కేవలము పేరుతో నుపా
 ధిలో మాత్రము పిలువగూడదు. అనగా “ఉపాధ్యాయుడు”
 అని పిలువగూడదు. “ఎచ్చినాఁడు వెళ్ళినాఁడు” అని యుపాధ్యాయుని
 గుఱించి మాటలాడక “ఎచ్చినారు వెళ్ళినారు” అని మాట
 లాడవలయును. (౧౪) ఉపాధ్యాయుని నితరులయెదుట నెప్పు
 డును నిందించగూడదు. ఉపాధ్యాయుడు మూట్లొకవలయును
 నడచునప్పుడు నేవిధముగు లోపములు గనుపడినను నాలోప
 ముల నితరులయొద్ద జెప్పి నవ్వగూడదు. గేలిచేయగూడదు.
 (౧౫) తలిదండ్రులకును బుత్తులకును గల సంబంధ మెడ
 తెగకయుండువిధముననే శిష్యునకు నుపాధ్యాయునకును గల
 సంబంధ మెడ తెగకయుండవలయును. స్వతంత్రుడైన పుత్రుడు
 దలిదండ్రులకు భక్తిని జూపించువిధముననే యుపాధ్యాయుని

యొద్దజనువు మానినతరువాతఁ గూడ శిష్యుఁడువిధాయకముగ నుపాధ్యాయునకు భక్తిని జూపించవలయును. అనేకస్థలములలో దలిదండ్రిలకంటఁ బుత్రుడు గుణవంతుఁడును విద్యాంసుఁడును గావచ్చును. కాని తలిదండ్రిలమీఁదభక్తి యుంఁమాత్రమైనను దఱుగద. ఇటులే యుపాధ్యాయునికంటఁ శిష్యుఁడు క్రమ క్రమముగ నెక్కుఁడువిద్య నభ్యసించవచ్చును. కాని యుపాధ్యాయునకుఁ బూర్వమువలెనే భక్తిని జూపించుట యచితము. మణియు జేతనైనంతవఱకు సహాయమును జేయుచు శుశ్రూషి పలు చేయుచుండుట కర్తవ్యము.

ప్రశ్నలు.

- (౧) ఎందువలననుపాధ్యాయుఁడుమన భక్తికిఁ బూత్రుఁడు?
- (౨) ఉపాధ్యాయుని భక్తిని జూపించుటవలన మనకెట్టి యుపకారము గలుగును?
- (౩) వారికి భక్తిచూపించని యెడల మనకుఁ గలుగు నష్టమెద్ది?
- (౪) ఉపాధ్యాయుని విషయమున మనకర్తవ్యములలో మొదటి యొకటిని జెప్పఁడు.
- (౫) ఆయన యపదేశములయందు మనసుండు సమయమున నెట్టినియమములకు లోబడియుండవలయును?
- (౬) ఆయనతో మాట్లాడునపు డే రెండునియమముల ప్రకారముండవలయును?
- (౭) తొమ్మిదవ పదవ నియమములెవ్వి?

- (౮) ఉపాధ్యాయుని విషయమున నన్యాయముగఁ బ్రవర్తించినచో నేమిచేయవలయును?
- (౯) ఉపాధ్యాయుఁడు పిలుచునప్పు డేనియము ననువరింపవలయును?
- (౧౦) మిగత రెండునియమము లెవ్వయొక్కెప్పుము.

ఏకాదశపాఠము—ఆచార్యుఁడు.

సమోజమందిరము, సీతీవిద్యాలయము, బ్రహ్మవిద్యాలయము, మొదలగు ధర్మవిద్యను బోధించునలయందును, మనగృహములయందును, ధర్మవిద్యను బోధించువారి నాచార్యులని చెప్పుదురు. ధర్మాధర్మములయొక్కయు సత్యాసత్యములయొక్కయు స్వరూపము నాచార్యుఁడే మనకుఁ దెలియఁజేయును. ఆచార్యుఁడు మనవివేకమును బ్రజ్ఞను బ్రకాశింపఁజేయును. బయటివస్తువులను జూచుటకు, మనకన్నులెంత ప్రయోజనకరములో లోపలితత్త్వమును జూచుటకుఁ బ్రజ్ఞయెంత ప్రయోజనకరము. కన్నులు లేనియెడల బయటివస్తువులను జూడఁజాలని విధముననే వివేకము ప్రజ్ఞలేనియెడల ధర్మాధర్మములను సత్యాసత్యములను దెలిసికొనఁజాలము. వివేకము ప్రజ్ఞ యాత్మకుఁగన్నులవంటివి. ఆత్మయొక్క కన్నులను బ్రకాశమానముగఁ జేయువారికంటె మనకు మహాపకారులెవ్వరు? ఆచార్యుఁడు మనమంగళమును గోరుచుండును. మనము సచ్చరితులము గావలయుననియును నీశ్వరుని దెలిసికొని భక్తియుక్తు

అము గావలయుననియును నర్వదాయాచార్యుఁడు గోరుచుం
డును. నానాప్రకారములఁ బ్రయత్నించుచుండును. మనకు
మోక్షాపకాఁయును, జ్ఞానమునను జరిత్రీవలనను మనకంటె
కాలగొప్పవాఁడును నగు నాచార్యుఁడు మనగభీరభక్తికిఁ బా
త్రుఁడు. అయినయెడల మనము భక్తిజూపినకొలదిని మనకు
మంగళము చేకూఱుచుండును. ఉపాధ్యాయుని సంబంధమునఁ
జెప్పిన నియమములన్నిటి ప్రకారము నాచార్యుని విషయమునఁ
బ్రవర్తించుచుండుట నేకాక యాచార్యుని విషయమునఁ బ్ర
వర్తించవలసిన విశేషకర్తవ్యము లింకనుగలవు. కనుక నాచా
ర్యుని విషయమున నీక్రిందినియమముల ప్రకారము ప్రవర్తించు
చుండుట కర్తవ్యము. (౧) ఆచార్యుని దర్శనము గృహమం
దుగాని యితరస్థలములందుగాని యయినప్పుడు, నాయనయొద్ద
సెలవుకొను నప్పుడును భక్తితోడఁ బ్రణామమును జేయు
చుండవలయును. (౨) ఆచార్యుని నానుకొని కూరుచుండ వ
లదు. ఆచార్యునకుఁ గొంచెము దూరమునందఁ గూర్చుండవల
యును. (౩) ఆచార్యుని యెదుట నమ్రభావమున నుండుము.
(౪) ఆచార్యుని యుపాసన లేక యుపదేశము పూర్తియై యా
యన లేచునంతవరకును లేచి రాఁగూడదు. లేచినచ్చినచో
నాయన విషయమున నీ నన్యానము ప్రకాశమగును. కనుక
లేచిరాకుండుటకు సిద్ధపడి యుపాసనాస్థలమునకుఁ బోవలయు
ను. అత్యావశ్యకమగు కార్యముండి లేచివచ్చుట తటస్థించిన
చోఁ లిమ్మట నాచార్యుని క్షమాపణమును గోరుటయచితము.
(౫) ఉపదేశము పూర్తయిన తర్వాత వంగతులన్నియు మరల
తప్పగలుగునంత శ్రద్ధతో నుపదేశమును వినవలయును. ఉప

దేశము యొక్క భావమును దినచర్య పుస్తకమునందు వ్యాఖ్య
 యుంచుకొనుట యుత్తమము. (౬) ఉపదేశములోని సంగతులు
 తెలియనిచో నాచార్యుని ప్రశ్నించి సంగతులు దెలిసికొనుట
 కుఁ బ్రయత్నింపుము. ఆయనతోడ ననావశ్యకముగా వాదము
 చేయకము. ఆయనను వాదమునందు నోడింపవలయునను ప్ర
 యత్నము చేయవలయు. (2) ఆచార్యుని యుపదేశమును విన్న
 మాత్రముననే యూహింపవలదు. ఉపదేశములోని విషయము
 లను జింతనచేసి వాని ప్రకారము నడచుకొనుటకుఁ బ్రయత్నిం
 పుఁడు. (౮) ఆచార్యుఁడు, ప్రజ్ఞావివేకముల వలన దెలిసికొని
 మనకు ధర్మాధర్మములను నీశ్వరుని నాత్మను బోధించు
 చుండును. ఇంకవలన నాయన యుపదేశములను గ్రహించు
 చుండుట యుచితము. ఆయన సత్యములని ధర్మములని చెప్పు
 వాని ననేక సమయములయందు మనమును ప్రజ్ఞావివేకముల
 వలన సత్యములు ధర్మములని తెలిసికొనుచుండుము. అవు
 డవుడు దెలిసికొనఁజాలకపోవచ్చును. కాని మన జ్ఞాన మత్యల్ప
 మగుటవలన నాయన వాక్యములలోని సత్యము గ్రహింపఁ
 జాలకున్నామనియుఁ గ్రమక్రమముగ గ్రహింపఁ కలుగుదుమని
 యు భావించి యుపదేశమును స్వీకరించుట యుచితము. ఆచా
 ర్యుఁడు చెప్పిన వానిలో నేదయిన నొకటి యెంతవిచారించినను
 స్పష్టముగ భ్రమతోఁ గూడుకొన్నదని తోచినప్పు డా భ్రమ
 తోఁ గూడుకొనిన దానిని స్వీకరింపకుండుట యుచితము. మఱి
 యును స్పష్టముగ దేనిని భ్రమతోఁ గూడుకొన్న వాక్యమని
 తెలిసికొనుచున్నామో దానిని యంగీకరించుట యసంభవము
 గదా. కాని యాచార్యుఁడదియో యొక భ్రమవాక్యమును

జెప్పినాడని భక్తిని జూపకుండుట యుచితముగాదు. (౯) ఆ చార్యునియొద్ద గనుపడుదోషముల నవలంబింపఁగూడదు. వాని నితరులతో జెప్పి నిందింపఁగూడదు. ఆయన వివేకవంతుఁడను బ్రజ్ఞావంతుఁడు నగుటవలన, నిజదోషములను దెలిసికొను ననియును, లేక శీఘ్రముగ గ్రహింపగలుగుననియును ద్వారలో వానిని బరిత్యజించుననియును విశ్వసించియుండుము. ఆయన లోపములకు దూఱానుభవముచు బొందుచు నాలోపములను దూరము చేయవలయునని పరమేశ్వరుని గాఢార్థింపుము. సామాన్యమగు లోపములను బట్టి యాయన యుచ్చగుణములను మఱచి పోకుము. ఆయన విషయమున భక్తిహీనుఁడవు గాకుము. (౧౦) నీ సాధ్యమైనంతవఱకు నాచార్యునకు శిష్యాత్వము చేయుము. తలిదండ్రులమీఁదఁ జూపుభక్తికీ దక్కవగాని భక్తిని నాచార్యుని మీఁదఁజూపుము. ఆయన సంసారములోని వానినందఱుచు నీసంసారములోని వానివలె జూచుచు నాయన చనిపోవు వప్పుడును, లేక, గృహమునందు లేనప్పుడును, గట్టములు సంభవించినప్పుడును నర్హవిధముల వారికి సహాయముచు కేయుచుండుము.

మనకు నియమిత ప్రకారము ధర్మోపదేశము చేయు వారు శాక ధర్మోపదేశము చేయువారింకను నెనేకులు గలరు. జ్ఞానమువలనను జరిత్రవలనను గొల్పవారగు వారియొద్దనుండి మన మనేకసంగతులు గ్రహించుచుండుము. ఇట్టివారందఱుచు మన భక్తికీ బాతులు. మనము వారి ధర్మోపదేశములను నత్యములనియు నుపకారకములనియును, విశ్వసించి గ్రహించి పాలనము చేయుచుండుట మనకు గర్తవ్యము. ఇందువలన జగ

త్తునందలి సమస్తమైన వివేకపంతులును, బ్రహ్మజ్ఞానపంతులును, మనకు నాచార్యులు లేక, యుపదేశ్యులవంటివారై యున్నారు. కాని వారియందు నేకొంచె మన్యాయము ననత్యమును గాన్పించినను బరిత్యజింపవలయును.

శ్లోకములు.

౧. ఎవరి నాచార్యుడందురు?

౨. ఆచార్యుడు మనకేమి యుపకారమును జేయును?

౩. “ వివేకము, ప్రజ్ఞ, యాత్మకు నేత్యముల వంటివి ” అనఁగానేమి? ”

౪. ఆచార్యుని విషయమున మొదటి మూఁడు కర్తవ్యములెవ్వి?

౫. ఆచార్యుని యుపదేశములను విరుసేప్పుడు పాలింపవలసిన రెండు నియమము లెవ్వి?

౬. ఆచార్యుని యుపదేశములను బాలించు విషయమున నియమములెవ్వి?

౭. ఆచార్యుని విషయమున జీవర రెండునియమములెవ్వి?

౮. నియమితముగ ధర్మోపదేశమును జేయువారు గాక తక్కినవారి విషయమున మనకర్తవ్యములెవ్వి?

ద్వాదశపాఠము—శాస్త్రములు.

పరమేశ్వరుడు మానవ హృదయములందు సత్యమును బ్రకాశింపఁ జేయుచున్నాడనియు, సాధుత్వమును మంచికోరికలను దయింపఁ జేయుచున్నాడనియు, నిదివఱకే చెప్పియున్నాను. ఈవిధముగ సత్యుడు మానవుల హృదయములందెప్పుడో సత్యములను బ్రకాశింపఁ జేయుచున్నాడు. మఱియు నంతయో సాధుభావమును బోధపఱచియున్నాడు. ఇంకను దెలియజేయుచున్నాడు. మన భాగ్యమెట్టిదియో యోచించి చూచుకొనుడు. ప్రపంచములోని మానవుల మంచిమాటలను నష్టము గానీయక యత్నిముతో బాగ్యుత్తరజేసియున్నారు. మంచివాక్యములను యత్నముతోడ వ్రాసియుంచిన గ్రంథములును, మనుష్యనియొక్క కర్తవ్యములను గుఱించి వ్రాయఁ బడియున్న గ్రంథములను శాస్త్రములని చెప్పుదురు. శాస్త్రములు జీవములేని వస్తువులేకాని, శాస్త్రములను లిఖించినవారలు మనభక్తికి బాతులగుటవలనను, శాస్త్రములయందు, వారి యపదేశములును, జరిత్రీవిషయములును వ్రాయఁబడియుండుటచేతను శాస్త్రములు మనకుఁ బరమాదరణీయమైన వస్తువులు. ఉపాధ్యాయుని యొక్కయు నాచార్యునియొక్కయు ముపదేశములను వినుటవలన ముపకారమును బొందు విధముననే శాస్త్రములను జదువుకొనుటవలన మన ముపకారమునుబొందుదుము. మన మనక సమయములయందు కర్తవ్యములను మఱచిపోవుచుండుము. మఱియు నప్పుడప్పుడు దెలిసినవానినిగూడ

మఱచి పోవుచుండుము. శాస్త్రములు వీనినన్నిటిని మరచుము. మఱవకుండఁ జేయుచుండును. మన మనేక సమయములలో యోజించనందువలనఁ గర్తవ్యములను దెలిసికొనఁజాలని వార మగుదుము. శాస్త్రములు చదువుటవలన మన మనమునందు విచారణ ప్రారంభమగును. అందువలన నుజ్జ్వలరూపమున మన కర్తవ్యములను దెలిసికొనఁ గలుగుదుము. సహాయము లేక విచారించుటవలన మన మనేక సత్యములను దెలిసికొనఁజాలక పోదుము. శాస్త్రములను జదువుటవలన జ్ఞానులయొక్క యున్నత భావములు మనమునఁ బ్రవేశించును. వారు చెప్పిన సత్యములను దెలిసికొందుము. ముఖ్యముగ శాస్త్రములయందు సాధువులయొక్క యుత్కృష్టచరిత్ర విషయములను జదువుటవలన, మనమును వారివలె నుత్కృష్టచరిత్రగలవార మగుటకుఁ బ్రయత్నింతుము. ఈ కారణముల వలన శాస్త్రములను శ్రద్ధతోఁ జదువుట మన కర్తవ్యము.

నిన్నెఱిగిన యే బాలుడైనను నితరులయెఱుట, నిందించినచోఁనా బాలునిమీద నీకుఁ బూర్తిగఁ గోపము వచ్చినదనుకొనుము. వాఁడు నీకుఁ గనుపడినప్పుడు కఠినమగు మాటలచే వానిని దిట్టితి వనుకొనుము. తిట్టినతరువాత మంచిపనిని చేసినానిని దలంప వచ్చును. కాని యొక ప్రస్తకమును జదువుటకుఁ బ్రారంభించి యందులో “అపకాఠికి, నపకారము చేయుటమంచిదిగాద”నియును నందువలన వానిమనస్సు మిక్కిలి చెడుననియును వానిలో నపకారము చేయవలయునను నిచ్చమఱింత వృద్ధిబొందుననియును, వానిని గోపింపక యుపకారముఁ జేసినచో వాడు నిజదోషములను కీఘ్నముగఁ దెలిసికొని తన చెడు

స్వభావమునకు సిగ్గును నుఱిమును బొందు ననియును గల యుపదేశమును జదివినప్పుడు నీవుచేసినపని బాగుగనుండలేదని యు నిఁకిముండెప్పుడు నిట్టి కార్యములను జేయుట యుచితము గాదనియుఁ దెలిసి కొందువు. కథ శోడను నవ్యులశోడను వినో దములశోడను గాలము వృధాపుచ్చుట యిక్కిమమని నీకుఁ దె లిసియుండవచ్చును. నీవేదమున పుస్తకమునందుఁ గాలము, నిమి షముల తర్వాత నిమిషములు గంటల తర్వాత గంటలు గతిం చి పోవుట నీకుఁ దెలియ దనియును బోయిన కాలమెప్పుడును రాదనియును బెక్కందుఁ గ్రీ వ్యర్థముగాఁ గాలమును బోగొట్టు కొనుచున్నారనియు నామోదప్రమోదముల, క్రీడ వ్యర్థముగఁ బోయిన కాలమును జ్ఞానము సంపాదించుట కొఱకు గాని, ధ ర్మవిచారణయందుఁ గాని లేక పరోపకారమునకుఁ గాని వినియో గపఱచినచో, నీకు నితరులకు నెంతయో మేలుగలుగుననియు ను, గాలమును వృధాపుచ్చుటవలనఁ గలుగు నష్టము నిచిత మునం దెప్పుడును బూర్తిగా దనియును, మొదలుకాఁగల సం గతులను జదివిన తర్వాత సీమనచ్చు నిద్రోయితి లేవకుండువా! వ్యర్థముగఁ గాలమును బుచ్చించులకు విచారించ కుండువా! ఇఁక ముండెప్పుడును గాలమును వృధాపుచ్చనని స్థిరపంకల్ప ము చేసికొనకుండువా!

దుష్టులు సాధుమానవుల నెట్టి కష్టములను బెట్టినను ని ప్పులలోఁ బడఁద్రోసి తగులఁబెట్టినను, అసత్యవ్యవహారములకు వమ్మతంచక తమ్మపాణములకంటెను, సత్యము నెక్కువగఁ బ్రే మించి సత్యమును రక్షించుకొనుచు వచ్చినని చదువునప్పుడు మనకు సత్యమునం దధికానురాగమును, నసత్యవ్యవహారము

లయం దసహ్యతయును గలుగ కుండునా? ధనము సుఖము గల సంసారము లందలి స్త్రీపురుషులు నిజసుఖములను బరిత్యజించి వైద్యాలయము లండలి రోగులకును బిచ్చివాండ్ల వైద్యాలయములయందలి పిచ్చివాండ్లకును, గాదాగారాములయందలి ఖైదీలకును సేవలు చేయు చు దినములు, దినములు గడపినారని చరువునప్పుడు మనస్సునకు యత్సాహము వృద్ధిగాకుండునా? సోమతనము వదలి మానవసేవ జేయుటకు స్థిర సంకల్పము గలుగదా!

ఇంకవలన శాస్త్రములను బఠించినచో మనకెట్టియుపకారము గలుగునో తెలిసికొన గలుగుదుము. కానఁబరమోపకారికిముతైన శాస్త్రములను జరిస్తే హితులిగఁ దలంచి యుండట యుచితము. ఎప్పుడును శాస్త్రమును నిర్లక్ష్యముచేయు గూడదు. శాస్త్రములను జరుపుటయొ ధైర్యము నశ్రద్ధ చేయు గిట్టదు. ఉపాధ్యాయుఁడు, నాచార్యుఁడు చేయుచుప దేశములను శాస్త్రములయందలి మంచివాక్యములను, దృష్టాంతములను మానస్సు చెనుట నెప్పుడు నుంచుకొనునారలకు, సుష్టభావములు దృష్టమగు తలంపులును మనమునంచుఁ బ్రవేశింపవు. పాఠశాలలోఁ జరుపుట యందును, సింటిలోఁ బనిచాటలయందును గొంతకాలము గడపి, మిగతకాలము వ్యర్థముపుచ్చుటవలనను, బనికీమాలిన కోరికలు, పనికీమాలిన మాటలు నవ్వులు మొదలగువానితోఁ గడుపుచుండునారి మనస్సు, అన్యాయపుఁ గోరికలతోఁ బూర్ణమైయుండును. మఱియును వారు, సహజముగఁ బరులను నిందించుట యందును బరులకపకారముచేయుటకును బూనుకొందురు.

కానఁ బాతకాలయందఁ జనువవలసిన నియమితగ్రంథములు కాక నియమానుసారముగ శాస్త్రగ్రంథములను జదువుకొనుచుండవలయును. నమయము దొరికినపుడెల్లను సాధువుచువుల జీవనచరిత్రములు నుపదేశపూరితమగు గ్రంథములను జదువుకొనుచుండవలయును. శాస్త్రములను జదువుటయందు క్రింది నియమములను జాతించుటయుచితము. (౧) ఏ శాస్త్రమును జదువుటవలన నీకుపకారముగలుగునో దానిని నీవుస్థిరపఱచుకొనుట కఠినము. కనుకఁ దల్లితండ్రి యాచార్యుఁడు మొదలగు జ్ఞానులు చెప్పిన శాస్త్రములను జనువుకొనుము. (౨) అధమము దినమున కొకమార్తైనను శాస్త్రమును జనువుము. మనకుపకారకరమగు కార్యమును శ్రద్ధతోఁ జేసినకొలఁదిని మంచిది. అందువలన దినమునకొకమారు శాస్త్రమును జనువుట గొప్పలోనిది కాదు. పఠింపినమును జనువనిచోఁ జదువుట కథ్యాసము కుదురదు. మఱియును, బ్రతిదినమును సదుపదేశములు సదుపమానములు మనమునకు రానిచో మనమనస్సు సేచత్వమును బొందును. (౩) శాస్త్రములను గ్రహించుచుఁ జదువుము. చదువునప్పుడు వెలియని యంశముల నాచార్యుఁడు మొదలగు వారియొద్దనడిగి తెలిసికొని చదువుకొనుము. శాస్త్రములయందు దలి యుపదేశములను జింతన చేయుటయే కాక పాలనముచేయుటకుఁ బ్రయత్నింపుము. (౪) ఒక గ్రంథము నొకమారు చదివిన తర్వాతఁ దిరిగి చదువుటవలనఁ బ్రయోజనము లేదని తలంపఁగూడదు. ధర్మగ్రంథములను మాటిమాటికిని జదువుటవలన గ్రంథములందలి పదుపదేశములు సదుపమానములు చిరదినముల పఠకును మనస్సునందు నిలిచి యుండును. అందువలన

మనస్సు పవిత్రమగును. చరిత్రము బాగుపడును. ధార్మికమానవులందఱును మంచి మంచి శాస్త్రగ్రంథములను బెక్కుమాటలు పఠించియున్నారు. మహాపురుషుల జీవితచరిత్రముల నన్నిటిని జదివియున్నారు. ఈ చదువు, వారి చరిత్రోన్నతికి ముఖ్యకారణమని తెలిసికొనుము. (గీ, ప్రజ్ఞావివేకముల పేరణము వలన శాస్త్రీకర్తలు శాస్త్రీయులను రచించియున్నారు. కనుక శాస్త్రీయులను జదివినచో మనప్రజ్ఞావివేకములు ప్రకాశమావము లగునుగాన శాస్త్రీయులు మన కాదరణీయుములు. ప్రజ్ఞావివేకములు మనకు మానసియము లగుటవలన శాస్త్రీయులు ముఖ్యముగ మనకు మానసియములు. వివేకము దేనిని చేయుమని ప్రేరేపించుచుండుచో యేది ధర్మమో దానిని జేయుట యుచితము. ప్రజ్ఞ దేనిని జెప్పినో దానిని సత్యమని విశ్వసించుట యుచితము. కాని, యేదయిన పుస్తకమునందుఁ జెడుకార్యములు చేయుమని యుపదేశములున్నచో వానిని బాలనము చేయనక్కఱలేదు. మఱియు నే గ్రంథమునందైనను భ్రమతోఁ గూడుకొన్న వాక్యము లున్నచో వానిని విశ్వసించుట యుచితముగాదు. స్వల్పదోషములు స్వల్పభ్రమము గలవని విస్తారజ్ఞాన పూర్ణములును బరమోపకారకములును నగు శాస్త్రీయుల నాదరింపకుండుట యుచితముగాదు.

ప్రశ్నలు.

౧. దేనిని శాస్త్రీమందురు?
౨. ఎందువలన మనకు శాస్త్రీయు లాదరణీయుములు?
౩. శాస్త్రీయును జదువుటవలన మనకెట్టి యుపకారము గలుగును?

౪. శాస్త్రములను జనువులువలనఁ గలుగు నుపకారములను గొన్నిటిని జెప్పము.

౫. శాస్త్రములను జనువులును గమనింపవలసిన నియమము లెవ్వి.

త్రయోదశపాఠము—ముక్తి, ఉన్నతి.

వివేకము వలన సీత్యశుచ్యము దెలిసికొన నగునని నీకుఁ దెలియ దనుకొనుము. ఈ పుస్తకమును జనువులువలన నీ సంకతిని గ్రహించినా నరుకొనుము. కనుక సీపుస్తకమును జదివి నీ యజ్ఞానమునుండి, ముక్తి లాభమును, బొందితివి. సీ మనస్సును బంధించిన యజ్ఞానబంధము లీపుస్తకమును జనువులు వలన విడిపోయినవి. అనగా, జ్ఞానములేని సీపుస్తకమునుబొందితివి. పూర్వముకింటి సజ్జానము వృద్ధియగుటవలన సీపుస్తకానోన్నతి లాభమును బొందితివి. ఈకార్యమును రెండుభావములు గల జెప్పవచ్చును. (౧) ముక్తిని బొందుట (౨) ఉన్నతిని జెందుట.

నీ చెల్లెలిమీఁద నీ కంతఁగాఁ బ్రేమలేదనుకొనుము. స్వల్పకారణములవలన నామెతోఁ బోట్లాడుట సంభవించిన దనుకొనుము. సామాన్యమైన యన్యాయకార్యమును జేసినందువలన నామెమీఁద నీకు విస్తారము కోపము గలిగిన దనుకొనుము. ప్రేమలేకుండుటయును, గోపము చెందియుండుటయును గొప్ప యధర్మములని నీవుదెలిసికొనునప్పుడు కోపమురాకుండుటకుఁ

బ్రాహ్మణ్యమును నీవామెకు ఫలాహారములను బెట్టి యాడుకొను వస్తువులనిచ్చి పాతమును జెప్పట మొదలగు కార్యములను జేసినచో నీకామయెడల విస్తారము ప్రేమగలుగును. కార్యము వలనఁ బ్రేమ కుదిరినది. నీమనస్సునందుఁ గోపము పోయినది. మనస్సునందుఁ బ్రేమప్రవేశించినది. ఈకార్యమునుగూడ రెండు విధములుగ వర్ణింపవచ్చును. (౧) అప్రేమ కోపము నుండి ముక్తిలాభమును బొందినావు. (౨) ప్రేమోన్నతి లాభమును బొందినావు. ఒకనికి మనస్సునందహాంకారము ప్రబలమాగఁ గల దనుకొనుము. అనఁగా, నేనుబాగుగఁ బాతమును నెప్పగింపఁగల ను, బాగుగఁ తెచ్చుటను వేయఁగలను, బాగుగ వ్యాసములు వ్రాయఁగలను, బాగుగ సంగీతము పాడఁగలనని నర్పదా భావించుచు నెప్పుడును బాధువుల యొద్దను స్నేహితుల యొద్దను దన నమర్థతను జెప్పుకొనుచు, నెల్లప్పుడు దన్నుఁదాను బాగదు కొనుచుండు ననుకొనుము. వాఁడొకదినమున సుపాధ్యాయుని వలన, నా యహంకారము చెడులక్షణ మనియును, నీ యహంకారము గలవారలు మహాపాపులనియును, విఠనప్పటి నుండియు నహంకారమును విడుచుటకుఁ బ్రయత్నించు చుండునుగదా మఱియును వాఁడు తనకంటె బాగుగ వ్యాసములు వ్రాయగల వారును జక్కఁగ సంగీతమును పాడఁగలవారు నగు బాలురను జూచినప్పుడుఁ కొంచె మప్పగించఁ గలిగినను వ్రాయఁగలిగినను పాడఁగలిగిన నాకొంచెము శక్తియును వారి నిజశక్తిగాదనియు నెత్వరుండు నర్పదా మన మనస్సునకును, శరీరమునకును శక్తి నిచ్చుటవలన మన మీకార్యములను జేయఁగలుగుచున్నామని యును, నాయన యొక నిమిషము శక్తినియని యెడల మన న

మస్తకార్యములును నిలిచిపోవుననియును మొదలగు సంశయములను భావనచేసి యీశ్వరుని సమీపమునఁ బ్రార్థనఁ జేయుట వలనవఱక డహంకారమునకు దూరమగును. వాని మనమున వినయము ప్రవేశించును. దీనిని రెండు విధములుగఁ జెప్పవచ్చును. (౧) అహంకారమునుండి ముక్తిలాభమును బొందినాఁడు. (౨) వినయమువలన నున్నతి లాభమును బొందినాఁడు.

మీఁదఱి ముక్తియని దేనినంశురో యున్నతియని దేని నందురో గ్రహించియె ముందురు. “ముక్తి” “ఉన్నతి” యనునవి యొకటే వస్తువని తెలిసికొనుఁడు. మొదటి యుపమానమును జ్ఞానసంబంధమునను, రెండవ యుపమానము ప్రేమసంబంధమునను, మూడవయుపమానము పవిత్రతసంబంధమునను, నూచించి యున్నాను. అజ్ఞానమును విడనాడి జ్ఞానమును బొందుట యప్రేమను నడలి ప్రేమలాభమును బొందుట యపవిత్రతను ద్యజించి పవిత్రతలాభమును బొందుటవేరే ముక్తియందురు. మఱియును దీనివేరే యున్నతియందురు. ముక్తిలాభమును జెందుట, జ్ఞానము ప్రేమ పవిత్రతలవలన నున్నతిలాభమును బొందుటయే మనకుఁ బరమ మంగళవిధము. ఇదియే మనజీవితము యొక్క ప్రధానకార్యము. ఈకార్యము రాఁగల కాలమున నెప్పుడో యొకప్పుడు చేయవచ్చునను కార్యముగాను. ఈకార్యమును మనమెప్పుడును చేయుచున్నాము. మఱియును, జేయుచుండవలయును. మీరు ప్రతిదినము సాతమును జెప్పించుకొని చదువుటవలన మీరజ్ఞానమునుండి ముక్తిలాభమును బొందుదురు. మఱియును జ్ఞానోన్నతిని జెందుదురు. ప్రతిదినము తల్లి, తండ్రి, అన్న, అక్క, తమ్ముడు, చెల్లెలు మొదలగువారికి సేవ

చేయుటవలన నప్రేమనుండి ముక్తిని బొందుదురు. మఱియును ప్రేమోన్నతి లాభమును బొందుదురు. ప్రతిదినమును జెడు కోరికలు చెడుమాటలు చెడుకార్యములు పరిత్యజించి మంచి కోరికలు మాచిమాటలు మంచికార్యములు చేయుచుండుటవలన నపవిత్రతనుండి ముక్తిని బొందుదురు. పవిత్రోన్నతిలాభమును జెందుదురు. ముక్త్యున్నతుల లాభములను బొందుటయే మనయొక్క సకలకార్యములకును లక్ష్యము. మనము దీనికొక కైయకక కార్యములను జేయుచున్నాము. అన్నిసత్కార్యములను మనము చేసిలాభమును బొందుచున్నాము. ఈశ్వరుఁడందఱ మనస్సులయ్య గుండి వివేకము మూలమున ధర్మాధర్మములను దెలియజేయుచున్నాఁడు. ప్రజ్ఞములమున సత్యాసత్యములను తెలియజేయుచున్నాఁడు. సకలదేశములయందును సకలకాలములయందును ప్రజ్ఞావివేకములవలన ననువలబడుచుంజిన జ్ఞానులు సాధువులును నెవరోపదేశములుచేసి శాస్త్రములు లిఖించి మనకు మహోపకారి మొనర్చుచున్నారు. మన మీసమస్తమైన సాధువులుల యొక్కయు శాస్త్రముల యొక్కయు సహాయమును బొందుటవలన ముక్తియున్నతుల లాభములను బొందుదుము. దయామయుఁడును సమస్తమైన వారిని బ్రేమించువాఁడు నగు సీశ్వరుఁ డెల్లమానవులకును ముక్తిని బ్రసాదించును. ముక్తినుండి యెవరిని వంచించఁడని సహజముగ మనము దెలిసికొనవచ్చును.

ఈశ్వరుఁడు సమస్తదేశములయందును సమస్తకాలములయందును సకలసాధువులును సకల శాస్త్రములను నేర్పాటు చేసియున్నాఁడు. అందువలన నెవరో యొక సాధువులుని యు

పదేశమును మాత్రమేకాని యేదోమొక శాస్త్రమును మాత్రమేకాని మన్నించనంనువలన ముక్తిరాదనుట సత్యముగాదు. సత్యప్రేమ పవిత్రతలే ముక్తి. ఏ యాచార్యునివలనఁ గాని యే శాస్త్రములవలనఁగాని దీనిలాభమునుబొందినను బొందకున్నను నిదియొక వస్తువే. ఆచార్యులు శాస్త్రములు భిన్నాభిప్రాయమును బొందవచ్చునుగాని సత్యము మాత్రము భిన్నముగాదు. “ఈశ్వరస్రియకార్యములు చేయుట యుచితము” ఇది యొక సత్యము. దీనివలనముక్తిగలుగును. ఈవాక్యముచు మనదేశము నందుజన్మించిన యాజ్ఞావల్క్యమునియును, యూపదేశమునందు జన్మించిన సాధుపురుషుడగు యెసుక్రీస్తును సరబ్బీదేశమునందు జన్మించిన సాధుపురుషుడగు మహామృదాను జెప్పియున్నారు. ఈసత్యముపనిపత్తులు, బైబిలు, భారానులయందును వ్రాయబడియున్నది. ఈసత్యమును ముగ్గురు సాధుపురుషులు చెప్పటయందును మూఁడుశాస్త్రముల యందలి వ్రాతలయందును గొంచెమైనను భిన్నముగాక యేకత్వమును బొందుచున్నది.

ఇందువలన నీ సత్యము నెవరి ముఖముననుండి వినినను, నేశాస్త్రమును జదివి తెలిసికొన్నను మనకు ముక్తిగలుగును. ఈ సత్యమును క్రైస్తవులయొక్క బైబిలునుండియే దీసికొనవలయుననియు, నటుగానిచో ముక్తిరాదనియు నెవరయినఁ జెప్పవచ్చును గాని యీమాటలు నిజముగానని సహజముగఁ దెలిసికొందుము. ప్రేమను బవిత్రతను మనదేశించిన సాధుపురుషు లేదేశమువారైన నేకాలమువారైనను సత్యము ప్రేమ పవిత్రతనుగూర్చి వ్రాయఁబడియుండిన శాస్త్రము లేదేశములోని వైన నేకాలమునందలి వైనను మన గభీరధక్తికిఁ బాత్రములు.

ముక్తికి సహాయముచేయు విషయము లెచ్చట దొరికినను మన మాదరముతోడ గ్రహించుట యుచితము.

ప్రశ్నలు.

౧. దేనిని ముక్తియందురు?

౨. దేనిని ఉన్నతియందురు?

౩. ముక్తి, యున్నతి యొకటేయని యుపమానముల వలన ఋజువుచేయుము.

౪. జ్ఞానోన్నతి కొక యుపమానమును జూపుము.

౫. ప్రేమ పవిత్రతల కొక యుపమానమును జూపుము.

౬. ప్రతిష్ఠితమును ముక్తిలాభమును బొందవలయునను వాక్యమున కర్థమును జెప్పుము.

౭. దేనివలన ముక్తిగలుగును? . . .

౮. " ఏదోయొక శాస్త్రమును మన్నించ నందువలన ముక్తిరాదు" అనువాక్యమునందలి భ్రమను జూపింపుము.

౯. మహాపురుషులు సాధువులు, భిన్న భిన్న శాస్త్రములు నను నీ విషయమున మనకర్తవ్యమెద్ది?

చతుర్థపాఠము--పరకాలము.

అత్యుత్తమ శరీరము వేణువేణు పదార్థములని మీరు పంచమపాఠమునందు జదివియున్నారు. కాన నీ భిన్నత్వమును

బాగుగ గ్రహింపుడు. ఆత్మశరీరమును దెలిసికొనును. మఱియును దన్నుఁదాను జ్ఞాతయని తెలిసికొనును. కాని శరీరము తన్నుఁ దాను దెలిసికొనఁ జాలదు. ఆత్మనుగూడఁ దెలిసికొనఁ జాలదు. ఆత్మ శరీరమును నడిపించును. మఱియును శరీరము మూలమున సన్యవస్తువులను నడిపించునుగాని, శరీరము తన్ను దానుగాని, యేకొంచము నైనవానిగాని నడిపింప జాలదు. శరీరమింకొక దాని వలన నడిపింపఁబడును. అనగా శరీరము “జడము” ఆత్మ “చేతనము” ఇదియే వీని భేదము.

ఆత్మ శరీరములు భిన్నములైనప్పుడు శరీరము నష్టమై నచో నాత్మగూడ నష్టమగునని తలంచుట యుచితము గాదు. మరణించినచో శరీరము యొక్క సమస్త కార్యములు నిలిచి పోవును. ఉచ్చాస్పస నిశ్వాసములు నడచుట, రక్తము క్రిందికి మీఁదికి బారుచుండుట మొదలుగాఁగల కార్యము లన్నియు నాగిపోవును. ఇందువలన నాత్మగూడ మరణించినదని చెప్పుటకు గారణములులేవు. జ్ఞానము, ప్రేమ, భక్తి, మంచితోఠి కలు, మంచి ప్రతిజ్ఞలు మొదలగు కార్యములన్నియును ఆత్మ వైయున్నవి. కాని, శరీరమునకు లేవు. ఈసకల కార్యములు నాత్మ శక్తివలన సగుచున్నవి.

ఈశ్వరుఁడు మనలఁ బ్రేరించుచుండువిషయము పవిత్ర పాఠమునందుఁ జదివియున్నారు. ఈశ్వరుఁడు తానుబోమించు చుండువారి నెండులకుఁ చంపిపారవేయును; ప్రేమాస్పదమైన వాని నెప్పుడును దనయొద్ద నుంచుకొనుటకు నిచ్చుగలుగును. వానిని దూరముగ నుంచినచో మిక్కిటమగు కష్టము గలుగును. ఇందువలన వానిని బంపివేయుట యసంభవము. ఈశ్వరుఁడు

మనశశరీరము నెప్పుడో యొకప్పుడు నశింపజేయు ననుటకు సందియము లేదు. శరీరముతోఁగూడ నాత్మనుసమీతము నశింపజేసినచో నీశ్వరుఁడు కఠినఁడని చెప్పవలసివచ్చును. ఆయనను దయామయుఁడని చెప్పటకువీలులేదు. దయామయుఁడును మనలజేమించువాఁడును మనమంగళమును గోరుచుండువాఁడును, నగు నీశ్వరుఁడు మనలను జంపివేయుననుటను గొంచమైనను విశ్వసించరాదు.

ఆయనమనచేతఁ జేయించుకార్యములను జూచినచోమనలను జంపివేయునని నమ్ముటకు వీలులేదు. ఆయనజగత్తునందేవిధమగువ్యవస్థనుగల్పించియున్నాఁడో యాయనజగత్తు నేవిధముగ నడిపించుచున్నాఁడోభావించిచూడుము. ఇందువలననన్నియాత్మలయొక్కక్రమాగతజ్ఞానము, ప్రేమ, భక్తి, పవిత్రత, మొదలగు మంచిగుణము లన్నియును, గలుగుచున్నవి. క్షుక్రమోన్నతివిషయమును మీరు బాగుగయోజించి చూఁడుఁడు. పిత, మాత, ఆచార్యుఁడు, ఉపాధ్యాయుఁడు, శాస్త్రములు మొదలగువాని సహాయమున మనము క్రమాగతముగ ధర్మశిక్షను బొందుచున్నాము. విద్యాభ్యాసము, ఉపాసన, మంచితోరకలు, మంచికార్యములు, మొదలగువాని మూలమున నాత్మక్రమముగ, జ్ఞానియును, ప్రేమగలదియును, బవిత్రము నగుచున్నది. ఈయున్నతియే మనకుఁ బరమమంగళప్రదము. ఈమంగళముకొఱకుఁ గాను మనమనేకసమయములందనేక కష్టములను అడుచుండుము. విద్యనభ్యసించుటకెన్నియో కష్టములను బొందవలయునుగదా. చెడుతోరకలు చెడుతలంపులు దూరము లొవుట కెంతయో

యాయాసమును బాంధవలయునుగదా. ఇతరులకు శుశ్రూషలు చేయుటవలన నెంతయో శ్రమగలుగునుగదా.

ఆత్మ యున్న తినిజెందుటకు మనమెన్నియో కష్టములను ధైర్యముతో నహింతుము. మనమున్న తి లాభమును బాంధుటయే యీశ్వరేచ్ఛయని నపాజముగఁ దెలిసికొనఁ గలుగుదుము. ఆయన కీ యిచ్ఛలేనిచో వివేకమువలన నెల్లపుడును ధార్మికులుగండని చెప్పుచుండడు. మనము ధార్మికులముగావలయునని యాయన తలఁపకున్న యీ యసంఖ్యేయ వస్తువులను జేసి యుండఁడు.

కనుక నసంఖ్యోపాయములతో మన యాత్మోన్నతి నిమిత్తము నదుపాయములను జేసియున్న యీశ్వరుఁ డాత్మలను జంపి వేయునను విషయమును భావించి సూచిన విశ్వసింపనగునా? రెండుమూఁడు దినముల తరువాతఁ జంపవలయునను కోరికగల వాఁడు మనయన్న తి కన్ని వస్తువులను సిద్ధముచేయఁడు. ఈ పయత్నములవలన నాత్మను చిరకాలము రక్షించి, క్రమాగతోన్నతి కెక్కఁ జేయుటయే యీశ్వరేచ్ఛయని ప్రకాశమానమగుచున్నది. ఆత్మవినాశమువలన జ్ఞానము, ప్రేమ, పవిత్రత, నష్టమగును. ఎంతో పయత్నముతోడ జ్ఞానమును బవిత్రతను బ్రేమను నమకూర్చిన యీశ్వరుఁ డొక్కపెట్టన పీదినన్నిటిని వినాశముజేయుననుమాట విశ్వసింపఁదగినదిగాదు. ఇందువలన నాత్మకు మరణములేదని తెలిసికొనుచున్నాము. ఈశ్వరుఁడు చేయునాశము వలనను దీనిక వాశములేదు. శరీరము నాశనమైనప్పటికి నీశ్వరుఁడాత్మ నేయుపాయమున నున్నటికిం దెచ్చుచో, యేభావమున నుండుచో యనునంశమును మనము నిర్భీత

రూపమునఁ దెలిసికొనఁజాలక పోవచ్చును. స్పష్టముగ గ్రహింప లేక పోవచ్చును. కాని యీశ్వరున కాత్మయందుఁగల యపార ప్రేమను బట్టియు నాత్మయొక్క క్రమోన్నతిని నాత్మకు మరణము లేదని మనము స్పష్టముగఁ దెలిసికొనుచున్నాము. మరణమునకుఁ బూర్వమందును, బరమందు నాత్మగలదు.

ప్రశ్నలు.

౧. ఆత్మకును శరీరమునకును భేద మెక్కడ?

౨. “శరీరనాశనముతోఁ బాటు ఆత్మనాశనమును బొందును” ఈ వాక్యమునందు గల భ్రమను జూపుఁడు.

౩. ఎందువలన సీశ్వరుఁడు మనలను వినాశము చేయఁడు?

౪. ఆత్మయొక్క క్రమోన్నతి యను వాక్యమున కర్థమేమి?

౫. ఈశ్వరుని యిచ్చ క్రమోన్నతీయని యెట్లు తెలిసికొన నగును?

౬. ఆత్మయొక్క క్రమోన్నతిని జూచి పరకాల సంబంధమున నేమి గ్రహింపఁగలుగుదుము?

పంచదశ పాఠము—జాతి భేదము.

మనుష్యులందఱ తీర్వరపుక్రియ. అంశువలన, నేమనుష్యుఁడును మన యనన్యాయములకుఁ బాత్రుఁడుగాఁడు. సమస్తమైనవారిని నెకత్రోడియొక్క బిడ్డలువలె భావించి ప్రేమించుట యు

చిత్తము. చేతనై నంతవఱకు నెల్లవారికి నుపకారమును జేయుట యుచితము. ఒకయర్థమున మనుష్యులెల్లరు నెకేజాతివారు అనఁగా మనుష్యజాతి అయినను భిన్న భిన్న దేశములయందు వాసముచేయుచుండుట వలనను భిన్న భిన్న భాషలను మాట్లాడుచుండుట వలనను నితరకారణముల వలనను మనుష్యులలో మనుష్యులకు భేదము లేర్పడినవి.

ఇంగ్లండు దేశవాసులకును నాంధ్రదేశవాసులకును గల భేదము మనము సహజముగఁ దెలిసికొనఁ గలుగుచుము. వారి వేష భాషలకు నాకారమునకును, మనవేష భాషలకు నాకారమునకును భేదముగలదు. ఇంక ననేకవిషయములలో వారికిని మనకును భేదముగలదు. ఈకారణములవలన వారికిని మనకును జాతిభేదమేర్పడినది. వారిఁగ్లిఘజాతివారు. మన మాంధ్రజాతి వారము. కాని జాతిభేదమున్నదని వారిని రోత్రగఁజూడఁజనదు. వారు మనలనట్లఁచూడఁజనన. మనము హేవ్యముగఁ జూడకుండుటయేకాక వారిలో మనము మిక్కిలి స్నేహముగ నుండవలయును. మనగృహములయం దచ్చటచ్చట జరుగు వివాహములలో మర్యాదగల యింగ్లిఘజాతిలోని స్త్రీ పురుషులు మన ప్రక్కను గూర్చుండుటను మీలోఁగొండలు చూచియుండవచ్చును. ఇం దేవిధమగునప్తమును లేదు. పరిశుభ్రమగు వస్త్రములను ధరించి పరిశుభ్రముగనుండు భిన్నజాతి మనుష్యులు మనలోఁగూర్చుండి భుజించుటవలనఁగాని, మన భోజనపదార్థములు ముట్టకొనుటవలనఁగాని దేవిధమగు దోషమునులేదు. ఎవరైనను వారిని భిన్నజాతివారని యనహియించుకొనినను, వారి పరనను గూర్చుండి భుజించుట కిష్టపడనియెడల నట్టివారి యన

హనము మిక్కిలి యన్యాయ్యమని స్పష్టముగఁ దెలిసికొనవలయును.

మన దేశమునందఁ బూర్వకాలమునుండియు దేవపూజ చేయుచుండువానిని బ్రాహ్మణులని చెప్పుచుండిరి. పూర్వపు రుషులు బ్రాహ్మణులై యున్నవారు దేవతాపూజచేసినను జేయకున్నను బ్రాహ్మణులని పిలువబడుచున్నారు. నేవకావృత్తియందుండువానిని శూద్రులని చెప్పుచుండిరి. పూర్వపు రుషులు శూద్రులై యున్నవారు నేవావృత్తియందున్నను, ఉండకున్నను, శూద్రులని చెప్పబడుచున్నారు. నీవు బ్రాహ్మణవంశజుడవనుకొనుము. నీన్నేహితుఁడు శూద్రవంశజుడనుకొనుము. మీపూర్వపురుషులు భిన్నభిన్న వ్యాపారములు చేయుచుండిరనుకొనుము. ఇప్పుడును మీ యిరువురి తండ్రులు భిన్న భిన్న వృత్తులయందున్నారనుకొనుము. కాని, మీరిరువురు నాంధ్రులు. ఇందువలన నింగ్లీషువానికిని నీకును గలభేద మిచ్చటలేదు. ఇచ్చట వృత్తివలననే భేదమేర్పడినది. ఈ కార్యభేదము వలన నీవును నీన్నేహితుఁడును భిన్నజాతీయులుగాదు. మీరిరువురు నొకజాతివారే. మీరిరువురంధ్రజాతిలోని వారనుట సత్యము. ఇంగ్లీషువారును ఆంధ్రులును సహపంక్తిని గూర్చుండుటకును భుజించుటకును నేవిధమగు సభ్యంతరమును లేనప్పుడు మీరిరువురంధ్రులును, గూర్చుండుటలోను భుజించుటలోను సమాత్రమైనను దోషములేదు. నీవు నీన్నేహితుని శూద్రుడనిచెప్పి యనన్యాయ్యముకొని వానితో భుజింపకుండుట మిక్కిలి యన్యాయ్యము. ఈవిధముగ సనన్యాయ్యముకొనుట యీశ్వరేచ్ఛగాదు.

చాకలిపని మొదలగు కార్యముల చేయుటకు విస్తారము విద్యాబుద్ధులనావశ్యకములు. ఈ కార్యములను గొందఱు నీచ కార్యములని చెప్పటయెక్కాక యీపనులను జేయువానిని నీచ మానవులనియు నల్పులనియును జెప్పుచుందురు. ఈవిధముగఁ బలుకుట న్యాయముగాదు. ఏ కార్యమును జేయువారాకార్యమును జేయనిచో మనపని సాగదుగదా. మనకు విక్రీలి ప్రయోజనకరమగు కార్యములను నీచకార్యములని చెప్పటతగదు. అన్యాయకార్యములను నీచకార్యములని చెప్పట యుత్తమము. అన్యాయకార్యములు చేయువానిని నీచమానవులని చెప్పట యుత్తమము. ఇందువలన, మంగలి, చాకలి, కూలి మొదలగు వారి నెప్పుడును నీచులని చెప్పఁకూడదు. అసహ్యించుకొనఁ గూడదు.

మంచిన స్త్రీములు ధరించిన శుచియగు చాకలిస్త్రీ మీ గృహమునకు వచ్చినదనుకొనుము. నీవాసమయమున భుజించుచుందువు. ఏదోయొక కారణమున నిన్ను ముట్టుకొన్న దనుకొనుము. ఇందువలన నన్నము మైలపడినదని పాఠవేసినచో భ్రమయును నన్యాయము నగును. ఆమెను నసహ్యించుకొనుటకు నే విధమగు కారణమును లేదు. ఆమె నిన్నుఁదాకుటవలన నీయన్నమునకుఁ గొంచమైనను నష్టముగలుగ లేదు. కనుక నీశ్వర సంతానము నీవిధముగ నసహ్యించుకొనుట పాపమని దలఁచి యసహ్యమును విసర్జించుము. ఈవిధముగ నసహ్యించు కొనుటను మన దేశమునం దనేకులలోఁ జూచుచున్నాము. జాతిభేదము లేనిచోట జాతిభేదమును గల్పించియున్నాడు. ఇందువలన నొక జాతియొకొకజాతిని నసహ్యించుకొనుచున్నది. కనుక నిట్టిజాతి

భేదములనుఁగూర్చి చెప్పువారి మాటలచువిని భ్రమపడవలదు. మనస్సునం దన్యాయముకు నసహ్యతను వృద్ధిచేసికొనవలదు.

మీరు చిన్న వాండ్రగుటవలన వివాహమునఁగ నేమియో బాగుగ గ్రహించఁజాలక పోవచ్చును. కాని వివాహము వలన రెండుకుటుంబములకు సంబంధము స్థిరపడునను కొలఁదిసంగతిని గ్రహింపుఁడు. ప్రేమవలనను వచ్చుచుఁ బోవుచుండటవల నను నెకచోట భుజించుచుండుటవలనను సంబంధము ధృఢతర మగుచుండును. కొన్ని కొన్ని కుటుంబములవారికి వివాహ సంబంధము గలుగుటవలన నాకుటుంబములకు శుభముగలుగు టను జూచియున్నాము. వినుటవలనను యోచించుటవలనను దెలిసికొనుచున్నాము. సుచరిత్రయును ధర్మభావమును విద్యా బుద్ధులునుగలిగి మర్యాదగల కుటుంబములైనచో నీరెండు కు టుంబములవారికి వివాహసంబంధమున కేవిధమగు నాటంకము లేదు. రెండు కుటుంబములలోని పూర్వులు భిన్నభిన్న వృత్తులు గఱపియుండిరనుటవలన వివాహసంబంధమును గల్పించుకొనుట కేవిధమగు నాఁజ్ఞియునులేదు. కాని మన దేశమునందలి వార లీ విధమగు కార్యములను బ్రేమింపకుండుటయేకాక యున హ్నించుకొనుటను మీరు చూచుచునేయున్నారు. భేదములేని చోట భేదమును గల్పనచేసియున్నారు. జాతిభేదము లేనిచోట జాతిభేదమును గల్పనచేసియున్నారు. ప్రీతి సద్భావముండవల సిన స్థలమున ననర్థదాయకమగు నసహ్యతను దెచ్చికొని ప్రీతి సద్భావముల వృద్ధికి భంగము గలిగించియున్నారు. కనుక వా గు చెప్పుమాటలను విని భ్రమపడవలదనియు, నన్యాయమైన యసహ్యతకు మనమున ఘనము నీయవలదనియుఁ గార్యముల

యందును బ్రకాశము చేయవలదనియుఁ దిరిగి చెప్పుచున్నాను.

ఒక దేశ వాసులలో నొక జాతీయులలో వృత్తి భేదములను బట్టి మిధ్యయును జాతి భేదములను గల్పించుకొనుటవలన దేశ మనకు మితిమీరిన నష్టముగలిగినది. ఏకజాతీయులు మనచుండఱ మొకజాతివారమును నేకాభిప్రాయమును గలిగియున్నచో విశేషముపకారము గలుగును. పరస్పర సహాయమువలన ధనము, సుఖము, రక్షణధర్మోన్నతి మొదలగు వానితోడ జాతి మంతయుఁ దులఁమాఁగుచుండును. మన దేశమునందు మనమందఱ మొకజాతివారిమఱు సభిప్రాయమత్యల్పము. మిధ్యయును జాతి భేద మభిప్రాయము. ఇందువలన మనజాత్యున్నది కి నే కాటాకములు గలుగుచున్నవి. ఒక శ్రేణిమనుష్యులు మిగత శ్రేణిలవారి నందఱు నన్యజాతినారనుకొనుట వలన పరస్పరము తమ వాంఛిని భావించుటలేదు. ఇందువలన నొకరికొకరు సహాయమును జేసికొనుచుండుటలేదు. మీరు పెద్దవాండ్రయిన కొలఁదిని నీనంగతిని బాగుగఁ దెలిసికొనఁగలుగుదురు. ఈ దేశాదిష్టకరమును క్షుతిమమునగు జాతి భేదమును మనస్సునందుచు గార్యములయందును సపహ్యతతోడఁ ద్యజింపును. దేశీయుల నెల్లరను మీవారిలుగ భావించి ప్రేమింపుఁడు. దేశీయుల సేవకు మీయంతట మీరు నియుక్తులుగండు. సమస్తజాతులవారి నీశ్వరపుత్రులని నమ్మిమాదరింపుఁడు. దేశీయులకు మీ సాధ్యమైనంతవఱ కుపకార మొనర్చుచుండుఁడు.

ప్రశ్నలు.

౧. ఎల్లమనుష్యుల యెడలను మనకుఁగల కర్తవ్యమెద్ది?
౨. జాతి భేదము లెందు వలన గలిగినవి?

౩. భిన్నజాతి మానవులయెడల మనకుఁగల కర్తవ్యమెద్ది?

౪. భిన్నభిన్న కార్యములవలననే కదా జాతిభేదము లేర్పడినవి?

౫. భిన్నభిన్న కార్యములను జేయువారిలోఁ బరస్పరము గమనింపవలసిన కర్తవ్యములెవ్వి?

౬. ఏకకార్యము లొనర్చుటవలన నీచమానవుఁడగుచు?

౭. అనేకు లేననుకార్యములను జేయుచుండువారిని నీచమానవులనుచిన్నారను? అట్టివారి విషయమున మనకుఁ గల కర్తవ్యమెద్ది?

౮. తెండు కుటుంబములయఁ జేయే విషయములలో నమత్వమున్నచో, వివాహసంబంధము లుండవచ్చును?

౯. భిన్నభిన్న వ్యాపారములుచేయు కుటుంబములవారికి వివాహసంబంధము లుండవచ్చునా, లేదా?

౧౦. ఈ దేశమునందెట్టి జాతిభేదము నడచుచున్నది? అందువలన నేయేనస్థములు గలుగుచున్నవి?

సోడశపాఠము — బ్రాహ్మధర్మము.

మీరు “బ్రహ్మ” మను శబ్దమునకును, “ధర్మము” అనుశబ్దమునకును సర్థమును దెలిసికొనియేయుండుదురు. మీజ్ఞానము వృద్ధియైనకొలఁదిని నీశబ్దముల కర్థమును రాను రాను నెక్కువగ

గ్రహించుచుందురు. ఇప్పటికి మీరు దెలిసికొనియున్న దానివలన “బ్రాహ్మధర్మము” అను నమ స్తవమున కర్థము కొంత కొంత తెలిసికొనవచ్చును. బ్రాహ్మలనఁగా బ్రహ్మయున్నాఁడని విశ్వసించువారును బ్రహ్మాపాసన చేయువారు నని యర్థమగుచు. “ధర్మ” మనఁగా కర్తవ్యమని యిదివఱకే తెలిసికొనియున్నారు. నత్యమును బలుకుట యీశ్వరునియందు భక్తి నిజావుట, మానవులను బ్రేమించుట మొదలగు కర్తవ్యమునకును “ధర్మ”మని జెప్పవిధముననే యొకచోఁడేన కర్తవ్య సమూహమునకును “ధర్మ”మని చెప్పవచ్చును. బ్రాహ్మ లేమీమిచేయుటయుచిత్రమో వానినిగతపాతములయందఁ గొంతవఱకుఁ దెలిసికొని యున్నారు బ్రాహ్మల పృథానకర్తవ్యము లీగ్రంథమునఁ దఱఁ జెప్పఁబడియున్నవి. ఈ కర్తవ్యసమూహము నొకచోఁడేనైన నగు కర్తవ్యసమిష్టికి “బ్రాహ్మలయొక్క ధర్మము” లేక “బ్రాహ్మధర్మ”మని చెప్పినఁ జాలుచు. అట్లులేనచో “బ్రాహ్మ ధర్మ”మనగా బ్రాహ్మలయొక్క కర్తవ్యసమిష్టి లేక బ్రాహ్మముగఁడని విశ్వసించువారి కర్తవ్య సమిష్టి యని యర్థమగుచున్నది.

కాని “ధర్మ”మను మాటకు మఱియొక యర్థముగలదు. అనఁగా నీశ్వరుని విషయమునను లేక కర్తవ్య విషయమునను దేనిని విశ్వసించు చున్నామో దేనిని మన్నించు చున్నామో దానిని “మత”మని చెప్పుదురు. ఇట్లులేనచో ధర్మమనుమాటకు నీశ్వరునియొక్క లేక కర్తవ్యవిషయమున బ్రాహ్మల మతమని యింకొక యర్థము. ఈశ్వరుడున్నాఁడు. ఆయన నుపాసనచేయుట యుచితము మానవుల బ్రేమించుట యుచితము మొదలగు నియమానుసారముగ బ్రవర్తించుటయే యీశ్వరవిషయ

మునను, గర్తవ్యవిషయములలోను మన మతమై యున్నది. మన మీనకల మతనమిప్పినే “మాధర్మ”మని చెప్పుచున్నాము. ఇటులయినచో, బ్రాహ్మధర్మమను పదమునకు సీశ్వరవిషయ కర్తవ్య విషయములయందు బ్రాహ్మల మతమని యింకొక భావము దేలుచున్నది. ఈశ్వరునియందును గర్తవ్యవిషయము లందును బ్రాహ్మలమతమును సీపుస్తకమునందు సంగ్రహముగఁ దెలియఁజేసి యున్నాను. ఈక్రింద నుదహరించు ప్రధానాభిప్రాయములే బ్రాహ్మధర్మము.

(౧) ఆత్మయొక్క స్వాభావికశక్తి వలన సాక్షాద్భావమున సీశ్వరుని, మఱియుఁ గర్తవ్యములను దెలిసికొనుట. ఈ స్వాభావిక శక్తినే వివేకము పృష్ఠయని చెప్పియున్నాను. (౨) జగత్తున కొక కర్తగలఁడు. ఆయనయొక్క జ్ఞానము ప్రేమ, శక్తి పవిత్రత యనంతములు. (౩) ఈశ్వరోపాసనమును చేయుట యుచితము (౪) ఆత్మకు నాశనములేదు. ఆనంతముగ వృద్ధినొందుచుండును (౫) జగత్తునందలి సకలశాస్త్రములును, నాచార్యులును, మనభక్తికిఁ బాత్రులు. కాని వివేకమునకును, బ్రహ్మకును సరిపడు నుపదేశములను మాత్రమే గ్రహించవలయును.

ఈశ్వరుని విషయమునను గర్తవ్యవిషయములయందును మానవనముదాయ మొకవిధముగ విశ్వసించుటలేదు. ధర్మ విషయమున భిన్నములగు నమ్మకములుగలవు. కొన్ని కొన్ని నమ్మకముల సముదాయమునకు బ్రాహ్మధర్మమని చెప్పుచున్నటులే భిన్నములగు నమ్మకములుగల సాంప్రదాయములకు భిన్న భిన్న నామములుగలవు. ఈ భిన్న భిన్న నమిప్పికి భిన్న భిన్న ధర్మ

ము లనుచున్నాము. జగత్తునందు నడుచుచున్న ముఖ్యధర్మములతోడ బ్రాహ్మధర్మము కొంతవఱకుఁ గలిసియుఁ గొంతవఱకుఁ గలియకయు నున్నది. ఈసకలధర్మముల శాస్త్రములయందు సనేకసత్యములును, మంచియంశములునుగలవు. కనుక మీరు సమయముదొరకినపుడెల్లను భక్తితో నాయామత గ్రంథములను జదువుచుండవలయును. జ్ఞానియును ధార్మికుఁడగునగువాఁడే ధర్మావలంబియైసను మన పరమభక్తికే బ్రాతుఁడని మనమునం దుంచుకొనుఁడు.

ప్రశ్నలు.

- ౧ “బ్రహ్మ” యను శబ్దమున కిర్షమేమి?
- ౨ “ధర్మ”మనుశబ్దమునకుఁగల రెండు భేదములను జెప్పము.
- ౩ “బ్రాహ్మధర్మము” అను పదమున కిర్షమేమి?
- ౪ బ్రాహ్మధర్మముయొక్క ప్రధానములగు నెన్నికములవివి?
- ౫ “భిన్నభిన్నధర్మములు” అనుపదమున కిర్షమేమి?
- ౬ పరిధర్మముల యొక్క శాస్త్రములపేరుయమునను నాచార్యుల పేరుయమునను మన కిర్షివ్యహాద్ది?

సప్తదశవారిము—బ్రాహ్మసమాజము.

ఎలువురుగలసి బ్రహ్మ నువాసనచేయు మందిరమును “బ్రాహ్మసమాజ”మని మీలోఁ గొండఱుకొనుచుండవచ్చును.

ఇట్టిమందిరము, ననేకులు బ్రాహ్మసమాజమని పిలుచుచుండుట సత్యమేకాని బ్రాహ్మసమాజముయొక్క నిశ్చితార్థమిదిగాదు. బ్రాహ్మసమాజ మనుశబ్దమునకు రెండుమూఁడర్థములుగలవు. పదిమంది మనుష్యులుపాసనముచేయుట కొకసలమునకుఁ జేరునప్పు డాయుపాసకులను బ్రాహ్మసమాజమని చెప్పకొప్పును. ఇందువలన బ్రాహ్మసమాజమనఁగా బ్రహ్మోపాసకుఁ డేమనుష్య సముదాయమని యర్థమగుచున్నది. దీనిని "బ్రహ్మోపాసకమండలి యనియును జెప్పవచ్చును. సమాజము లేక మండలియను శబ్దముల యర్థ మొకటియే. అనఁగా దళము లేక మిళితవ్యక్తి సమూహమని యర్థము. ఇందువలన బ్రాహ్మసమాజమనఁగా సిశ్వరోపాసకదళమనియును జెప్పవచ్చును. ఇట్టి సమాజము లనేకములుగలవు. ఎల్లసమాజములు నీయమిత ప్రకార విశ్వోపాసనను జేయుచుండును. అన్ని సమాజములకు నుపాసనా మందిరములుగలవు. ఇట్టి గృహములను లేక మందిరములను బ్రాహ్మసమాజములని పిలువఁజనదు.

సమాజమందిరమని కాక, యుపాసనామందిరమని కాని పిలుచుట యుచితము. ఈశ్వరోపాసనకు సమాజముగఁ జేరువారలుపాసనచేయుటయేకాని యనేకసమయములయందు ధర్మయకమగు చర్చను జేయుచుండును. ఈచర్చయందు బ్రాహ్మధర్మమును బాలనము చేయువిధమును గూర్చి మాట్లాడుకొనుటయే కాక పాపవిధములగు ప్రయత్నములను గూడఁ జేయుచుండును. కనుక బ్రాహ్మధర్మపాలనము కొరకుఁ జేయు ప్రయత్నములను బ్రాహ్మధర్మసాధనములని చెప్పదురు. బ్రాహ్మధర్మ సాధనముచేయుట కనుకూలముగనుండునటు లొక్కొక

బ్రాహ్మధర్మశిక్ష

దళము పనిచేయుచుండును. బ్రాహ్మమత దీక్షితులు గానివారలను బ్రాహ్మమతదీక్షితులను జేయుట కొకొక్కదళముపనిచేయుచుండును. ఇతరులకు బ్రాహ్మధర్మమును గుఱించి బోధించుటను బ్రాహ్మమతదీక్షితు నిచ్చుటను, బ్రాహ్మధర్మ ప్రచారమందును. ఇందువలన బ్రాహ్మసమాజమనగాఁ బరిస్పర్శ సహాయముతోడ బ్రాహ్మధర్మసాధనమును జేయుట బ్రాహ్మధర్మ ప్రచారమును జేయుటయనియు నర్థమగుచున్నది. ఈవిధమగు సమాజములనేకములుగలవు. ఎల్లసమాజములను బ్రాహ్మసమాజములని చెప్పవచ్చును. బ్రాహ్మసమాజమనఁగానే యజ్ఞోపవీతాండమైన వస్తువుని మనమునకు గోచరమగును. సకలస్థానములయందున్న బ్రాహ్మసమాజములన్నియును, నే బ్రాహ్మసమాజములను సభ్యులుగాఁ జేరకయున్న బ్రాహ్మధర్మవలంబు లండఱుచు తోయున్నది నీ బ్రాహ్మసమాజమని యర్థము. అనఁగా బ్రాహ్మమతావలంబు లండఱఁబెట్టుకొని సమిష్టే లేక సమాజము.

“బ్రాహ్మసమాజము” అనుమాటకుఁ గలరెండివ యర్థమువ్రతారము బ్రాహ్మసాధక దళములు లేక బ్రాహ్మధర్మ ప్రచారక దళములును నగు బ్రాహ్మసమాజములు భిన్న భిన్న స్థానములయందుఁ గలవు. కొన్నికొన్ని స్థలములయందు రెండి మూఁడు సమాజములుగలవు. కలకత్తాయందు, అది బ్రాహ్మసమాజము భారతవర్షీయ బ్రాహ్మసమాజము (సవవిధానము) సాధారణ బ్రాహ్మసమాజము అనిమూఁడు బ్రాహ్మసమాజములుగలవు. కలకత్తాయందలి మూఁడు సమాజములకుఁ జెందిన బ్రాహ్మమతావలంబు లున్నటులే యితరస్థలముల యందును మూఁడుసమాజములకును జెందిన బ్రాహ్మమతావలం

బులు గలరు. భిన్న భిన్న సమాజము లెందువలన నేర్పడినవను విషయమును మీరు క్రమక్రమముగ గ్రహింప గలుగుదురు. ఏ బ్రాహ్మ సమాజమునకుఁ జెందియున్నను, బ్రాహ్మసామాజికుడైన మాత్రమున విశేష భావమున స్వకుటుంబములోని వారివలె జూడుము. సమస్త మైనవారిని నీశ్వరపుత్రులుగ భావించి సోదరునివలె బ్రేమింపుము. ఒక సంసారములోని వారలు స్వభావసిద్ధముగ విశేష భావమునఁ బరస్పరము బ్రేమించుచుండుట వలనఁ బరస్పర ముపకారము గలుగుచుండు విధమున నీ మొకే ధర్మావలంబులు పరస్పరము బ్రేమించు చుండిన యెవల బ్రాహ్మధర్మసాధనకును, ప్రచారమునకును మిక్కిలి సహాయము గలుగును. భిన్న భిన్న బ్రాహ్మసమాజము లన్నిటి కొక సంబంధముగలను. ఆ సంబంధమువలనఁ బరస్పర ముపకారము గలుగుచున్నది. ముఖ్యముగ భిన్న భిన్న సమాజములకు సంబంధించిన జ్ఞానములయు సాధువులయు నుపశేషములు గ్రంథములమూలమున నకలసమాజముల వారికి నుపకారకము లగుచున్నవి. కాన బ్రాహ్మమతావలంబు లందఱుచు మన విధముకుఁ బాతులు. మఱియును బ్రాహ్మసమాజములలోని జ్ఞాన సాధువులు మొదలగువారిలు మనవిశేష భక్తికిఁ బాతులు.

ఈపుస్తకము సమాప్తమైనది. మీరు శ్రద్ధతో నీపుస్తకమును మాటిమాటికిని జదువుచు దీనిలోఁ జెప్పిన ప్రకారము సమచుకొందురను నాశయమున నున్నాను. ఈశ్వరుడు మిమ్ములను శ్రేష్ఠులగు బ్రాహ్మణులను బ్రాహ్మకలనుగాఁ జేయుగాఠా మీరు ప్రేమకలవారును నిష్కల్మష చిత్తులును కర్మములును నగు (బ్రాహ్మణులు బ్రాహ్మకలు) నై దేశ సేవయందు నియుక్తు

లగుదురగాత యని పరమేశ్వరుని బ్రాహ్మింనుచున్నాను.

(౧) “బ్రాహ్మసమాజ” మను పదమున కెన్ని యర్థములు గలవు?

(౨) ప్రథమార్థమేది?

(౩) ద్వితీయార్థమేది?

(౪) “బ్రాహ్మధర్మ సాధన” అనగా నర్థమేమి?

(౫) “బ్రాహ్మధర్మ వ్రచారము” అనగా నర్థమేమి?

(౬) “బ్రాహ్మసమాజము” దీనికి సుూూూడవయర్థ మెద్ది?

(౭) బ్రాహ్మసమాజము ఓూూడ మన కేవిధమున భావముండుట యుచితము?

(౮) ఇట్టిభావమునఁ గలుగఁగల యన్యకారమెద్ది?

) శిన్న శిన్న సమాజముల మధ్యగల సంబంధమెట్టిది?

ఓం శాంతి! శాంతి!! శాంతి!!!

బ్రహ్మకృపాహి కేవలం.

103 69

